

MARIA DORINA PAȘCA

TEOFIL TIA

CREDINȚĂ ÎNTRU VINDECARE

SAU

VINDECARE ÎNTRU CREDINȚĂ?

Icoana de pe copertă îi reprezintă pe Sfinții Doctori fără de arginți, Cosma și Damian;

Tehnoredactare: Nicolae- Dragoș KEREKES

Editura Renașterea © 2015

Piața Avram Iancu, nr. 18

RO – 400117, Cluj-Napoca

e-mail: editura_renasterea@yahoo.com

www.renasterea-cluj.ro

Tel: 0264-599649

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PAȘCA, MARIA DORINA

**Arhitectura psiho-spirituală a vindecării :
credință întru vindecare sau vindecare întru credință?**

/ Maria Dorina Pașca, Teofil Tia. - Cluj-Napoca :

Renașterea, 2015

Bibliogr.

ISBN 978-606-607-152-9

I. Tia, Teofil

2

159.961

MARIA DORINA PAȘCA

TEOFIL TIA

*CREDINȚĂ ÎNTRU VINDECARE
SAU
VINDECARE ÎNTRU CREDINȚĂ?*

Tipărit cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului
† ANDREI,
Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

Cluj-Napoca, 2015

Cuprins

Prefață: Izvorul tămăduirii trupesti, sufletești și psiho - afective /..7

Partea 1. ARHITECTURA PSIHOLOGICĂ A VINDECĂRII./..11

Capitolul 1 - Identități conceptuale /..13

1.1. Ce este credința?./..13

1. 2- Ce este vindecarea?./..17

Capitolul al 2- lea - Dualitatea întrebării /..21

2. 1 - Cred ca să mă vindec, sau mă vindec pentru că, cred?./..21

Capitolul al 3- lea - Taina vindecării și- a credinței./..25

3. 1 - Trup - minte - suflet /..25

3. 2 - Teorii ale vindecării și/sau credinței (5w) /..28

3. 3 - Metode și tehnici./..30

Capitolul al 4- lea - Factorii vindecării /..41

4. 1 - Factorii ce/care determină vindecarea./..41

4. 2 - Factorii ce/care împiedică vindecarea./..46

Capitolul al 5- lea - Logistica vindecării./..53

5. 1 - Povestea terapeutică./..53

5. 2 - Programe educativ - terapeutice /..70

5. 3 Terapii holistice./..90

Partea a II- a VERTEBRAREA RELIGIOS - SPIRITUALĂ A VINDECĂRII./..93

Capitolul 1 - Lecții biblice de vindecare./..95

1.1. Vindecarea de frica neajunsurilor economico - financiare. Cine ne va salva de grija zilei de mâine? Viziunea biblică (Matei 14,14 - 22) /..95

1.2. Vindecarea de arghirofilie „**Puțin - credinciosule, pentru ce Te- ai îndoit?**” (Matei 14,32) Putem controla prin credință realitatea, precum Petru, fără a ne scufunda? Se poate realiza un „transfer de putere”, precum atunci, dinspre Mântuitorul spre noi, astăzi? /..105

1.3. **“Cum îmi voi petrece eternitatea?” Vindecarea de tanatofobie - Adevărurile ultime proclamate de Evanghelie, antidot la dictatura relativismului - Duminica Înfricoșătoarei Judecăți (a Lăsatului Sec de Carne) Matei 25, 31 - 46./..118**

1.4. Vindecarea de materialitatea absolutistă a pozitivismului ateu. Pruncul venit din lumea de dincolo de materie - 7 avertismente subtile pentru victimele culturii imanentiste- /..131

Capitolul al 2 - lea - Profilaxie religios - spirituală. Demersuri concrete pentru fortificarea sănătății și izbăvirea de boală./..141

2.1. Intrarea noastră în Biserică și Intrarea în Templu a Maicii Domnului./..141

2. 2. Maica Domnului - Împărăteasa umilă, modelul feminității absolute /..146

2. 3. Vindecarea de suferință, prin suferință..../..151

2. 4. Trei posibile căi ale unei vindecări neconformiste: prin iubire, prin mistică și prin suportarea mediocrității din jur./..160

Bibliografie /..175

PREFAȚĂ:
IZVORUL TĂMĂDUIRII
TRUPEȘTI, SUFLETEȘTI
ȘI PSIHO - AFECTIVE

Prima sărbătoare după Sfintele Paști, în vinerea din Săptămâna Luminată, este numită **Izvorul Tămăduirii** sau **Izvorul cel de Viață purtător**. Sărbătoarea aceasta ne arată cum harul tămăduitor al lui Dumnezeu s- a arătat adesea, de- a lungul veacurilor, Într- o **biserică din Constantinopol** închinată Maicii Domnului. Acolo **s- au vindecat mai mulți împărați**, patriarhi, monahi și simpli credincioși, prin puterea credinței lor în milostivirea Mântuitorului și a Maicii Domnului. **Legătura dintre Vinerea Sfintelor Patimi** ale Domnului și Mântuitorului Hristos, pe de o parte, și **Vinerea sărbătorii Izvorul Tămăduirii** sau a Izvorului cel de Viață purtător, pe de altă parte, arată **puterea Bisericii ca loc de vindecare, Biserica - spațiu terapeutic, de eliberare de păcate și de suferințe**. (Pr. Arsenie; strămoșul oricărei fapte este un gând)

Maica Domnului, care în Sfânta și Marea Vineri a stat lângă Crucea lui Hristos și a văzut **rănila cuielei și coasta străpunsă** a Fiului Său, din care a ieșit **sânge și apă** (cf. Ioan 19, 34), **simboluri ale Botezului și Euharistiei**, este, tainic, icoana Bisericii în care se dobândește vindecarea prin harul tămăduitor dat ei de Hristos Cel răstignit și înviat. Dincolo de aspectele dogmatice ale lucrării Fecioarei Maria în istoria mântuirii neamului omenesc, **Izvorul Tămăduirii ne arată puterea sa harică de a înfăp-**

tui minuni cu ajutorul lui Dumnezeu, faptul că ea este Maica celor care i se încredințează pentru a- i cere ajutorul, că este Rugătoarea și Mijlocitoarea noastră înaintea lui Hristos, după cum o numește Biserica.

Această sărbătoare este o sărbătoare închinată Maicii Domnului, în **prima vineri după Înviere**. Sărbătoarea amintește de **o minune**. Împăratul Leon cel Mare, înainte de urcarea pe tron, mergând printr - o pădure, a întâlnit **un orb sărman** care își căuta drumul cu disperare și neputință. Leon l- a luat de mână ca să- l conducă, dar acesta **i- a cerut apă**. Împăratul a plecat să caute apă. **A auzit un glas** care i- a indicat locul unde va găsi apă pentru a potoli setea orbului și pentru **a- i unge ochii lipsiți de vedere**. Leon a găsit izvorul, care s- a dovedit a fi tămăduitor. Orbul și- a astâmpărat setea, dar și- a recăpătat și vederea. După ce a ajuns împărat, Leon **a ridicat în acel loc o măreață biserică**, iar cu apa izvorului s- au vindecat mulți bolnavi de- a lungul timpului, prin mila și lucrarea Maicii Domnului, care i s- a descoperit.

Au existat multe alte minuni ulterioare: Biserica ridicată de Leon se vede și azi la Constantinopole, oraș cunoscut acum ca Istanbul. Puțin mai târziu, spune legenda, chiar **împăratul Justinian**, împăratul cel mare al Bizanțului, care suferea de o boală grea, a dobândit de la izvor vindecare. Mulțumind pentru aceasta Fecioarei Maria, el a ridicat **o biserică și mai mare**. Iar în vremea urmașilor lui, izvorul și- a continuat darul de minuni. Iar după alți mulți ani, la izvor s- a arătat **un semn încă și mai mare!** Căci s- a stârnit atunci **un cutremur crunt**, iar biserica cea mare a început să se surpe cu totul, **pe mulțimea strânsă înăuntru**. S- a arătat atunci chiar Fecioara Maria, care a ținut cu mâinile Ei de aer biserica, până ce oamenii s-

au salvat toți, spune cartea cu viețile sfinților. În amintirea celui izvor miraculos de la Constantinopol, izvor ce dăinuiește și azi și mai săvârșește încă minuni, Vinerea Izvorului Tămăduirii a devenit o **sărbătoare a Maicii Domnului** - iubită ca un „Izvor” binefăcător revărsat peste oameni. Maica revărsându - se peste noi, prin mijlocirea apei. Se spune că Izvorul Tămăduirii e **cea mai potrivită zi din an să- Ți sfințești fântâna sau casa**. În același fel, din anul **1858, cunoaștem minunea izvorului de la Lourdes, din Franța**. Maica Domnului i s- a arătat de câteva ori unei tinere, **Bernadette**, indicându - i să sape cu mâinile ei pământul, de acolo fășnind un izvor bogat, cu apa căruia, mai bine de o sută de ani, s- au făcut nenumărate minuni și vindecări celor ce au crezut în puterea Preacuratei Fecioare.

Izvoare tămăduitoare există multiple în România (peste 200) . Noi le menționăm doar pe cele de la Mănăstirea Dervent - Constanța; Sâmbăta de Sus și Mănăstirea Râmeț, sub altarul bisericii vechi; Care este povestea de la Dervent? Nimic mai simplu de aflat. Pereții și bolțile paraclisului fiind acoperite de picturi în frescă, ne înfățișează în registre înșiruite cronologic istoricul acestei mănăstiri. Urmărind această poveste în imagini din dreapta față și ocolind - o spre stânga, descoperim că **istoria izvorului se împletește cu cea a creștinării noastre acum două milenii, și mai târziu cu cea a mănăstirii. Parcă vedem trecând prin fața ochilor cum Apostolul Andrei ajunge și prin aceste locuri trimis de Mântuitorul. Găsind poporul strămoșilor noștri însetați de cuvântul adevărului va propovădui, iar apoi **va da cu bățul în piatră**, asemenea lui Moise odinioară.**

Alt izvor este la **Sâmbăta de Sus**. Fântâna „Izvorul Tămăduirii“, atestată documentar din secolul al XVI - lea, a adunat în jurul ei, de- a lungul timpului, multe întâmplări miraculoase și legende. Credincioșii fac adevărate pelerinaje la această fântână, a cărei apă vindecă și cele mai incurabile boli. Unul dintre călugării care au slujit la Mănăstirea Sâmbăta se spune că a făcut minuni vindecând suferinzi. **Părintele Arsenie Boca (1910 - 1989 - foto sus) socotea că boala apare în suflet și din suflet ricoșează în trup**. Mulți oameni s- au întors spre credință, după ce au fost vindecați de harul părintelui Arsenie. Au fost cazuri în care cancerul a fost vindecat pe loc, acolo, în biserică.

Și schitul din Munții Piatra Craiului este renumit pentru puterea lui tămăduitoare. Tânărul monah Ioanichie, luminat de părintele Cleopa, a refăcut bisericuța săpată în stâncă. Pe drumul către mănăstirea Colțul Chiliilor, Într- o poiană, se află și un izvor cu apă vindecătoare, ce a tămăduit o mulțime de oameni bolnavi. Credința veche de secole a zărneștenilor este că **„veneticul care soarbe cu poftă din apa cristalină a izvorului nu va uita niciodată Colțul Chiliilor, iar de are vreo boală, se va tămădui“**. Biserica din peșteră e ocrotită de Sfântul Pantelimon, patronul munților și al animalelor. Se mai spune că însuși faptul că, rezistând la slujbă în frigul din biserică, oamenii își vindecă sufletele și bolile trupești.

Nădăjduim ca și acest volum, structurat în două părți, una psihologică și alta religioasă, să devină o sursă de (i) luminare și un izvor de înțelepciune pentru cititori, dăruid sănătate trupească și sufletească celor dornici!

Autorii

PARTEA 1.

**ARHITECTURA
PSIHOLOGICĂ
A VINDECĂRII**

CAPITOLUL 1

- IDENTITĂȚI CONCEPTUALE

1.1. Ce este credința?

A porni spre a găsi liantul, întru credință și vindecare vs, vindecare și credință, reprezintă mai mult decât o aventură a cuvântului, practic, este cutezanța de a găsi echilibrul între trup și suflet, căci, Socrate ne amintea din când în când că „Nu poți vindeca trupul, fără să vindeci sufletul”. De fapt, dacă nu se încredințează unul altuia întru ființă, nu se poate însănătoși nici trupul, dar mai ales, nici sufletul. Astfel, trecerea în revistă a unor definiții, vor determina înțelegeri ce pot apărea privind dualitatea - credință - vindecare / vindecare - credință. Avem de a face cu:

1) - în DEX - 2009 -

a) - **credință** = din latinescul - **credentia** ce pentru **publicul larg** reprezintă: faptul de a crede în adevărul unui lucru; convingere, siguranță, certitudine; fidelitate, devotament, statornicie față de cineva sau de ceva; speranță; nădejde, asigurare, cheazășie, concesiune, credit, crez, datorie, garanție, încredere; convingere adâncă;

b) - pentru **lumea teologică** (DEX - 2002), având aceeași origine - latinescul **credentia**, reprezintă cult, religie, convingere despre existența lui Dumnezeu; mărturisire a acestei convingeri prin respectarea prescripțiilor bisericești; cucernicie, cuvioșenie, evlavie, pietate, pioșenie, piozitate, religiozitate, smerenie, devoțiune, blagocestie, blagoceștiune, hristoiție, râvnă, râvnire.

2) - după Săineanu - 1929

credința = fapta de a crede și efectul ei (sub raportul moral și religios); convingere adâncă; credință religioasă - credința e întâia dintre cele trei virtuți teologale; calitatea omului credincios - mi- am păstrat credința;

3) - după Scriban (1939)

credința = deplină convingere, credință în Dumnezeu - fidelitate și încredere; a păstra credința - să rămână fidel, de încredere; simbolul credinței - crezul;

4) - în domeniul cunoașterii umane - psihologice - Larousse (1995) - Dicționarul de psihologie - stipulează:

credința = atitudine a unei persoane față de o idee sau față de un fapt pe care le consideră întemeiate. Exemplificând: „Puterea unei credințe variază de la individ la individ, iar la aceeași persoană variază de la un moment la altul al existenței sale. Nu raționamentul este acela care predomină în credință, și tocmai faptul că ea ascultă de alte condiții iraționale și afective, o face să reziste cu fermitate realului. Credința îndeplinește o funcție utilă”.

Krech D și Crutchfield R. S (1952) după Larousse (1996) - remarcă faptul că „Omul apelează la credințe pentru a face față unor situații problematice”. De asemenea din aceeași sursă aflăm că după Janet P, există:

a) - credințe raționale și experimentale

b) - credințe personale și sentimentale

raportarea în esență la credință, făcându - se în mod direct și personal, matricea spirituală fiind cea care în final, își va pune amprenta.

De aceea, a defini credința, rămâne o dorință a omului de a- și exterioriza trăirile și sentimentele, expri-

mându - se practic ca fiu, destoinic și experimentat întru ale credinței. Că este așa, am apelat la un singur „clic” și din imensul „univers” al cunoașterii de pe internet, am aflat că pentru:

1) William E. Channing

Credința este dragostea transformată în năzuință.

2) Petre Țulea

Credința e incidența divină care poate releva adevărul.

3) Lev Tolstoi

Credința este forța vieții. Dacă omul trăiește, este pentru că crede în ceva.

4) Prentice Mulford

Credința este esența dorinței.

5) Sfântul Antonie cel Mare

Credința este libera consimțire a sufletului.

6) A. W. Tozer

Credința nu este un act săvârșit o singură dată, ci o neîntreruptă privire aruncată din inimă lui Dumnezeu.

7) Khalil Gibran

Credința este o oază în inimă, la care nu poate ajunge niciodată caravana gândirii.

8) Emil Cioran

Credința este o închipuire care refuză concretul și care nu se sinchisește de ceea ce o dovedește falsă.

9) Robert Anton Wilson

Credința este moartea inteligenței. De îndată ce cineva crede o doctrină de orice fel, ori presupune certitudinea și nu se mai gândește la acel aspect al existenței.

10) A. W. Tozer

Un adevărat credincios este o ciudățenie. El are o dragoste supremă pentru Cineva pe care niciodată nu l-

a văzut; îi vorbește cu familiaritate, zi de zi, Unuia pe care nu- l poate vedea; el se așteaptă să meargă în ceruri pe baza meritelor Altucuiua; se golește singur de sine pentru a fi umplut de Altcineva; recunoaște că a greșit pentru a putea fi socotit drept; se coboară pentru a fi ridicat; este cel mai puternic atunci când este cel mai slab; este cel mai bogat când este cel mai sărac; cel mai fericit cât îi merge cel mai rău. El moare pentru a putea trăi; pierde pentru a putea câștiga; dăruiește altora pentru a păstra pentru el. Vede nevăzutul, aude neauzitul și cunoaște necunoscutul.

Nu a fost deloc întâmplătoare alegerea noastră, deoarece ne punem în situația de a oscila privitor la credință, de la „agonie la extaz” certificându - se astfel pentru fiecare în parte:

- determinările cognitive;
- atitudinea;
- impactul;
- implicarea;
- diversitatea;
- acceptarea;
- experiența;

cea din urmă, având relevanța trăirii personale și raportarea la ceilalți, de fapt, parafrazând:

- „Eu cred pentru că văd, nevăzutul”;
- „Eu cred pentru că aud, neauzitul”;
- „Eu cred în cunoașterea necunoscutului”;

de fapt, sunt determinările noastre conceptuale în „a crede - și a cerceta” și „a crede și a nu cerceta”, dorința fiind aceea de a invita la reflecție, atitudine și înțelegere și nu de a da verdicte.

1. 2- Ce este vindecarea?

Pornind de la definiții, aflăm că:

1) DEX (2009)

- **vindecarea** pentru **publicul larg** provine din latinescul **vindecare** și reprezintă a scăpa sau a face pe cineva să scape de o boală; a se face sănătos; a se însănătoși; a se lecu; a reveni la starea normală (după o boală); a deveni sănătos; a face să se vindece; a reface; a repara.

2) în domeniul cunoașterii umane - Larousse - Dicționarul de psihiatrie (1998) - **vindecarea psihică** = revenirea unui subiect atins de o afecțiune mentală, la o stare de bună sănătate psihică. Exemplificând: „Spre deosebire de maladia somatică, a cărei vindecare este, în general, reprezentată de suprimarea răului și întoarcerea la integritatea organismului (restitertio ad integrum), vindecarea psihică apare mai degrabă ca un nou stadiu în evoluția psihico - afectivă a subiectului. Iar în această calitate, maladia sa a putut juca încă un rol pozitiv în ceea ce este uneori un veritabil progres al personalității sale. În alte cazuri, mai puțin favorabile, va fi vorba doar de o remisiune sau de o stabilizare, lăsând în calitate de sechelă un deficit mental funcțional și un handicap.

3) ca interpretare **psiholingvistică** regăsim verbelele **a se tămădui, a tămădui** - unde se trece pragul simplu de vindecare, în fapt, se tămăduiește, adică se adaugă „acel ceva” ce face ca tămăduirea /vindecarea mai ales cea sufletească să aibă un alt demers și o altă acțiune, precum și **a se îndrepta**, adică, a reveni spre ceea ce era normal, până la un punct dat, **îndreptarea** fiind aici, vindecarea sufletească, am îndreptat răul - mă vindec „Mă doare gândul, dar mă vindecă clipa”, metafora accentuând prezentul

în detrimetal trecutului, îndreptarea, adică alegerea drumului, căii cele bune și drepte, să mă călăuzească.

4) în accepția **medicinii creștine, vindecarea**, Chirilă P. (2009) este:

a) - înțelesul care trebuie aplicat ființei în întregime; îl considerăm pe om vindecat, dacă are trupul și sufletul vindecat; tot vindecat îl considerăm și pe acel om care are doar sufletul vindecat;

b) - noțiunea de vindecare are un sens eshatologic: aproape am putea spune că vindecarea cu adevărat nu există în lumea aceasta, căci această noțiune vizează mântuirea sufletului și îndumnezeirea omului întreg.

5) în deslușirea lui Vlachos Hierotheos (2007) - **teologia** este roada vindecării omului, dar și calea de a ajunge la tămăduire și a dobândi cunoașterea lui Dumnezeu. Același autor nu ezită a susține că Ortodoxia este un tratament vindecător și o știință a vindecării „Dacă acceptăm că Ortodoxia îl tămăduiește pe om, atunci cred că avem dreptul să susținem că este și o știință, deoarece cunoaște calea adevărată prin care omul se tămăduiește”.

Pornind - spre același punct dar dintr - o altă perspectivă, Peseschkian N. (2009) vorbește despre viață, credință - religie și biserică, amintind faptul că:

a) - Credința religioasă presupune în esență, o relație spirituală cu ceea ce e necunoscut și nu poate fi recunoscut. Cum Creatorul este prin însăși natura sa, incomprehensibil, trebuie să existe credința pentru a putea intra în legătură cu EL. Credința e una din capacitățile umane.

b) - Orice persoană are capacitatea de a crede. Credința reprezintă o relație cu necunoscutul și irecognoscibilul. Practic, credința e mai mult decât o sumă de

întrebări despre religie și despre viața de apoi. Ea atinge și subiectul vieții private și al științei.

c) - Trebuie făcută distincția între credință, religie și biserică, între religia de prim nivel și cea de al doilea nivel. Scopul religiei este acela de a fi purtătoare de sens, valoare și scop. Știința pe de altă parte, caută explicații, stabilește conexiuni logice și caută noi semnificații. Pentru a fi benefice omului, știința și religia trebuie să se completeze reciproc, formând un tot unitar.

Citându - l pe Max Planck „Nimic nu ne împiedică să identificăm ordinea mondială a biologiei și Dumnezeuul religiei”, Peseschkian N(2009) resubliniază faptul că e necesar a avea o permanentă, deci „învață să deosebești între credință, religie și biserică”.

Reîntorcându - ne totuși la întrebarea **ce este vindecarea?** Dragoman Muller J(2008) răspunde prin faptul că ea este un proces care apare în timp, ca urmare a conștientizării, a eliberării și a schimbării vieții omului, în primul rând prin schimbarea modului de:

- gândire;
- hrănire;
- simțire;
- trăire.

De asemenea surprinde și ideea că, „vindecarea omului” este de trei feluri:

1. - parțială (doar la un anumit nivel);
2. - temporară (doar pentru o perioadă de timp);
3. - totală (prin salt spiritual, prin expansiunea conștientului și a conștiinței).

Enumerând, vindecarea totală, printr - un „salt spiritual”, face trimitere la:

- conștientizarea cauzei bolii;

- învățarea de noi lecții de viață;
- eliberarea de povara trecutului;
- curaj și putere de a- și schimba viața;
- asumarea responsabilităților asupra deciziilor luate, practic, având loc „expansiunea conștientului și a conștiinței sale”, determinându - i tot mai mult apropierea spre desăvârșire.

CAPITOLUL AL 2- LEA - DUALITATEA ÎNTREBĂRII

2. 1 - Cred ca să mă vindec, sau mă vindec pentru că, cred?

Ca să putem răspunde la această întrebare ce are structura unei ecuații cu **două necunoscute: cred și vindec**, am putea porni de la **factorul comun**, și anume, **dragostea** căci „Dragostea vindecă oamenii, pe cei care o dăruiesc dar și pe cei care o primesc”.

Regăsim astfel dragostea atât pentru semeni, cât și pentru divinitate, neuitând a ne „iubi aproapele” în așa fel încât, Vlachos Hiemotheos (2007) - amintea că: „Termenul **ortodoxie**” este alcătuit din două cuvinte: ortbi (adevăr, drept) și doxa (credință, învățătură, slavă) . Cele două cuvinte se leagă strâns unul cu celălalt. Dreapta învățătură despre Dumnezeu înseamnă adevărată și dreaptă slăvire, atunci rugăciunea către acel Dumnezeu este abstractă. Dacă Dumnezeu este personal, atunci rugăciunea dobândește un chip personal. Dumnezeu a descoperit adevărata credință, adevărata învățătură.

Spunem deci că învățătura despre Dumnezeu și toate cele ce țin de mântuirea omului sunt Descoperirea lui Dumnezeu, iar nu descoperire omenească.

Iubirea întru Dumnezeu poate să fie rezultanta credinței ce se metamorfozează având la bază pe cea:

a) rațională - sau din auzire fiind o credință începătoare, simplă;

b) întemeiată pe vederea lui Dumnezeu, fiind credința celor desăvârșiți și care mântuiește pe om, ea ducând la luminarea minții.

Ajungem astfel a constata că ea, credința poate sta și/sau stă la baza vindecării, atunci când toate întru taină, se împlinesc, practic - am certitudinea, am discernământ **să cred și să mă vindec** deci, **mă pot vindeca, dacă cred.**

Remarcăm în acest context, echilibrul dintre cele două, dat de achizițiile noastre cognitive și nu numai, ce converg spre structura și atitudinea volitiv - comportamentală, având la bază puțința sau neputința, durerea sau bucuria, acceptarea sau respingerea, progresul sau regresul, de fapt, evoluția valorii umane ce - ar trebui să pornească de la cutume morale și să ajungă la idei raționale privind cultura și civilizația umană în general și - a fiecărei nații, în special.

Se susțin cele afirmate prin faptul că părintele Arsenie Boca (după Andru V. (2006) e convins că „nu poți să ai credință, dacă nu ai sănătate” și invers „cei fără credință sunt foarte vulnerabili fizic și psihic, sunt primejduiți cu degenerarea”, observându - se o concordanță între fiziologie și duhovnicie.

Făcând trimitere la „îndreptarul de viață” propus de părintele Arsenie Boca ce codifică cinci puncte: oxigen, glicogen, paza hormonilor, somn și concepții de viață creștine, părintele arhimandrit Teofil Părăianu (după Andru V. - 2006) detaliază cele enumerate anterior, sub forma: ”să trăiești în mediu fizic curat, în aer curat, să observi echilibrul organic prin hrană, rațională; nici prea mult, nici

prea puțin; sunt boli de trai bun și sunt boli de trai rău; dar boli de trai de mijloc nu sunt”.

Rămânând în aceeași textură a îndreptarului, urmărind relația credință - sănătate, descoperim că între cele două este o relație directă, în așa fel încât Andru V. (2006) pe primul loc sunt vindecătorii sufletului „Dumnezeu trimite vestitorii fiecărei vremi (slujitorii cei de dis - de - dimineață) ca să- Ți dea răgaz să te îndrepti”. De fapt, părintele Arsenie Boca (după Andru V. - 2006) - conchide zicând: „Cuprinsul credinței se învață. Înclinarea de a învăța sau nu - se dobândește. Înclinarea sufletului este către obârșia sa”.

Este momentul în care, întru credință și vindecare / vindecare întru credință, **să deschidem o ușă spirituală - ca exercițiu** - semnul duhvnicesc rostit de Hristos: „Eu sunt ușa; de va intra cineva prin Mine, se va mântui; și va intra și va ieși și pășune va afla” (Ioan 10: 9) ce ne va duce iminent spre credință și la simbolul credinței - crezul.

În fapt, simbolul este o scară, Andru V. (2006) nu idolarizezi scara, ci urci pe ea spre taine și înțelesuri și menții mintea în tărie, trăiești în duh, ești în vestibulul miracolului. Iar pașii până la scară, întru credință, îi putem face îndrumați de simbolurile ajutătoare, ce ne- arată calea și adevărul;

- **crucea** = mântuirea;
- **cartea** = mărturisirea;
- **lumânarea** = lumina vieții;
- **icoana** = întruparea divinului în istorie;
- **muntele** = credința;
- **mâna** = vindecarea;
- **piciorul** = slujirea,ascultarea;
- **apa** = purificarea;

- **pâinea și vinul** = euharistia;
- **crucea - ancora- inima** = credință, nădejde, dragoste;
- **arborii** = Iisus, fericirea cerească, învierea corpului;
- **florile** = harul Sfântului Duh;
- **nuca** = perfecțiunea omenească;
- **metania** = învierea omului din moartea păcatului;
- **toaca** = chemare și mediere, pământ - cer;
- **clopot** = vocea exterioară a bisericii;
- **amin** = începutul și sfârșitul.

Dacă am răspuns la întrebarea de început? Noi ne-am propus doar să vă arătăm calea și mijloacele, iar alegerea precum propria voie, să vă aparțină. De ce? Pentru că noi credem în divinitate! Pentru că noi credem în unicitate! Pentru că noi credem că ce ați ales vă ajută să vă vindecați prin credință dar să și credeți întru vindecarea înșivă.

CAPITOLUL AL 3- LEA - TAINA VINDECĂRII ȘI- A CREDINȚEI

3. 1 - trup - minte - suflet

3. 2 - teorii ale vindecării și credinței

3. 3 - metode și tehnici

3. 1 - Trup - minte - suflet

Să pornim de la ideea că învățătura creștină poate fi percepută sub trei ipostaze și anume:

1) - **vindecătoare ale trupului** (terapie); vindecarea este restabilirea dreptei naturi, rezolvarea conflictului generat de boală, a conflictului între trup și lege;

2) - **vindecătoare a minții** (liniștire, iluminare, extensia conștientului) iluminarea este sfârșitul medicinei.

3) - **vindecătoare a sufletului** (mântuire)

Vlahos Hierotheos (2001) ne amintește faptul că:

- mântuirea sufletului este legată de vindecarea sufletului;

- Sfântul Grigorie Palama subliniază faptul că pentru vindecarea omului, adică mântuirea lui, este necesară îmbinarea vieții liturgico - sacramentale cu cea isihastă.

Legat de viața isihastă, Sf. Grigorie - stabilește exact ce este sănătatea sufletului, Vlachos (2001) contemplația lui Dumnezeu, este „singură model pentru un suflet sănătos cu adevărat”. Modelul de suflet sănătos este să te fi curățat și să fi ajuns la contemplația lui Dumnezeu . Prin urmare, boala și sănătatea sufletului dobândesc în învățătura Bisericii, un caracter real și concret. Cu alte

cuvinte, virtuțile, care sunt prinse în strădania noastră de a supune trupul sufletului și sufletul poruncilor lui Hristos, vindecă sufletul și sufletul tămăduit îl contemplă pe Dumnezeu.

Omul este îndumnezeit nu prin „asemănarea meditativă a celor văzuți” ci prin contemplație, iar pentru dobândirea acestei sănătăți duhovnicești este necesară deprinderea liniștirii (păzește poruncile lui Hristos, dobândește virtuțile, și își vindecă sufletul) . Prin urmare, viața isihastă este drumul necesar tămăduirii și mântuirii sufletului, care este în contemplația lui Dumnezeu.

În această triadă **trup - minte - suflet**, iminent ajungem si la sănătatea duhovnicească ce - l face pe creștinul care o are, să mute tristețea lui la un alt nivel, Vlachos(2001) vorbește de repere spirituale ale sănătății duhovnicești și anume:

a) - cel sănătos duhovnicește se îmbată de dragostea lui Dumnezeu;

b) - cel sănătos duhovnicește neglijează dreptul lui ca să păstreze dreptul lui Dumnezeu în viața sa;

c) - cel sănătos duhovnicește este stăpânit sau, mai bine zis, este inundat de smerenie (smerit în bucurie și în tristețe, în slavă și în necinste);

d) - cel sănătos duhovnicește nu acceptă gânduri viclene împotriva fraților săi, ci le schimbă în bune. Aici este important a găsi modalitatea de a rezolva anumite probleme ce ne preocupă, având în vedere relația cauză - efect (problema fundamentală nu este să luăm o aspirină ca să înceteze durerea de cap, ci să vindecăm cauza care o provoacă).

Practic, e necesar să dobândim sănătatea duhovnicească, Vlachos(2001) ca să putem trece, bucurându

- ne dincolo de sufocarea socială, pe care de multe ori o simțim.

Reîntorcându - ne la relația **trup - suflet**, Chirilă P. (2009) remarcă faptul că:

a) - **sănătatea trupului** (adică integritatea anatomică, funcționarea mădulelor în liniște, postul) nu este o condiție absolută și necesară ca omul să ajungă în rai;

b) - **sănătatea sufletului**, adică pocăința, lucrarea virtuților, faptele bune, rugăciunea- iată o condiție absolută și necesară ca omul să ajungă în rai, chiar dacă trupul nu este integru.

Deci, în relația trup - suflet, lucrarea și starea sufletului sunt determinante și cu toate acestea există Vlachos H(2001) deosebire între vindecarea trupească și sufletească se vede și din deosebirea dintre trup și suflet. Trupul este pieritor, în timp ce sufletul este nepieritor și nemuritor după har. Astfel, medicina trupească se ocupă cu trupul și cu „material muritoare și care curge în jos”, în timp ce medicina sufletească, pe care o exercită Biserica îngrijește de sufletul „și sfânt de la Dumnezeu, și care participă la lucrarea de sus”. Acesta, sufletul, nu are un înțeles abstract, nu este simplu o energie a trupului, ci este cel după chipul lui Dumnezeu. Vindecarea nu se termină numai la suflet, ci se extinde și la trup. Adică, scopul vindecării sufletești este să vindece întâi și - ntâi, sufletul și apoi sufletul vindecat „și ceea ce e mai rău să atragă la sine și să așeze sus, dezlegat fiind puțin câte puțin de caracterul grosolan” astfel sufletul devine pentru trup ceea ce Dumnezeu este pentru suflet. Prin urmare, vindecarea se referă la suflet și la trup. După vindecarea sufletului urmează și vindecarea trupului, care este strâns legat cu sufletul. Din aceasta

putem să ne dăm seama că boala sufletului provoacă boală și în trup.

3. 2 - Teorii ale vindecării și/sau credinței (5w)

În percepția relației dar și a comuniunii dintre credință și vindecare, vindecare și credință, putem pleca de la teoria celor 5w (ce, când, unde, cât, cum) adăugând și pe „de ce?” pentru a înțelege dependența sau/și interdependența dintre ele. Astfel:

1. credința

a) - **în ce dovedim că avem credință?** = poate fi ființă, lucru, obiect, fenomen, idee, ideologie, considerăm că e important că există ceva în care credem și ne manifestăm credința?

b) - **când dovedim că avem credință?** = e necesar să existe un timp anume, un moment, să fie episodică sau permanentă, sau ea se dovedește prin fapte?

c) - **unde ne dovedim credința?** = avem un spațiu anume, în fața altora, nouă înșine sau lui Dumnezeu, în biserici, temple, mănăstiri, acasă, la muncă, pe stradă, avem locul nostru?

d) - **cât dovedim că avem credință?** = e necesar să o facem? puțină, multă, ne copleșește, ne inundă, e nevoie cantitatea sau calitatea credinței, spunem n+1 rugăciuni sau una singură - trăind - o și simțind - o?

e) - **cum dovedim că avem credință?** = suntem mai umili, sfioși, smeriți, aplecați, cocoșați, îngenunchiați sau stăm drepti, mândri, plini de sine, importanți, practic de neatins?

f) - **de ce trebuie să dovedim că avem credință?** = că suntem mai buni, mai răi, că am obținut puterea și stăpânim totul? că e nevoie de o dovadă, că ne lipsește sau avem certitudinea existenței credinței? că ea ne caracterizează sau ne- am făcut un mod de a fi?

2. **vindecarea**

a) - **ce vindecăm?** trupul, sufletul, mintea, felul nostru de- a fi, boala, durerea, suferința, bunele și relele?

b) - **când vindecăm?** atunci când e vremea, timpul chiar și când „e devreme vremea”, când se mai poate face ceva, nu se mai poate face nimic, când e timpul pierdut, când vrea Dumnezeu?

c) - **unde are loc vindecarea?** acasă, la spital, în biserică, în sufletul nostru, pe pământ, în aer, în apă, unde e voia lui Dumnezeu?

d) - **cât vindecăm?** cât se poate, cât ajunge, cât să nu facem rău, cât trebuie, cât e necesar, cât se cuvine.

e) - **cum vindecăm?** cu grijă, cu har, cu binecuvântare, cu știință și neștiință, cu chibzuință, cu bunătate, cu răutate, cu îndreptare, cu îndrumare duhovnicească?

f) - **de ce vindecăm?** ca să avem liniște, ca să fie trupul sănătos, ca să avem sufletul curat, pentru progres, pentru Dumnezeu?.

Este o modalitate prin care o serie de întrebări axate pe cunoaștere și implicare, pot stabili un coeficient al identității și raportării celor două stări, situații la realul palpabil la „banalul cotidian”. Întrebarea nepusă ar fi - **pentru cine** am credință? **pentru cine** vreau să mă vindec?. Răspunsul? - pentru mine sau/și pentru El, Dumnezeu! nostru!

3. 3 - Metode și tehnici

Chirilă P. (2009) - surprinde faptul că, **trupul** este templul Duhului Sfânt, el **se vindecă sau nu se vindecă**. **Sufletul** este partea veșnică din om, el **este întotdeauna vindecabil**, atât timp cât este în trup. Vindecarea este un proces continuu. Același autor explică în accepția medicinei creștine că **vindecarea** depășește cu mult sensul biologic și anume:

a) - înțelesul acestui cuvânt trebuie aplicat ființei în întregime; îl considerăm pe om vindecat, dacă are trupul și sufletul vindecat; tot vindecat îl considerăm și pe acel om care are doar sufletul vindecat;

b) - noțiunea de vindecare are un sens eshatologic: aproape am putea spune că vindecarea cu adevărat nu există în lumea aceasta, căci această noțiune ne vizează mântuirea sufletului și îndumnezeirea omului întreg.

În acest context, **trupul - mintea și sufletul** - raportate la vindecare și credință - pot găsi similitudinea atât de necesară pentru a întregi întregul. Ca tehnici, amintim:

a) - **dreapta credință**;

b) - **privegherea** = ne ajută să ne tămăduim de patimi;

c) - **studiul** = îndeletnicirea ziditoare de suflet a lecturii;

d) - **isihia** = liniștea necesară pentru a ne întoarce „în sine” și a vorbi cu Dumnezeu;

e) - **înfrânarea** = disciplinarea tuturor tendințelor corporale umane;

f) - **rugăciunea** = fiind cea mai eficientă metodă de vindecare a bolilor sufletului;

Sfântul Ioan Gură de Aur, spunea că „Rugăciunea este slujbă adusă lui Dumnezeu și deci sărbătoare, pentru că se face în inimă. Rugăciunea este fundament al sufletului, pentru că în ea este Hristos, ipostasul firii omenești”.

De data aceasta vom exemplifica cu rugăciunea bolnavului, Chirilă P. (2009) pentru propria vindecare este, desigur cea mai de preț rugăciune; ea poate fi spontană sau inspirată din versetele biblice, atât pentru bolnavii credincioși cât și pentru cei ce doar atunci îl descoperă pe Dumnezeu.

Astfel, din **Psalmul 40,4**

- Doamne, ajută - mă!
- Doamne, fie - Ti milă de mine!
- Doamne, vindecă - mă!
- Doamne, vindecă sufletul meu că am greșit Ție!

Jeremia 17,14

- Vindecă - mă, Doamne și voi fi vindecat, mântuiește - mă și voi fi mântuit căci tu ești lauda mea!
- Vindecă - mă, Doamne, că s- au tulburat oasele mele!

Același autor remarcă faptul că la metoda rugăciunii se mai pot adăuga:

- rugăciunea bisericii prin pomenirea bolnavilor pe numele lor la Sfânta Liturghie și rugăciuni particulare;
- rugăciunea doctorului făcută dimineața, înainte de a merge la bolnavi

Totodată este interesantă ca abordare, rugăciunea doctorului cu pacientul / pacienții în opinia lui Levy D (2014) „Rugăciunea este pentru pacient, nu pentru medic. Desigur, medical și personalul medical sunt binecuvântați și ei prin ea, dar rugăciunea este pentru pacient. În rugăciune, ca în chirurgie, ai ocazia să faci lucruri mari,

dar este posibil să faci și rău. Nu există o „rețetă” pentru rugăciune, cu excepția poate a deschiderii față de situațiile în care rugăciunea va fi primită ca o binecuvântare. Impunerea propriei noastre credințe asupra altora nu este recomandată în niciun context. Astfel, consider că rugăciunea este una din formele cele mai înalte de bunătate pe care o pot arăta unei persoane.”

g) - **biserica** - considerată ca loc și timp al vindecării, pornind de la ideea că „ea este un spital și nu un tribunal”, datorită faptului că aici vin oamenii să se vindece.

Biserica, Chirila P (2009) este un marș al persoanelor în curs de vindecare care trec prin lume, sfințind lumea, fără să se maculeze de intențiile lumii. Arhiereul, preotul, tămăduitorii sunt în fruntea acestui iar cei de pe margine sunt liberi să intre „până când se închide ușa” - Matei 25,10.

h) - **taina spovedaniei** - ca primă treaptă în urcușul spre vindecare, ea:

- implică cercetarea cugetului, cercetare de sine:
- descoperă cauzele spirituale ale bolii:
- ajută eficient bolnavul să nu mai păcătuiască:
- descoperă dimensiunea social, comunitară, eclezială a ființei umane, îl face pe om mai atent la relația cu semenii.

i) - **sfânta taină a împărtășaniei**

- trebuie luată cu atență cercetare de sine (pocăință, spovedanie)

- au valoare terapeutică pentru viața acestora și sunt merinde pentru viața veșnică.

î) - **postul** = poate fi și un smn al râvnei noastre spre asemănarea cu Dumnezeu și cu îngerii care n- au

nevoie de hrană; este un sens duhovnicesc, el este în primul rând o armă, nu o virtute; pornind de la regulile sale care amintesc că:

- se ține cu binecuvântare sau sub canon;
- se ține după putere, de la una la patruzeci de zile;
- se ține într- ascuns, cu smerenie, afară de posturile rânduite de Biserică, care pot fi mărturisite;

- este însoțit de duhovnicești osteneli: rugăciune, grijă față de popor, față de semeni, față de văduve, față de străini, priveghere, lacrimi, curățenie, smerenie, înfrânare, răbdare, bunătate, ascultare, dragoste;

- pâinea și apa sunt elemente esențiale cu care se întărește trupul slăbit de post;

- cele lungi și aspre se întrerup în zilele de sâmbătă și duminică pentru a lua puțină hrană cu frații;

- fără rugăciune este cauzator de suferință și de moarte.

j) - **practicarea virtuților creștine**

- nădejdea este o virtute, o trăire spirituală cu efecte terapeutice certe;

- milostenia, întoarcerea la credință, primirea Botezului, părăsirea unor erezii și reîntoarcerea în Biserică, pocăința, închinarea întregii vieți, Mântuitorului;

- în sânul Bisericii Creștine, iubirea vrăjmașilor este piscul unde se atinge vindecarea.

k) - **Hristos, purtătorul bolilor noastre**

- când bolnavul realizează că Hristos este purtătorul bolilor noastre, acest lucru este crucial pentru el dar și în evoluția bolii, și face trimitere la pasajele biblice în acest caz. (exp. „El a purtat păcatele noastre, în trupul Său, pe

lemn, pentru ca noi, murind fără păcate, să viețuim dreptății: cu a Cărui rană v- ați vindecat” - I. Petru 2. 24)

Este interesant și chiar provocator de a privi vindecarea și din perspectiva antropologiei creștine unde Dragoman Muller J. (2008) cuantifică metodele și tehnicile de vindecare spiritual urmărind structuri cum ar fi:

1. Vindecarea prin Sfintele Taine

a) Rugăciunea - este legătura care unește făpturile de Creatorul lor. Prin rugăciune omul intră în legătură personală cu Dumnezeu, care este mai aproape de om decât însăși inima sa, sublinia Larchet J C (2001).

b) Sfintele Taine - instituite de Mântuitorul Iisus Hristos; „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându- l cu untdelemn, în numele Domnului ” (Iac. 5,14)

c) Botezul - este prima doctorie care poate vindeca, Sfântul Grigore de Nazianz amintind celor ce n-au primit încă botezul: „De ce să cauți leacuri care nuți sunt cu nimic folositoare? Vindecă- te singur, înainte ca nevoia să te silească; ai milă de tine; fii tu însuți doctorul neputinței tale și agonisește- ți leacul care sigur te va tămădui”.

d) Mirungerea - pecetea darului Sfântului Duh, se unge trupul în chip văzut cu mir, iar sufletul se sfințește în chip tainic ”Toate le pot întru Hristos. Cel care mă întărește (Fil. 4,13)

e) Euharistia - este Larchet J. C(2001) cea mai mare taină, este „taina tainelor” cuprinde în sine, mulțimea darurilor și leacurilor dumnezeiești. Sfântul Ioan Gură de Aur amintind că „nu este boală care să nu dea înapoi din pricina acestei doctorii, ea stinge toată boala”, fiind un medicament spiritual.

f) Spovedania - este taina mărturisirii când omul se poate vindeca, fiind și o metodă de a cultiva gândurile bune, rânduindu-le toate spre vindecare. E nevoie să ținem cont de ceea ce spunea Sf. Ioan Gură de Aur; îndemnându-ne să „intrați în Biserică și mărturișiți-vă acolo păcatele, căindu-vă pentru ele, căci acolo veți găsi doctorul care va vindeca, iar nu un judecător care să vă osândească; acolo nu se cere pedepsirea păcătosului, ci se dă iertare păcatelor”.

g) Sfântul Maslu - este taina vindecărilor atât pentru creștinii bolnavi, cât și pentru cei ce vor să prevină boala. Sfinții Părinți: „Ungerea cu untdelemn pe mulți bolnavi și îi vindecau, „Este cineva bolnav printre voi? Să cheme preoții bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Si rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui” (Isa 5, 14 - 15)

2. Vindecarea prin harul preoției

După Vlachos H (1998) - Sfântul Simeon Noul Teolog spune: „După cum se cunoaște din tradiția ortodoxă, mănăstirile sunt propriu-zis, spitale, (școli medicale) întrucât trebuie să ne vindecăm mai întâi noi de bolile noastre, pentru a învăța cum să- i vindecăm pe alții”. Sfântul Grigore Teologul completează: „Trebuie să fiu eu mai întâi curat, și apoi să curăț pe alții. Să fiu eu înțelept, ca să înțeleptesc pe alții. Să fiu eu lumină, ca să luminez pe alții. Să fiu eu aproape de Dumnezeu, ca să apropiu pe alții. Să fiu eu sfânt, ca să sfințesc pe alții”.

De ce toate acestea? Pentru că „lucrarea pastorală este preoție hristică”, iar preotul trebuie „să se deprindă cu credința cea adevărată”.

3. Vindecarea omului prin vindecarea sufletului și a minții

Vlachos H (2007) - face referire la viața spirituală, pornind de la fundamentele Sfântului Maxim Mărturisitorul care evidențiază:

a) - filosofia practică sau proxis - îl purifică pe om de patimi și îl împodobește cu virtuți.

b) - contemplarea naturală sau pur și simplu, contemplarea- iluminează mintea cu adevărata cunoștință a lui Dumnezeu.

c) - teologia mistică - îl încununează pe om cu cea mai înaltă experiență mistică, numită „extaz duhovnicesc”.

4. Vindecarea de frică prin cultivarea iubirii divine, necondiționate

Dacă facem referire la Marcu 12, 30- 31 vom evidenția faptul că apare, metaforic vorbind, legea iubirii tradusă prin: „Să iubești pe Dumnezeu mai presus de orice și pe aproapele tău, ca pe tine însuși” ce poate deveni scutul, pavăza și protecția noastră de fiecare zi.

Astfel, lupta împotriva fricii, pornește de la Sf. Ioan Scăraru (I. Cor. 13,2) „cel ce s- a umplut de iubire, este fără frică”, deci Dragoman Muller J. (2008) din punct de vedere holistic, frica este o emoție, fiind și virusul sufletului nostru, și apare din lipsa:

- iubirii de Dumnezeu;
- încrederii în viață;
- încrederii în sine;
- cunoașterii de sine,

ea identificându- se ca boală a sufletului, antidotul reprezentându- l iubirea divină care vindecă totul.

Și cu toate acestea, frica este ca ceva normal omului din zilele noastre, dar nu ceva natural, ea are calitatea virusului, adică, le este totuși frică unora de:

- necunoscut;
- boală;
- întuneric;
- pierderi financiare;
- viață;
- sine;
- nou;
- schimbare;
- pierderea celor dragi;
- iubire;
- singurătate;
- moarte

Important fiind faptul că cele mai bune medicamente împotriva fricii sunt:

- credința;
- nădejdea;
- dragostea.

5. Vindecarea omului prin cultivarea și practicarea virtuților

Pornind de la tradiție, vom descoperi cele șapte virtuți importante ale omului și anume:

- a) credința;
- b) nădejdea;
- c) dragostea sau iubirea;
- d) chibzuința;
- e) cumpătarea;
- f) curajul sau bărbăția;
- g) frumusețea sau înțelepciunea.

Oprindu- ne asupra fiecăruia, vom putea identifica elementele definatorii cum ar fi:

a) - **credița** - este încredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute (Evr. 11,1);

b) - **nădejdea** - este capacitatea omului de a fi optimist și încrezător în viață, în Dumnezeu;

c) - **dragostea** - Sfântul Apostol Pavel I. Cor. 13, 1 - 13 amintește că „Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare,dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată”;

d) **chibzuința** - este tot ce înseamnă a fi și a menține un echilibru și a trăi în armonie cu tine, cu ceilalți și cu întreg universul?

e) **cumpătarea** - a distinge între bine și rău a vedea limpede calea de urmat și de a fi cu luare - aminte la rostul voii lui Dumnezeu;

f) **curajul** - este nevoia de a putea și a dori de a tămădui o minte împătimită și a te confrunta cu tot felul de boli;

g) **înțelepciunea** - se dobândește prin capacitatea de a depăși situațiile - problemă ale vieții, dovedind putere de caracter și dorința de a se desăvârși prin lucrul înțelept, adăpându - se de la Izvorul înțelepciune fiind călăuzit de Dumnezeu.

6. Vindecarea omului prin postul bisericesc si asceză

a) **postul** - smerește trupul;

b) **asceza** - reprezintă subordonarea voii lui Dumnezeu și efectul acesteia asupra noastră.

7. Vindecarea omului prin Rugăciunea lui Iisus Hristos

Această rugăciune are menirea de a ajunge în mintea și inima omului, ca rod al lucrării acestuia cu Dumnezeu.

Astfel, rugăciunea fiind cea mai importantă cale de vindecare a sufletului, cea a lui Iisus Hristos, poate fi întâlnită sub forma:

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește - mă pe mine păcătosul;

- Doamne Iisuse Hristoase, miluiește - mă.

Nichifor din Singurăta, după Stăniloae D. (2004) vorbește de tehnicile de respirație pe timpul acestei rugăciuni, adică: „Odată cu **inspirarea aerului** se spun cuvintele - Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, iar odată cu **expirarea** se spun cuvintele - miluiește - mă pe mine, păcătosul”.

Și nu putem încheia această incursiune antropologică fără îndemnul:

„Așadar, este important să conștientizăm că, a **ierta** este secretul vindecării și că iubirea adevărată este cea care vindecă toate bolile omului prin iertarea tuturor greșelilor și prin puterea de schimbare a celui în suferință. Noi toți trebuie să învățăm să iubim iubirea, să- l iubim pe Dumnezeu, să iubim viața, să ne iubim pe noi înșine pentru ai putea iubi și pe alții. Apoi, din iubire să avem puterea de a ierta altora, de a avea curajul de a cere altora să ne ierte și să ne iertăm și noi pe noi înșine pentru mulțimea greșelilor noastre. Doar atunci sunt create condițiile optime pentru vindecarea adevărată adresat nouă, Dragoman - Muller J (2008)

Tatăl nostru care ești în ceruri sfințească- se numele Tău, vie împărăția Ta, făcă- se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele dăne- o nouă astăzi și ne iartă nouă greșelile noastre precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău.

Că a Ta este Împărăția, puterea și mărirea, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururarea și în vecii vecilor. Amin.

CAPITOLUL AL 4- LEA - FACTORII VINDECĂRII

4. 1 - Factorii ce/care determină vindecarea

4. 2 - Factorii ce/care împiedică vindecarea

4. 1 - Factorii ce/care determină vindecarea

Vindecarea este un proces atât biologic cât și spiritual care poate fi influențat sau determinat în actul său, de anumiți factori care- i grăbesc sau din contră împiedică / stopează actul în sine.

Dintre multitudinea de factori ce în plan pozitiv determină vindecarea amintim:

1. **acceptarea** - Acțiunea de a accepta și rezultatul ei. ♦ Consimțământ al întreprinderii cumpărătoare pentru achitarea unei cereri de plată emise de întreprinderea furnizoare. ♦ Semnătură de aprobare pusă pe o poliță prin care semnatarul se obligă să plătească la scadență suma din polița respectivă; accept. ♦ Manifestare a voinței de a dobândi un anumit drept ori de a primi o succesiune sau o ofertă de încheiere a unui contract. – V. accepta.

2. **armonia** - Potrivire desăvârșită a elementelor unui întreg. ♦ Bunînțelegere în relațiile dintre două persoane, două colectivități etc. ♦ Îmbinare melodioasă a mai multor sunete (în muzică sau în poezie); spec. (Muz.) concordanță fonică între sunete. ♦ Armonie imitativă = efect stilistic obținut prin alăturarea unor cuvinte ale căror sunete

imită sau sugerează un sunet din natură. Armonie vocalică = fenomen fonetic care constă în potrivirea de timbru a vocalelor din elementele alcătuitoare ale unui cuvânt. ♦ Parte a teoriei muzicale care studiază acordurile în compoziție. – Din fr. harmonie, lat. harmonia. 1. acord, împăciuire, înțelegere, pace, unire, (livr.) concert, concordie, (pop.) potriveală. (~ ce domnea între ei.) 2. concordanță, echilibru, potrivire, proporție, proporționalitate, simetrie, (fig.) simfonie. (O perfectă ~ a elementelor unui ansamblu.) 3. v. acord. 4. melodie, muzicalitate, sonoritate. (~ interioară a versului.) 5. (FON.) armonie vocalică = sinarmonie, sinarmonism.

3. **autocontrolul** = DEX(1975) control exercitat asupra propriei sale persoane; - a putea să-ți controlezi conștient mișcărilor, ritmul dar mai ales, gândurile, ideile în așa fel încât să determini o conduită și- o atitudine proprie;

4. **autosugestie** = Dicționarul de psihiatrie (1998), sugestie dată de sine însuși, în mod conștient sau nu, în așa fel încât conduita sugerată (și imaginată) la un moment dat se realizează, în afara voinței conștiente, într- un mod aproape automat;

= DEX (1975) - influențare a propriei conștiințe sau comportări, prin reprezentări sau idei care capătă caracter predominant;

5. **bucuria** - Sentiment de mulțumire vie, de satisfacție sufletească. ♦ Loc. adv. Cu bucurie sau cu toată bucuria = (foarte) bucuros. 2. (Concr.) Ceea ce bucură (1) pe cineva. – Bucura + suf. - ie. Exaltare sufletească intensă provocată de emoții puternice; mulțumire sufletească. ♦ A nu (mai) putea de ~ a fi nespuns de bucuros. 2) Factor extern care provoacă o asemenea stare sufletească.

6. **comunicarea** = DEX (1975) - a face cunoscut, a da de știre, a înștiința, a spune sau a vorbi;

=Lohisse J(2002) - transmite ideea relației cu celălalt;

=Prutianu St. (2000) - este cea care crează comunitatea și comunitatea, adică mai curând o țesătură de relații, decât o cantitate de informații;

=Lemeni G, Miclea M (2004) - se definește ca proces prin care se transmite informații de la un emițător la un receptor, prin utilizarea unui sistem de semne și simboluri;

=Dicționarul de psihologie(1995) - este în primul rând o percepție, ea implică transmiterea, intenționată sau nu, de informații destinate să lămurească sau să influențeze un individ sau un grup de indivizi receptori, ea nu este un privilegiu doar al omului ci neîndoiește există și la animale și plante;

7. **iertarea** = după Levy D(2014) este fericirea care vindecă asemenea unui medicament, e o căutare, un obicei care necesită timp și efort, iar rezultatele merită întotdeauna osteneala, fiind un proces și nu o tranzacție odată pentru totdeauna.

8. **iubirea** = DEX(1975) sentiment de afecțiune (admirație) pentru cineva sau ceva, relații de dragoste;

=Dicționarul de psihologie (1995), elan al inimii care ne îndreaptă spre o altă ființă,cunoaște toate gradele și varietățile care „sunt tot”atâtea expresii ale unuia și aceluiași ansamblu de tendințe (S. Freud);

=Morean A(2007), este nevoia căreia i se acordă de obicei importanță, pentru a fi iubit, trebuie să ajungă neapărat la o anumită stimă față de tine însuși, să te iubești, să te apreciezi, să te simți puternic, autonom și totodată

sociabil, capabil de a fi în frunte și de a reuși în ceea ce îți propui. Atunci vei avea șansa să fii iubit. Amintește - ți că în dragoste, ca și la bancă, credit li se acordă doar bogaților. Astfel, poți avea parte de admirația, respectul, aprecierea persoanelor importante pentru tine. Atunci te vei bucura de recunoaștere.

=Fox E - Predica de pe munte după Siegel B(2004) - „Nu există dificultate pe care o iubire îndestulătoare să n- o învingă nici boala pe care destulă iubire să n- o vindece; nici ușă pe care destulă iubire să n- o deschidă; nici golf pe care destulă iubire să nu- l străbată; nici zid pe care destulă iubire să nu- l dărâme; nici păcat pe care destulă iubire să nu- l mântuiască...

Nu contează cât de adânc înrădăcinat este necazul; cât de lipsită de speranțe e perspective; cât de încurcate sunt lucrurile; cât de mare este greșeala. O realizare îndestulătoare a iubirii le va face să dispară. Dacă ați putea iubi destul, ați fi cele mai fericite și mai puternice ființe de pe pământ.

9. **încrederea de sine** = DEX(1975) - a pune temei pe cinstea, pe sinceritatea cuiva, a avea puterea să crezi în tine, în propriile forțe și să poți depăși obstacolele vrute la un moment dat.

10. **optimismul** = DEX(1975) - concepție filosofică careia în lume, binele precumpănește asupra răului, iar lumea perfect întocmită, cunoaște un progres și se îndreaptă spre un viitor mai bun; atitudine a omului care privește cu încredere viața și pe semenii săi; tendința de a vedea latura bună, favorabilă a lucrurilor.

= să învățăm să fim optimiști;

= Seligman M. EP(2004) - optimismul este doar un adjuvant al înțelepciunii, un instrument care- l ajută pe

individ să-și atingă scopurile. Puteți deveni optimist dacă învățați tehnicile necesare. A învăța să fiți optimist nu vă alterează simțul realității și nici valoarea judecății, ci mai degrabă vă dă mână liberă să folosiți un instrument cu care să vă atingeți scopurile. Vă permite să profitați mai mult de înțelepciunea pe care ați câștigat-o într-o viață plină de încercări.

11. **perseverența** = DEX(1975) stăruitor, tenace, acțiunea în sine de statornicie în convingeri, în atitudini, în mod voluntar.

12. **puterea cuvântului** = acesta poate să te înalțe, dar și să te coboare - Bernea E(2005) „Eu cred că cuvântul rostit are mare putere: el poate aduce rău și poate aduce bine. Astfel, cum s-ar fi făcut blestemul și descântecul? Dar urarea de bine? De ce un om se supără când îi spui vorbe de ocară și se bucură atunci când îi spui numai „de bine”? Pentru că cuvântul dă putere”.

13. **relaționarea** = DEX(1975) - reprezintă acea legătură, coeziune, raport între lucruri, fapte, idei, procese sau între însușirile acestora; totodată are loc ca legătură între două sau mai multe persoane.

= ne ajută a ne putea raporta la cei din jur, aflând prin procesul de relaționare, situații ce pot sau nu pot fi depășite și care au sau nu au impact asupra relațiilor pe care noi le cultivăm /menținem /întreținem sau nu.

14. **sugestia** - 1. Influență exercitată asupra voinței cuiva; înrâurire și dirijare a voinței cuiva. ♦ Spec. Influență exercitată asupra conștiinței și voinței cuiva (în stare de veghe sau în stare hipnotică), folosită în tratarea unor tulburări neuropsihice. 2. Ceea ce se sugerează cuiva; sugerare, propunere, idee. [Var.: sugestiune s. f.] – Din fr. suggestion, lat. suggestio, - onis.

15. **smerenia** - Atitudine umilă, supusă, respectuoasă; comportare modestă, plină de bună-cuviință. ♦ (Bis.) Evlavie, cucernicie, pioșenie. – Din si. sūmērjenije. 1. v. umilință. 2. umilință, (înv.) smericiune, smerire, (fam.) spăseală, spășenie. (Cu ~ îi sărută dreapta.) 3. plecare, supunere, umilință, (livr.) obsecviozitate, (înv.) plecat, umiliațiune, umilitate. (~ în fața ...) 4. (BIS.) credință, cucernicie, cuvioșenie, cuvioșie, evlavie, pietate, pioșenie, piozitate, religiozitate, (livr.) devoțiune, (înv.) blagocestie, blagocestivie, hrisotitie, râvnă, râvnire, smerire. (~ unui credincios.)

16. **socializarea** = DEX(1975) - rezidă în faptul de a putea socializa, a dobândi, un caracter social și a te raporta la un anumit grup social ce te poate reprezenta.

17. **tămăduirea** - Acțiunea de a (se) tămădui și rezultatul ei; tămăduială. ♦ Izvorul tămăduirii = a) sărbătoare bisericească creștină în ziua primă vineri după Paști; b) loc cu ape de băut sau de scăldat, care au proprietatea de a vindeca anumite boli.

4. 2 - Factorii ce/care împiedică vindecarea

O parte din acești factori au puterea chiar de a stopa vindecarea atât trupeză cât și sufletească deoarece inhibă căile de transmitere a mesajului spre receptorul vizat să le intercepteze. În asemenea situații avem de a face cu:

1. **agresivitatea** - Înșușirea de a fi agresiv, constituind uneori un simptom patologic. ♦ Înșușire a unor agenți patogeni de a ataca organismul animal sau vegetal. – Din fr. agressivité.

2. **amărăciunea** = în accepția lui Levy D(2014) ucide ca o boală, este ceva foarte puternic și poate să provoace

mult rău emoțional și fizic, totodată, renunțarea la amărăciune poate ameliora dramatic cauzele de bază ale multor boli fizice, adesea mai mult decât orice medicament sau procedură chirurgicală.

3. **deprimarea** - Starea unei persoane descurajate; depresie (II), descurajare, mâhnire. – V. deprima. A deprima, Tranz. A provoca (cuiva) o stare de depresiune sau de descurajare; a mâhni, a întrista, a descuraja (pe cineva). – Din fr. déprimer.

4. **deznădejdea** - Stare sufletească a omului care nu mai are nicio nădejde (în rezolvarea sau îndreptarea unei situații); desperare. – Pref. dez- + nădejde.

5. **frica** - Stare de adâncă neliniște și de tulburare, provocată de un pericol real sau imaginar; lipsă de curaj, teamă, înfricoșare. ◇ Loc. adj. Fără frică = neînfricat; curajos. ◇ Loc. adv. Cu frică = cu teamă, temându-se. Fără (nicio) frică = cu curaj. Nici de frică = nicidecum, deloc. ◇ Expr. A băga (cuiva) frica în oase = a înfricoșa (pe cineva). A duce frica cuiva (sau a ceva) = a) a-i fi teamă de cineva sau de ceva; b) a-i fi teamă să nu i se întâmple cuiva ceva rău. A fi cu frica în spate (sau în sân) = a fi într- o continuă stare de neliniște, de teamă. A ști de frica cuiva = a asculta pe cineva, fiindu- i frică de el. – Cf. gr. phrikē.

6. **furia** - Stare de extremă iritare; mânie nestăpânită; violență. ◇ Loc. adv. Cu furie = extrem de furios; cu putere mare, nestăvilită. ◆ Fig. (Rar) Dorință puternică, patimă, pornire nestăpânită. [Acc. și: furie] – Din fr. furie, lat. furia. (lat. Furia, una din cele trei divinități infernale și oribile la Romani. V. furios, furoare). Mare mînie, furoare. Mare ardoare, mare avînt: furia atacului artileriei. Fig. Femeie foarte rea și furioasă.

7. **izolarea** = Dicționarul de psihologie (1995) - mecanism psihic care are drept efect, stabilirea unei reprezentări, izolând- o de contextul și de suportul ei afectiv;

= DEX (1975) - acțiunea de a se izola și rezultatele ei; despărțire, separare;

= sunt situații în care izolarea noastră de tot și de toate nu ajută nici vindecarea, dar nici credința, trăiesc într- un „întuneric” voit sau nu, dar care e malefic și nu benefic, nu construiește zorii zilei de mâine;

8. **marginalizarea** = DEX (1975) - care se află pe margine, adică, nu are acces, îi este interzis să se mai raporteze la anumite idei, concept, nu mai este recunoscut de societate, este ținut/lăsat la /pe margine;

9. **minciuna** - 1. Afirmație prin care se denaturează în mod deliberat adevărul; neadevăr. ◇ Expr. A da (sau a face) (pe cineva) de minciună sau a prinde (pe cineva) cu minciuna = a dovedi că cineva a spus un neadevăr. A purta (sau a duce, a ține) (pe cineva) cu minciuni = a promite mereu (ceva cuiva) fără a se ține de cuvânt; a duce cu vorba. ♦ Deprindere de a minți. ♦ Înșelăciune, vicleșug. ♦ Ficțiune, născocire, plâsmuire. ♦ (La pl.) Fleacuri, nimicuri. 2. Minciunea (2). - Lat. mentio, - onis. 1. Denaturare intenționată a adevărului având de obicei ca scop înșelarea cuiva; neadevăr. ◇ Expr. A da (sau a face) (pe cineva) de minciună sau a prinde (pe cineva) cu minciuna = a dovedi că cineva a spus un neadevăr. A purta (sau a duce, a ține) (pe cineva) cu minciuni = a promite mereu (ceva cuiva) fără a se ține de cuvânt; a duce cu vorba. ♦ Deprindere de a minți. ♦ Înșelăciune, vicleșug. ♦

10. **neîncrederea** = DEX (1975) - îndoiala, suspiciunea, lipsa de încredere,

= poate duce la deznădejde

11. **neliniștea** - Stare de agitație, de frământare, de neastâmpăr; tulburare, îngrijorare, teamă, panică (nelămurită). ♦ Mișcare, acțiune continuă; neastâmpăr. – Pref. ne- + liniște. A neliniști - 1. v. îngrijora. 2. a (se) alarma, a (se) frământa, a (se) intriga, a (se) îngrijora, a (se) speria, a (se) tulbura, (livr.) a (se) impacienta, (reg.) a (se) îngrija, (înv.) a (se) îngriji, a (se) lărmui. (Îl ~ întârzierea lui.) 3. v. agita. 4. v. păsa. 5. (MED.) (livr.) a angoasa.

12. **pesimismul** = DEX (1975) - sentiment de tristețe, de amărăciune și de neliniște, stare sufletească de deprimare; atitudine a omului care privește cu neîncredere viața și pe semenii săi și care consideră că toate situațiile au un deznădămint fatal; concepție filosofică opusă optimismului, potrivit căruia: răul, iluzia, suferința predomină în lume și nu pot fi înlăturate, fiindu-i inerente;

= Seligman M. EP(2004) – Dacă „optimiștii folosesc noțiunea de întotdeauna” pesimiștii pornesc de la „uneori”, pesimistul renunță și cade în depresie, îl supără toate, atenție - pesimismul se impaltează ca un mod de percepție a lumii, iar cel din copilărie este părintele celui adult;

= Seligman M. EP(2004) - Putem avea asupra sănătății noastre fizice, un control personal mult mai mare decât bănuim. De exemplu:

- modul în care gândim, mai ales despre sănătate, ne influențează sănătatea;

- optimiștii iau mai puține boli infecțioase decât pesimiștii;

- optimiștii au obiceiuri de îngrijire a sănătății mai bune decât pesimiștii;

- sistemul nostru imunitar poate funcționa mai bine dacă suntem optimiști;

- avem dovezi că optimiștii trăiesc mai mult decât pesimiștii.

13. **prefăcătoria** - Mod de comportare, de manifestare specific omului prefăcut; fățarnicie, ipocrizie, simulare, prefăcătură. - Prefăcător + suf. - ie. Lipsă de sinceritate; fățarnicie; ipocrizie; duplicitate. 2) Stare a celui care se preface. 3) Comportare de om prefăcut. /prefăcător + suf. ~ie

14. **răutatea** = DEX (1975) - înclinația spre a face rău altora, malițios, slăbiciune, păcat, defect, cu ironie usturătoare

= starea unora din jurul nostru care împiedică credința și vindecarea, ne constrâng prin manifestările lor de a nu vedea progresul, liniștea, lumina, dar mai ales, bunătatea sufletească întruchipată uneori în semne și vorbe înțelese doar de cei ce știu să lupte împotriva răutăților oamenilor și- a lumii, dovedindu- le, înfrângându- le puterea destructivă și nu numai.

15. **singurătatea** = DEX (1975) - starea celui care trăiește singuratic (care trăiește departe de alte persoane, izolat de societate, retras, singur); izolare morală, pustiu, lipsit de oameni, pustietate, perioadă de timp petrecută în mod singuratic;

=Dicționarul de psihologie (/1995) - stare a unei persoane care trăiește singură, pentru majoritatea oamenilor, singurătatea este de temut, neputându - se acomoda cu ea, mai ales când survine dintr - o dată, după o viață bogată în relații umane, în aceste cazuri, poate provoca o scădere a tonusului vital, declanșând apariția unui dis-comfort atât fizic, dar mai ales psihic.

=este important dacă suferi de singurătate atunci când ești înconjurat de oameni, te raportezi la o continu-

itate, atunci - tu, singuraticule - poți să-ți pierzi credința, iar vindecarea trupului și- a sufletului să se îndepărteze de la „locul faptei” căci starea ce- o manifesti, împiedică schimbarea ce- ar fi mai mult decât binevenită.

16. **stresul** - Termen general utilizat pentru orice factor din mediu (traumatism, emoții, frig, căldură etc.) capabil să provoace la om și la animale o stare de tensiune și o reacție de alarmă a organismului, determinând uneori îmbolnăviri grave; p. ext. efect nefavorabil produs asupra organismului ființelor de un factor de mediu. 2. (Geol.) Presiune laterală tangențială care se produce în sinclinale și determină formarea cutelor muntoase. – Din engl., fr. stress. stare de încordare sau tensiune neuropsihică. 2. ansamblu de perturbații organice și psihice provocate de factori agresori variați; (p. ext.) ansamblul reacțiilor fiziologice prin care organismul uman răspunde unui agent stresant, încercând să se apere și să-și mențină echilibrul de bază. 3. (geol.) presiune laterală care se produce în sinclinale, cauzând formarea cutelor sistemelor muntoase. (< engl., fr. stress)

17. **ura** = „Ura este iarna inimii” - spunea Victor Hugo (după Pașca MD; Tia T - 2009)

= DEX (1975) - sentiment puternic nestăpânit de dușmănie față de cineva sau ceva

=opusul iubirii, cea care poate intoxica gândul, mintea, cu acel cuvânt ce învrăjbește, finalul fiind de distrugere sau autodistrugere, din ură nu răzbate lumina și liniștea, dar nici florile nu înfloresc la spusa și fapta sa.

Sub o asemenea formă am reușit a creiona o mică perte din însușirile/calitățile /structurile ce/care pot determina sau împiedica vindecarea. Modul personal în care noi ne raportăm la temerile noastre, ne pot pune în situa-

ția de a alege sau nu, a ne raporta sau nu, la cele enumerate anterior. De fapt, totul depinde de noi „în noi stă puterea de a decide și a ști ceea ce ne dorim cu adevărat” atât pentru binele nostru cât și a celor din jurul nostrum. Și totuși, rămâne o stare care ne copleșește de multe ori și cu greu ne putem stăpâni; adică, **emoția**. Astfel, J. Gottman (după Servan - Schreiben d(2007) - vorbește de greutatea cu care comunicăm atunci când cele patru atitudini, distrug relațiile pe care le întâlnesc în cale, ele fiind numite metaforic „cei patru călăreți ai Apocalipsei” care sunt:

- primul călăreț - **critica** = a- l critica pe celălalt în loc să- i prezinți, pur și simplu o nemulțumire sau o cerere;

- al doilea călăreț - **disprețul** = cel mai violent și mai primejdios pentru echilibrul nostru limbic, insulte, sarcasm;

- al treilea călăreț - **contraatacul** = este o victorie care îl lasă pe celălalt înfrânt, rănit și lezat, iar starea adâncește prăpastia emoțională și agravează dificultatea de a trăi laolaltă;

- al patrulea călăreț - **retragerea totală** = anticipează ultima fază de dezagregare a unei relații, nu soluționează conflictele deci „Spune totul, fără violență ”

CAPITOLUL AL 5- LEA - LOGISTICA VINDECĂRII

- 5. 1 - povestea terapeutică
- 5. 2 - programe educativ - terapeutice
- 5. 3 - terapii holistice

5. 1 - Povestea terapeutică

Povestea terapeutică, Pașca MD(2008) transmite pe baza celor relatate, o experiență de viață, o stare de fapt, care să aibă un rol în găsirea unei soluții, implicând „povestitorul” cu întreaga sa personalitate. Față de basmul terapeutic, povestea terapeutică se distinge printr - o manieră mai incisivă, mai direct de exprimare a faptelor și printr - o superioară forță de impact a acțiunii personajelor invocate, asupra beneficiului intervenției terapeutice. Povestea terapeutică trebuie să țină cont de particularitățile de vârstă ale celui cărui i se adresează.

Cuvântul are o putere aproape „magică”, el poate vindeca, are o forță „terapeutică”.

Povestea terapeutică, prin nararea faptelor „comprimă” la maximum experiențe de viață, cu scopul de a semnala o stare de fapt și a atenua o criză.

Povestea terapeutică se povestește (se spune) **nu** se citește. Ea trebuie să fie liantul dintre, trup și suflet, gând și gestică, trăire și exprimare. Ea nu poate fi spusă de către oricine, oriunde și oricum. Pornind de la un caz real sau fantastic, ea își îndeplinește menirea de atenuare a durerii și suferinței.

În acest context, **povestea terapeutică** are ca scop, activarea unor resurse vitale pentru a învinge frica, neliniștea, neputința, nesiguranța și pentru a redescoperi speranța și șansa. Ea reușește să schimbe percepția despre lume a subiectului constituind un instrument prețios de acțiune terapeutică, scoțând la iveală emoții și sentimente ce riscă să rămână ascunse în inconștient: angoase, frici, dorințe, obsesii, culpabilități, invidii. Scopul metaforelor este de a-l ajuta pe subiect să-și concilieze propriile pulsioni cu cerințele realității externe și cu regulile societății în care trăiește.

Precum am menționat, **povestea terapeutică** nu se citește, ci se relatează, tonul vocii, intensitatea, amplitudinea, mimica și gestică fiind variabile în funcție de situație. De asemenea, ea **nu trebuie explicată** deoarece riscăm să avem neplăcuta surpriză de a reduce drastic potențialul ei terapeutic asupra inconștientului, provocând deliberat rezistențe și obiecții cu rezultatele inhibante ameliorării stării asupra subiectului nostru.

Această terapie este cerută de multe ori de către subiect, deoarece o percep ca fiind mai aproape de sufletul său, regăsindu-se conștient sau inconștient în acțiunea narării. În acest context „ingredientele” de bază în terapia prin poveste, sunt:

- optimismul;
- dorința de vindecare /ameliorare;
- gândirea pozitivă;
- rezolvarea de probleme;
- stima de sine;
- creșterea încrederii de sine.

Pentru identitatea sa, povestea terapeutică poate să cuprindă:

- indicații terapeutice;
- efectele dorite;
- mesajul transmis vizând stări și sentimente;
- grupul țintă.

Peseschkian N(2007) - subliniază faptul că relația terapeutică se desfășoară pe coordonatele: **pacient - terapeut - poveste**. Povestea capătă dimensiunea unui filtru care pentru pacient reprezintă un mijloc de apărare, astfel încât el să poată, cel puțin temporar, să se debranzeze de propriile sale mecanisme de apărare nevrotice. Prin enunțurile și interpretările sale privitoare la poveste, el oferă informații pe care, fără medierea poveștii, i- ar fi fost foarte greu să le comunice și care ar fi costat foarte mult timp și răbdare într- o terapie tradițională. Terapeutul mediază, în contextul poveștii, informațiile necesare și pe cele care ajută la înțelegere. Poveștile terapeutice, după același autor:

- a) - pot avea efect de depozitare;
- b) - îndeplinesc o funcție de model;
- c) - au funcția de filtru;
- d) - transmițători ai tradiției;
- e) - transmițători transculturali;
- f) - ca ajutor în regresie;
- g) - ca și contraconcepte;
- h) - schimbarea perspectivei;

totodată accentuând faptul că fac parte din două grupuri distincte:

- a) - povești ce pot consolida normele existente;
- b) - povești ce pot relativiza normele existente.

Vom exemplifica elementele teoretice subliniate anterior cu o serie de povești terapeutice după cum urmează: acestea adresându - se subiectului indiferent de vârstă

1. - Curcubeul (rezolvări de probleme)

Odată, într- o vară uitată sub un măr, a plouat tare. Cât de tare? Așa de tare că ploaia și- a pierdut creioanele colorate. Și nu știa pe unde. După vreun nor călător? Ascunse de- o stea căzătoare? Rătăcite la Polul Nord? Nu știa și pace!Și era tare supărată. Și cum mai plângea! Șiroaie, siroaie. Își udase și batista, iar umbrela n- avea spițe. Cum să- ncezeze fără ele? Dar. . . și rămase agățată de un nor. Le găsisse Soarele și pentru că nu știa, a- nceput să se joace cu ele. Și- a luat roșul din lalele și galbenul sfărâmând o boabă de grâu. Apoi, a desenat o portocală ce- a - nceput să plângă. O lăsasera fără coajă. Cerul s- a făcut albastru, verdele cobora din povestea ierbii și- apoi, gata, floarea de mălin le- a adunat pe toate- n pumn după ce prinse- n petale coaja de nucă.

Cerul s- a deschis încet, ca o șoaptă. Atunci ploaia s- a oglinit în palmă și pe cer au apărut creioanele, mândru curcubeu. Stătuse și ploaia. Bucuroasă, a uitat că a rămas fără creioane colorate. Dar, nu mai plânge. Acum, curcubeul o învesește în fiecare vară. Care vară? Păi, una din cele uitate sub un măr, de vară, nu? (Povestea terapeutică - Pașca MD - 2008)

2. Frunza de nisip (acceptarea)

Lucia e buna mea prietenă. O știu de când aduna castane toamna și- mi aducea frunze de nisip. De unde?

- Nu - ți spun! Și mă prinse de mâini. Mă uitam la ochii ei ca albăstrelele și mă - ntrebam de ce mă pedepsește oare?

Și- a început:

- Dar dacă. . .

- Chiar vrei să știi? Și Lucia mă- nconjură sărind de trei ori într- un picior. Ei bine, atunci ascultă: „Într- o

seară n- am vrut să dorm fără poveste. Și- atunci, Buna - bună s- a așezat pe marginea patului și- a- nceput să- mi spună că odată, tare demult, era un copac bătrân. Atât de bătrân că- ncepuse să se facă de piatră. Crengile- i semănau cu drumurile, iar florile erau de stâncă. Treceau peste el și vânturile și ploile, dar nimic nu- l făceau să zâmbească.

Oare pietrele nu râd niciodată?

Și- atunci, Soarele se sfătui cu Luna să- l lase mai mult pe cer. Poate așa, de atâta lumină, copacul va începe să se facă iar tânăr. Și nu știu cum se întâmplă, dar o frunză prinsese drag de Soare. . .

Și începu să se facă tot mai mică și mai mică, să se împartă și despartă.

- Până când? murmurai eu.

- Așa, se pomeni Lucia privind- mă, până când începu să se facă din piatră, nisip. . . Se desprinse ușor și porni spre Soare. Atunci copacul se smulse din pietrele lui și vru s- o prindă, dar ea se lăsă dusă de lumină și se prefăcu în boabă aurie.

- Și copacul?

- Copacul! De supărare, se spune că începu să fie iar tânăr și cu flori. Vezi, doar umbra frunzei de nisip mi- a mai rămas în palmă. Așa a făcut și Buna - bună: mi- a arătat palma ei. „Numai eu, știam urma”.

Și Lucia- mi lăsă urma frunzei de nisip în palmă. Doar numai noi știam, adică noi și. . . frunza de nisip. (Povestea terapeutică - Pașca MD - 2008)

3. Ajutorul

Era odată un copil care dormea. Și cum dormea el, a venit un urs la geamul lui. Și copilul a început să plângă. Și cum plângea el, l- a auzit o albină. Acesta a venit, l- a înțe-

pat pe urs și acesta a fugit speriat în pădure. ? (Povestea terapeutică Pașca MD- David - 5 ani - 2008).

4. Povestea mea

M- am oprit o clipă pentru să- Ți povestesc Ție. M-am întâlnit cu primăvara cea năvălășă Într- o zi frumoasă . Da, frumoasă cel puțin pentru mine. De ce? Știi, am văzut - o pe Gelia, prietena mea, pentru prima dată mergând singură și dreaptă. Am întrebat - o cum e:

- Privește- mă! Am reușit! Cum? Am crescut întotdeauna în grădina sufletului meu, o floare numită Speranța. Uite ce frumoasă sunt!

Acum știi de ce era așa de frumoasă primăvara în ziua aceea. . . (Povestea terapeutică - Pașca MD - Cristina - 11 ani - 2004).

Credința cât și vindecarea sau vindecarea și credința ca putere a lor și legătura între trup și suflet, poate să apară la orice vârstă, așa ca ar fi incorect ca să excludem copilul, adolescentul și să ne axăm doar pe adulți și vârstnici, ci din contră, să lăsăm ușile minții și inimii deschise pentru toți cei care au nevoie /sunt în, nevoie.

În acest context, vom exemplifica cu câteva povești vindecătoare pentru copii și adolescenți - Burns G. W (2011). care reprezintă faptul că „Prin metaforă sau poveste vindecătoare, mă refer la o poveste construită intenționat care are un scop terapeutic clar, rațional și etic. Cu alte cuvinte, e o poveste care se bazează pe îndelungata istorie umană a povestirii, fundamentată pe știința comunicării eficiente, care prezintă o relevanță terapeutică specifică și e spusă cu arta unui bun povestitor ”.

1. Hrănește ceea ce vrei să crești în tine

Caracteristici terapeutice:

a) - probleme abordate:

- conflicte interioare;
- lupta dintre tine și alții;
- bunătate versus lăcomie;
- dragoste versus ură.

b) - resurse dezvoltate:

- dezvoltarea conștiinței conflictului;
- analiza atentă a luptei cu ceilalți;
- hrănirea a ceea ce vrei să crești în tine;
- întărirea responsabilității.

c) - obiective propuse:

- hrănirea sinelui;
- hrănirea valorilor pozitive;
- găsirea de rezolvări pentru conflictele interioare.

Un bunic stătea împreună cu nepotul său pe o pia-tră, alături de un părau ce susura.

- Spune- mi o poveste, l- a rugat nepotul!

- E o poveste cu doi lupi, a spus bunicul. Când creș-tem, avem uneori senzația că în noi sunt doi lupi care se luptă să preia controlul. Ți l- ai putea imagina pe primul lup cu o blană moale și gri, o privire blândă în ochi și poate chiar un zâmbet plăcut pe față. E un lup care arareori își folosește dinții și e dispus să facă un pas înapoi pentru a- i lăsa pe cei mici să se hrănească. L- am putea numi **lupul păcii, al iubirii și al bunătății** pentru că lupul crede că, dacă toți trăim în pace unii cu ceilalți, fiecare animal și fiecare om în parte vor fi mult mai fericiți. Pentru acest lup, dragostea e ceea ce contează mai mult decât orice alt- ceva. Vezi tu, el știe că, fără dragoste, lumea noastră alcă- tuită din lupi și animale ar înceta să mai existe. O mamă își îngrijește, hrănește, îmbracă, adăpostește și își apără copilul de pericole pentru că îl iubește. Venim pe această lume dintr- un act de iubire și creștem prin iubirea pe care

ne- o arată părinții noștri. Tânjim să fim iubiți și viețile noastre sunt hrănite și îmbogățite când iubim și la rândul nostru iubiți. Lupul acesta, de asemenea, pare să știe că bunătatea e parte din acea iubire. Când suntem buni cu alții, e posibil - deși nu întotdeauna - ca și ei să ne arate bunătate. Zâmbește cuiva și există șanse ca acea persoană să îți întoarcă surâsul. Oprește- te din drum pentru a ajuta și cel pe care- l ajuți, probabil că te ajută și el, când ai nevoie. Lupii seamănă întrucâtva cu oamenii și trăiesc în grupuri. Se alătură altora unii cu alții și, în general, se simt mai bine când se apropie unii de alții într- un mod cald, armonios.

Dar, a continuat bunicul, să ne imaginăm că există un alt lup în haită care nu gândește la fel. Lupul acesta, are o forță rea, neplăcută . Din când în când, își ridică buzele pentru a- și arăta dinții amenințător către alte animale. Când face asta, ei de obicei simt teama în locul iubirii și respectului, pentru că aceasta e **lupul fricii, al lăcomiei și al urii**. Poate că e înspăimântat sau speriat, și de asta stă tot timpul în gardă. Din nefericire, nu a învățat că fiind așa de furios și agresiv cu ceilalți, gândindu- se pe cine sau ce urăște în loc de pe cine sau ce iubește, naște o grămadă de sentimente negative în sine și pentru ceilalți lupi. Lupul acesta caută să fie șef, în timp ce lupul păcii, al iubirii și al bunătății caută fericirea și bunăstarea celorlalți, ca și pe a sa.

Așa cum îți poți imagina, doi asemenea lupi Într- o haită vor concura pentru a vedea care are dreptate. Lupul păcii, al iubirii și al bunătății vrea să, împărtășească aceste valori tuturor, dar lupul fricii, al lăcomiei și al urii îi pasă numai de el însuși. Se simte rău în el însuși și îi face pe cei din jur să se simtă rău. Să ne imaginăm în continu-

are, a spus bunicul, că doi lupi ca acești se luptă în interiorul tău.

Copilul a privit în sus către bunic, cu ochii măriți:

- Care din ei va câștiga? a întrebat blând.

Bunicul a privit în jos, cu bunătate în ochi, cu vocea blândă și a răspuns:

- Cel pe care îl vei hrăni.

2. **Ce va fi** (de Erin Kelkez - 12 ani)

Caracteristici terapeutice:

a) - probleme abordate:

- dizabilitatea;
- doliul;
- disperare;
- singurătate.

b) - resurse dezvoltate:

- a accepta ceea ce nu poate fi schimbat;
- a căuta să schimbi ceea ce poate fi schimbat;
- a spera;
- a te strădui pentru a-ți atinge scopurile.

c) - obiective propuse:

- succes;
- atingerea scopului;
- fericire.

Pe măsură ce zilele trec, mă întreb ce mă mai așteaptă. Mă întreb cum de s-a întâmplat așa ceva. Mă întreb de ce. Mă întreb unde voi fi peste zece ani. . . Bună, numele meu e Steph și stau în acest scaun de trei ani. Îl urăsc. În fiecare secundă mă gândesc la mami! Gânduri, amintiri, dezastre. Toate plutesc prin capul meu. Mă simt de parcă aș fi încuiat Într-o cușcă din care nu mai pot să evadez! Cum o să-mi împlinesc viața dacă stau în scaunul acesta?

Creierul meu e tot ce am. E singurul în care pot avea încredere, dar acum mă întorc și împotriva lui. Dacă nu ai încredere în creierul tău, nu poți avea încredere în nimeni. Mă simt de parcă tot ce mi- a mai rămas sunt amintirile. Amintirile de când a murit mami. Amintirile de când a murit tati. Amintirile de când eu am fost singurul supraviețuitor.

M- am întrebat întotdeauna dacă voi fi luat și dus departe de toate acestea, acolo sus unde nimeni nu te poate agresa, tachina sau lovi. Aș putea locui cu mami și tati acolo în ceruri. Am putea fi fericiți, liniștiți și toată lumea m- ar iubi, și eu aș iubi pe toată lumea. Cred că de asta i se spune rai, pentru că e așa de liniștit. Dar dacă mami ar fi despărțită de tati? Dacă el a mers în rai și ea în iad? Ce s- ar întâmpla cu mine? Nu, asta nu s- ar întâmpla niciodată. Mami a mea e prea bună pentru iad. În orice caz, acesta e un vis. Nu voi fi dus niciodată, nu atât timp cât sunt cu mătușa Sue.

În caz că nu ai ghicit, scaunul de care vorbeam e un scaun cu rotile și stau în el de trei ani, dar dezastrul s- a petrecut cam acum un an. A început atunci când mami și tati se certau în timp ce mergeam cu mașina. Mami nu se mai oprea din critici despre cum conducea tati și tati nu putea să fie atent la drum, și atunci s- a întâmplat accidentul. Mașina a ieșit de pe șosea, s- a învârtit și bum, s- a izbit.

M- am trezit cu mătușa mea aplecată peste mine. Eram în spital. Mi- a explicat că trebuia să mă întorc acasă la ea. Eram confuz. Unde erau mami și tati? Unde plecaseră?

Am refuzat să mă duc cu ea acasă. Nu voiam să plec până nu mi se spunea adevărul. Deja ghicisem ce se întâm-

plase, dar îmi tot spuneam că nu era adevărat, că ei erau în regulă și că erau acasă, odihnindu- se și așteptându- mă să mă întorc.

Nu, anul a trecut și mami și tati nu s- au mai întors. Sunt singur cu mătușa Sue. Mătușa Sue e drăguță, nu- i vorbă. Adică, m- a îngrijit, mi- a dat mâncare și am un acoperiș deasupra capului. A adus acasă chiar și un cățeluș pe care eu l- am botezat Pal. Dar nu asta e ideea. Vreau, îmi doresc din tot sufletul ca mami și tati să vină acasă la mine.

Nu se va întâmpla niciodată, dar eu chiar îmi doresc să se întâmple. Ei mi- au spus întotdeauna că Într- o zi voi putea merge din nou, dar acum totul s- a năruit. Doctorii sunt departe de a găsi un antidot care să- mi aducă picioarele înapoi la viață și eu mi- am pierdut toate speranțele și le- am lăsat acolo, în mașina făcută praf în care au murit mami și tati.

Doi ani mai târziu

Picioarele mele sunt din ce în ce mai puternice pe zi ce trece și am devenit conștient că e posibil să merg din nou! Da, măcar voi putea să joc fotbal, tenis cu piciorul și tot ce- mi doresc pentru că abia aștept să alerg, să merg și să pedalez pe bicicletă. Voi învinge la toate sporturile și voi depăși orice provocare pentru că voi fi din nou viu!

Ei bine, eu încă visez, dar tipul de la fizioterapie a spus că, dacă muncesc mult și îmi fac toate exercițiile și procedurile în fiecare dimineață, voi învinge amorțea picioarelor mele! Dacă mă ridic și fac câțiva pași din când în când, asta va fi de ajutor, de asemenea și apoi treptat voi putea merge din nou. Mătușa Sue nu e așa de sigură. A zis că tipul acela mă face să- mi fac speranțe zadarnice, dar a zis că mă va ajuta oricum.

Odată cu trecerea lunilor, devin mai puternic și treptat încep să merg. La început am făcut un pas și am căzut, dar acum sunt mai puternic și pot face șapte pași. Dar imediat ce picioarele mă lasă, bang! ajung pe podea. Podeaua pare să fie locul meu preferat acum, dar în curând lumea va fi toată a mea. Curând voi alerga pe pistă și voi trage la poartă pe teren. M- apucă din nou visarea. Mătușa Sue îmi spune tot timpul să încerc un pic mai mult decât știu că pot face, pentru că așa voi fi întotdeauna mai bun.

Trei luni mai târziu

Am reușit! Chiar alerg! Uită- te la mine! E cea mai bună zi din viața mea. Dacă mama și tata ar fi aici, atunci ar fi cea mai extraordinară zi. O, cât îmi doresc ca ei să fie aici, să mă vadă alergând, să mă vadă sărind, să mă vadă fericit. Mătușa Sue mi- a spus că ei m- au privit întotdeauna și au fost tot timpul cu mine, așa că într- un fel sunt cu ei și sunt fericit!

3. Obține maximul din ceea ce ți se oferă

Caracteristici terapeutice:

a) - probleme abordate:

- frica și panica;
- a fi blocat Într- o situație dificilă;
- sentimentul de lipsă de ajutor și de speranță.

b) - resurse dezvoltate:

- a folosi ceea ce ai la dispoziție;
- a căuta soluții alternative;
- a face ceea ce poți în situația dată;
- acceptarea progresului în pași mici.

c) - obiective propuse:

- gândire laterală;
- răbdare;
- perseverență;

- succes.

A fost odată ca niciodată un agricultor care avea o mică fermă nu departe de sat. Avea foarte puține lucruri, dar această mică fermă îi permitea să- și întrețină familia. Dintre puținele lucruri pe care le avea, unul era un catâr bătrân. Ani de zile catârul bătrân îl ajutase să- și are pământul, îi căruse produsele în sat și înhămat la o căruță, ducea familia la biserică în fiecare duminică.

În satul lângă care locuia fermierul se țineau toate sărbătorile de peste ani și pentru acel An Nou, oamenii au hotărât să facă focuri de artificii. Nimeni nu a stat să se gândească la felul în care acest lucru avea să afecteze un catâr bătrân dintr- un padoc.

Catârul stătea pe bucata sa de teren împrejmuțit, cu capul căzut în pământ, cu ochii închiși și moțând liniștit în ajunul Anului Nou, când brusc pe cer au răsărit străluciri ciudate de lumină și s- au auzit bubuituri ca de tun ce puteau fi vestitorii unui război. Bietul catâr, gândindu- se că era sfârșitul lumii, s- a speriat și a început să alerge orbește prin padoc. În curte se întâmpla să fie un puț vechi. Era secat și nefolosit, rezerva de apă terminându- se de ani de zile. În mod normal, bătrânul catâr l- ar fi ocolit cu mare grijă. Dar în întunericul nopții și copleșit de groază, catârul s- a împiedicat și a căzut în puțul îngust. Din fericire, a aterizat nevătămat pe fundul fântânii.

A doua zi, fermierul a fost surprins să vadă că dispăruse catârul și a început să- l caute pe proprietate. Nu după mult timp a auzit un răget slab, venind ca un ecou din adâncul puțului, și spre dezamăgirea lui, a descoperit catârul pe fundul acestuia. Nu avea cum să coboare în siguranță în vechiul puț pentru a salva catârul. În sat nu exista o scară suficient de lungă cât să ajungă pe fundul

puțului, și chiar dacă ar fi coborât, cum ar fi putut scoate catârul? A sunat la prietenii lui, fermieri după ajutor. Ei s-au gândit să monteze un scripete pentru a-l coborî pe fermier până jos la catâr, dar pereții puțului erau prea vechi și sfârâmicioși. Era prea riscant. Chiar dacă reușeau să coboare pe cineva, cum ar fi putut atașa o chingă pentru a-l ridica pe catâr, într-un loc așa de îngust?

Fermierii stăteau în jurul puțului, privind în jos și scărpinându-se în cap.

- E fără speranță, a spus unul.

- Imposibil, a spus altul.

- Pur și simplu o să aibă o moarte înceată și chinu- ită acolo jos, a spus al treilea. Mai bine să- i curmăm sufe- rințele. Așa că fermierii au luat lopețile și au început să arunce pământ în puț pentru a-l îngropa pe catâr.

Pe fundul puțului, catârul a simțit acea chestie ciu- dată, asemenea unei ploi uscate, căzându- i pe spate; s- a scuturat și pământul a căzut în jurul copitelor. Pe spate i- a mai căzut niște pământ. L- a scuturat din nou și din nou l- a călcat în picioare. A fost surprins să descopere că, după ce a făcut asta un timp, fundul puțului se înălța cu cinci sau zece centimetri. Acum putea vedea o parte a peretelui care era puțin mai sus înainte. Cu cât fermie- rii aruncau mai mult pământ înăuntru, cu atât mai dihai catârul îl scutura și îl presa sub copite și cu atât mai mult urca spre suprafață, puțin câte puțin.

Da, așa cum ați ghicit, în cele din urmă, catârul a ajuns la suprafață- și a fost salvat.

Alături de exemplele date anterior din literatura psi- hoterapeutică de specialitate, adăugăm și câteva din cunos- cutele povești orientale ca instrumente de psihoterapie ale lui Peseschkian N(2005) și anume:

1. - Dă- i mâna ta

Un om se cufundase într- o mlaștină în parte de nord a Persiei. Numai capul îi mai ieșea încă din mocirlă. Strigă, din toate puterile, după ajutor. Curând se adună o mulțime de oameni la locul accidentului. Unul se hotărî să încerce să îl ajute pe bietul om. „Dă- mi mâna, îi strigă. Te scot eu din mlaștină”. Dar cel vârat în noroi continua doar să strige după ajutor și nu făcea nimic să- i îngăduie celui- lalt să- l ajute. „Dă- mi mâna” îi ceru omul de mai multe ori. Dar răspunsul era mereu doar un strigăt jalnic după ajutor. Atunci altcineva se apropie și spuse: „Nu vezi că nu îți va da mâna niciodată? Trebuie ca tu să îi dai mâna ta. Atunci îl vei putea salva”.

2. - Vestitorul soarelui

În ograda găinilor, cocoșul era atât de bolnav, încât nimeni nu mai putea conta pe cântecul lui în dimineața următoare. Găinile erau foarte îngrijorate că soarele nu va răsări dacă domnul și stăpânul lor nu- l va putea trezi prin cântecul lui. Vedeți voi, găinile credeau că soarele răsare numai datorită cântecului cocoșului. În ziua următoare, soarele le- a vindecat de superstiția lor. Fără îndoială, cocoșul era încă prea bolnav și prea răgușit pentru a cânta, dar soarele strălucea oricum; nimic nu îl abătuse din drum.

3. - Cuiburile murdare

O porumbiță își schimba mereu cuibul. Mirosul puternic pe care îl făceau cuiburile în timp era insuportabil pentru ea. Se plânsese de asta cu amărăciune, în timp ce vorbea cu o porumbiță plină de experiență, bătrână și înțeleaptă. Aceasta din urmă dădu de câteva ori din cap și zise: „Nu schimbi nimic, schimbându- ți cuibul tot timpul. Mirosul care te deranjează nu vine de la cuiburi, ci de la tine ”.

4. - Valoarea unei perle

Într- o grădină, un cocoș văzu o perlă luminoasă, ascunsă în pământ. Se aruncă lacom asupra ei, săpă după ea și încercă să și- o vâre pe gât. Când băgă de seamă că obiectul strălucitor nu era regina boabelor de orez, scui pă perla afară. Cercetase, cu siguranță perla, dar ce fel de încercare fusese? Perla îl chemă pe cocoș și îi spuse: „Sunt o perlă lustruită, prețioasă. Am căzut din greșeală dintr- un colier minunat și am aterizat în această grădină. Nu mai există nicăieri perle ca mine. Nu orice ocean are perle minunate ca mine. Numai norocul m- a aruncat la picioarele tale. Nu pot fi găsită la fel ca nisipul mării. Dacă Te- ai uita la mine cu ochii rațiunii, ai vedea mii de minuni și frumuseți”. Dar cocoșul cârâi cu o voce mândră: „Te- aș da la schimb dacă cineva mi- ar da numai o boabă de orez”.

5. - Cămașa unui om fericit

Un calif stătea bolnav de moarte pe pernele lui de mătase. Hakimii, doctorii țării sale, stând împrejurul lui, se puseră de acord că numai un lucru i- ar putea aduce califului vindecarea și salvarea: să- i pună sub cap, cămașa unui om fericit. Mesagerii mișunară căutând un om fericit prin fiecare oraș, fiecare sat și fiecare colibă. Dar toți cei întrebați nu aveau decât necazuri și griji. În cele din urmă, după ce își pierduseră orice speranță, mesagerii au întâlnit un păstor care râdea și cânta, în timp ce își privea turmele. Era el fericit? „Nu - mi pot imagina pe nimeni mai fericit ca mine” răspunse păstorul, râzând. Atunci dă- ne cămașa ta” strigară mesagerii. Dar păstorul răspunse „N- am nici una”.

Această jalnică veste, că singurul om fericit pe care îl întâlniseră mesagerii, nu avea o cămașă, îi dădu califului de gândit. Timp de trei zile și trei nopți, nu dădu voie

nimănu-i să vină la el. În cele din urmă, în cea de-a patra zi, puse ca pernele lui de mătase și pietrele sale prețioase să fie împărțite semenilor și după cum spune legenda, din acel moment califul fu din nou sănătos și fericit.

6. - Profetul și lingurile lungi

Un credincios ortodox veni la profetul Elijah. Era îmboldit de întrebarea despre iad și rai, pentru că voia, firește, să-și trăiască viața corespunzător. „Unde este iadul, unde este raiul?”. Rostind aceste cuvinte, se apropie de profet dar Elijah nu îi răspunse. Îl luă pe om de mână și îl duse, pe alei întunecate, la palat. Trecură printr-o poartă de fier și intrară într-o încăpere largă, înțesată cu mulți oameni bogați și săraci, unii în zdrențe, alții împodobiți cu bijuterii. În mijlocul camerei, o oală mare de supă, numită „asch” stătea deasupra unui foc aprins. Vasul ce fierbea împrăștia o aromă minunată prin încăpere. În jurul lui, grupuri de oameni cu obrajii supti și ochii goi căutau să-și obțină porția de supă. Cel care venise împreună cu Elijah fu uimit când văzu lingurile pe care le purtau oamenii, pentru că erau la fel de mari ca oamenii înșiși. Fiecare lingură era alcătuită dintr-un castron de fier, incandescent de la focul supei, și chiar la capăt, un mâner mic de lemn. Înfometații dibuiau lacomi în oală. Deși fiecare vroia porția lui, nu o obțineau nimănui. Era dificil să ridice lingura grea din oală și fiind ea foarte lungă, nici cei mai puternici nu puteau să o aducă la gură. Cei mai obraznici își ardeau chiar brațele și fața sau vărsau supă pe vecinii lor. Ocărându-se unul pe altul, se luptau și se loveau unul pe celălalt cu lingurile pe care ar fi trebuit să le folosească pentru a-și astâmpăra foamea. Profetul Elijah își luă însoțitorul de mână și îi zise: „Acesta este iadul!” Părăsind încăperea și în curând nu mai putură auzi țipetele infernale din dărătul lor.

După o lungă călătorie prin pasajele întunecate, intrară într- o altă încăpere. Și aici erau mulți oameni care stăteau, în mijlocul camerei era, din nou, o oală cu supă fierbinte. Fiecare dintre persoanele prezente aveau o lingură gigantică în mână, exact ca și cele pe care Elijah și omul le văzuseră în iad. Dar aici oamenii erau bine hrăniți. Putea fi auzit doar un murmur liniștit, mulțumit, laolaltă cu suetele lingurilor cufundate în supă. Întotdeauna lucrau împreună câte doi oameni. Unul cufunda lingura în oală și își hrănea partenerul. Dacă lingura devenea prea grea pentru o persoană, alți doi ajutau cu instrumentele lor, astfel încât toată lumea putea mânca în pace.

De îndată ce unul mâca de ajuns era rândul altcuiva. Profetul Elijah îi spuse însoțitorului său: „Acesta este raiul!”

Prezentate ca punct de pornire – într- o percepere constructivă a fenomenului de vindecare/credință, poveștile terapeutice aduc și transmit totodată, mesajul unui nou început, putând fi folosite cu certă valoare de reușită, lor adăugându - li - se și altele, chiar unele create direct de cei în cauză.

5. 2 - Programe educativ - terapeutice

Cunoscându- se și recunoscându- se faptul că rugăciunea este una din metodele agreate, dar și folosite atât de subiect /pacient/client cât și de psihoterapeut, cu precădere în psihoterapia ortodoxă, prezentăm nu numai spre exemplificare dar și spre folosință, programul „Am nevoie de ajutorul tău, Doamne!” ca suport viabil în munca directă cu cei care doresc a- și vindeca sufletul, a trăi în credință,

în special persoanelor care dezvoltă comportamente anti-sociale, dar nu numai, găsindu- se multe „oi rătăcite” de turma bunului Dumnezeu.

Inițierea și aplicarea în mod practic a unui program terapeutic axat pe psihoterapia ortodoxă, incumbă o responsabilitate profesională deosebită deoarece, pornind de la arhicunoscuta remarcă „nu te poți juca cu suflul omului” și până a se rezolva problema celui în cauză, calea, poate fi chiar a „crucii”, este/va fi anevoioasă și plină de încercări.

În acest context, derularea unui program terapeutic încadrat în compartimentul de psihoterapie ortodoxă, se adresează în mod expres, persoanelor ce dezvoltă/pot dezvolta un comportament antisocial.

Facem referire în mod special la această categorie, deoarece, există tendința comunității ca în multe cazuri, „să se debaraseze” de cei ce intră în categoria: drogaților, alcoolicilor, celor certați cu legea și inadaptaților sociali, din varii motive și care trăiesc sindromul persoanei „singur pe lume”, dezvoltând în timp comportamente anti-sociale.

Sindromul apare pe fondul unor carențe afective și conflicte sociale ce și- au implementat deja elemente de comportament antisocial pornind chiar de la agresivitatea verbală apărută în urma unui abuz fizic și/sau psihic de foarte timpuriu.

În asemenea condiții, psihoterapia ortodoxă prin specificitatea sa, ajunge să determine omul, Vlăchos (1998), „să- și păstreze nealterată puterea de a conștientiza doza de patologie care i s- a infiltrat în ființă”, fapt ce determină neputința celui în cauză, dar și putința celor din jur de a-l ajuta, mai ales prin credință.

În acest context, preotul psihoterapeut poate alege dintre: priveghere, studiu, rugăciune, înfrânare și isihia, acea modalitate care răspunde justificat problemelor persoanei/ persoanelor în cauză. De data aceasta, considerăm că **rugăciunea** este instrumentul cu eficacitatea maximă, cât și cea dorită privind derularea programului terapeutic „**Am nevoie de ajutorul Tău, Doamne**”.

Astfel, în secvență structurală, **rugăciunea** este metoda eficientă de vindecare a bolilor sufletului, căci „mare este harul care coboară în sufletul celui ce se roagă”, fiind, după Vladimir Losski „vorbirea reală cu Dumnezeu”.

În opinia unora, Mânzat I (1997), Într- o rugăciune autentică se realizează pe deplin sinergia dintre speranță, iubire și credință, ea fiind de fapt „speranța care ajunge la comunitate cu iubire și credință”.

Suntem în momentul în care, persoana în cauză trebuie să conștientizeze faptul că nu este singură, că bunul Dumnezeu îi va sta/fi alături, intermediar regăsindu-se rugăciunea. Spune de fapt Sf. Ioan Gură de Aur că „Rugăciunea este slujbă adusă lui Dumnezeu și deci sărbătoare, pentru că se face în inimă. Rugăciunea este fundament al sufletului, pentru că în ea este Hristos, ipostarul firii omenești”.

Este de fapt, momentul pe care, prin aplicarea rugăciunii în cadrul psihoterapiei ortodoxe, să înlesnim drumul spre sufletul persoanei în cauză, dându- i încrederea spre a- și deschide sufletul și inima în liniște și pace alungând temerii neîncrederii și neputinței.

Prin rugăciune, Dumnezeu este viu, iar credința ni- l aduce și mai aproape. Dumitru Stăniloae (1992), remarcă faptul că „Rugăciunile sunt nervii sufletului, căci precum

trupul e susținut laolaltă prin nervi și prin ei se mișcă în chip unitar, persistă și își menține tăria, iar dacă îi taie cineva pe aceștia desface toată armonia trupului, tot așa și sufletele se armonizează și se susțin laolaltă prin rugăciune și prin ele străbat drumul evlaviei.

Deci, dacă te lipsești de rugăciune, faci ca și cum ai scoate peștele din apă. Precum apa e viața peștelui, așa îți este ție rugăciunea. . Precum acela trăiește prin apă, așa și noi putem să ne înălțăm la ceruri și să ajungem aproape de Dumnezeu prin rugăciune”.

Practic, derularea unui asemenea program terapeutic axat pe psihoterapia ortodoxă, presupune și parcurgerea în mod responsabil și obligatoriu, a unor etape. Astfel, încercăm în continuare a prezenta practic un asemenea program, aplicabil cu bune rezultate, persoanelor ce dezvoltă comportamente antisociale, care se structurează astfel și având ca generic: „**Am nevoie de ajutorul Tău, Doamne**”.

1. Justificare:

Programul „Am nevoie de ajutorul Tău, Doamne” are menirea de a folosi ca element psihoterapeutic - **rugăciunea** ca modalitate de a trăi simplu, curat, înțelept și frumos prin capacitatea sa terapeutică.

De asemenea, din punct de vedere al psihoterapiei ortodoxe, rugăciunea reprezintă o secvență terapeutică fiind o primă etapă în vindecarea sufletului secăt de necunoașterea frumuseților și de iubirea vieții.

Totodată programul în sine, dezvoltă capacitățile de depistare, acceptare, înțelegere și rezolvare a propriei probleme, determinând în acest context un nou comportament atitudinal atât la nivelul comunicării cât și relaționării interpersonale, schimbarea fiind fenomenul vizibil prin complexitatea specială de abordare psihoterapeutică.

2. Durata:

Programul se poate derula pe o perioadă de timp ce pleacă de la caracteristicile persoanele ale celui / celei în cauză, în general pornindu - se logistic de la 3 - 6 luni, **desfășurându- se zilnic secvențele terapeutice incluse prin rugăciune**, și până în momentul în care apare conștientizarea și responsabilizarea asupra faptei, având loc schimbarea și percepând binele și iubirea față de însăși frumusețea vieții.

3. Beneficiari:

Pot fi incluse într- un asemenea program persoanele ce dezvoltă un comportament antisocial (consumatori de droguri, privați de libertate, alcoolici, și cei diagnosticați cu tulburări de risc, conduită și comportament antisocial).

4. Obiective generale:

Un asemenea program terapeutic bazat pe psihoterapie ortodoxă își propune ca obiective generale:

- a) - descoperirea frumuseții vieții și a iubirii prin rugăciune;
- b) - învățarea valorilor etico - moral - educative a muncii, întrajutorării, încrederii și prieteniei;
- c) - schimbarea opticii asupra vieții, prin cultivarea elementelor de gândire pozitivă;
- d) - cultivarea și menținerea unui echilibru între trup și suflet prin rugăciune.

5. Obiective specifice:

Aceste obiective specifice se pot concretiza în cele pe:

- a) - termen scurt:
 - implementarea elementelor de psihoterapie ortodoxă făcând din rugăciune „alifia” ce vindecă rana din suflet.
- b) - termen lung:

- reconsiderarea locului și rolului în viața proprie a persoanei în cauză declanșând mecanismele ce determină schimbarea pozitivă, acceptată sub varii situații, cât și **înrădăcinarea sentimentului de siguranță** (tu nu mai ești singur, Dumnezeu e cu tine).

6. Scop:

Scopul programului pornește în fapt, de la conjugarea conștientă și responsabilă a verbelor: **a dori, a vrea, a putea, a accepta, a se implica, a trebui**, dând un nou sens vieții însăși prin rugăciune, determinându-l pe cel/ cea în cauză, să se simtă: **iubit, respectat, înțeles și acceptat** de comunitatea la care se raportează și nu numai.

7. Conținutul - tematica programului:

Instrumentul de lucru care stă la baza derulării unui asemenea program este **rugăciunea**, pornind și de la:

- elementele de cunoaștere și autocunoaștere a persoanei în cauză;
- depistarea și acceptarea problemei;
- înțelegerea și încercarea rezolvării problemei pornind de la propriile capacități și intenții;
- dezvoltarea calității de ascultare și meditație a persoanei în cauză;
- dobândirea propriei capacități de a simți, sesiza și beneficia de elementele schimbării pozitive ce au loc și apar prin rugăciune și întâlnirea singulară cu Iisus;
- respectarea regulilor în mod liber consimțit, cele ce sunt inserate în program determinând în timp, responsabilizarea actului psihoterapeutic atare;
- reintegrarea persoanei în cauză în comunitate la momentul oportun, rugăciunea fiind elementul de psihoterapie ortodoxă, respectat logistic în continuare și în afara programului.

Specificitatea acestui program este determinată de modul în care durata sau **timpul unei zile** este cuprins în **secvența de rugăciune** . Astfel, se vor spune/ citi rugăciuni, **dimineața, la amiază (prânz) și seara** în așa fel încât acestea să- și atingă scopul propus dar și să facă legătura între celelalte momente ale zilei derulate între:

D - A - S

și anume: programe de muncă fizică, consiliere psihologică, hobby și exerciții de ascultare și meditație.

Ca timp fizic, pentru cele trei momente ale zilei, vom avea ceasul de **rugăciune** , moment în care, persoana cuprinsă în program, își va citi, spune, parcurge oral acel „ **mănunchi de isop** ” - începând de la / cu:

1 - Rugăciunile dimineții (RD)

a) - **rugăciunile începătoare:**

1 - În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție!

Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție!

Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție!

Împărate Ceresc, Mângâietorul, Duhul adevărului, care pretutindeni ești și pe toate le împlinești. Vistierul bunătăților și dăătorul de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată întinăciunea și ne mântuiește Bunule sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește- ne pe noi!

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește- ne pe noi!

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește- ne pe noi!

Preasfântă Treime miluieștene pe noi, Doamne curățește păcatele noastre, Stăpâne iartă fărădelegile noastre. Sfinte cercetează și vindecă neputințele noastre pentru Sfânt Numele Tău.

2 - Tatăl nostru care ești în ceruri sfințească- se numele Tău, vie împărăția Ta, făcă- se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele dăne- o nouă astăzi și ne iartă nouă greșelile noastre precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău.

Că a Ta este Împărăția, puterea și mărirea, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururarea și în vecii vecilor. Amin.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

3 - Din pat și din somn m- ai ridicat Doamne, mintea mea o luminează, inima și buzele mele le deschide ca să Te laud pe Tine, Preasfântă Treime; Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Dumnezeu, mintea mea o luminează, inima și buzele mele le deschide ca să Te laud pe Tine Preasfântă Treime; Sfânt, Sfânt, Sfânt ești Dumnezeu, pentru rugăciunile tuturor sfinților tăi, miluiește- ne pe noi.

4 - Deschizând ochii sufletului meu cu puterea Ta, Dumnezeu meu, se cuvine să- mi deschid și ușa inimii mele și precum M- am sculat din patul în care zăceam ca un mort, așa trebuie să mă scol din păcatul fărădelegii și al nemulțumirii, în care zac mort, eu, leneșul. Drept aceea, îți mulțumesc Domnul meu că m- ai păzit întreg și viu în această noapte și mai vârtos, că n- am căzut în vreun păcat, cu Darul Tău.

Văd, Doamne, că a început ziua a se lumina, întru care pot vedea multe nestatornicii și sminteli, pot să simt multe ispite, să întâmpin multe pricini ca să cad în păcate

și în nevoi de moarte. Cum voi putea scăpa de acelea de nu - mi vei ajuta Tu, care este puterea mea? Pentru aceasta Te rog, Dumnezeu meu, să- mi ajuți și să- mi dai darul Tău cel sfânt, pentru ca aflându- mă împreună cu El, acesta mă va păzi să nu cad în vreo greșeală și va face ca să- Ți fiu plăcut întru toate lucrurile mele. Deci, de acum hotărâsc să nu fac nici un lucru care să nu fie spre bucuria Ta și spre folosul meu. Și pentru ca să pun început bun din începutul acestei zile, îți depun Ție toate gândurile mele, toate cuvintele mele și toate lucrurile mele, pentru ca să le povățuiești după înțelepciunea Ta și să le întocmești după judecata dreptății Tale. Și- Ți fâgăduiesc cu adevărat, cum că voia mea nu se va mai despărți de voia Ta, numai să mi se descopere...

Pentru aceasta Te rog să mă întărești în voința Ta ca un Prea Puternic ca să păzesc și să săvârșesc aceste fâgăduieli ale mele, spre cuvântarea de mărire a Împărăției Tale și spre folosul sufletului meu. Amin!

5 - Crezul - Simbolul Credinței: Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, văzutele tuturor și nevăzutele.

Și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul născut care din Tatăl s- a născut mai înainte de toți vecii; Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dsumnezeu adevărat, născut, iar nu făcut; Cel de o ființă cu Tatăl, prin care toate s- au făcut.

Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S- a pogorât din ceruri și S- a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S- a făcut om.

Și S- a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și S- a îngropat.

Și a înviat a treia zi, după Scripturi. Și S- a înălțat la ceruri și șade de- a Dreapta Tatălui.

Și iarăși va să vină cu slavă să judece viii și morții a Cărui Împărăție nu va avea sfârșit.

Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul, care din Tatăl purcede, cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, care a grăit prin Prooroci.

Întru una, Sfântă, sobornicească și apostolească Biserica, mărturisesc un Botez spre iertarea păcatelor.

Aștept învierea morților.

Și viața veacului ce va să vie. Amin!

b) - rugăciunea înainte de începutul lucrului

1 - Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, carele prin gura Proorocului Tău David ai zis: „Ieși- va omul la lucrul său și la lucrarea sa până seara”. Tu ai zis prin gura fericitului Pavel Apostolul că „cel ce nu lucrează să nu mănânce”. Dar iarăși Tu ai zis însuși: Fără de Mine nu veți putea face nimic. Doamne, Doamne, ascult din tot sufletul și din toată inima dumnezeieștile Tale Cuvinte și cu umilință alergând la bunătatea Ta strig: Doamne, ajută-mi mie păcătosului, cu harul Tău să pot săvârși cu pace lucrul pe care îl încep, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

2) - Rugăciunile amiezii (RA)

Sunt reluate **rugăciunile începătoare (a)** adăugându - se fiecărei zile din săptămână, în parte, rugăciunile afe-
rente și anume:

1 - RUGĂCIUNEA DE DUMINICĂ

Ziua Duminicii imi aduce aminte de Atotputernicia Ta, Stapâne, cu care ai zidit lumea și ai răscumpărat pe om. Ție deci, iubitorule de oameni, Doamne, mă închin și - Ți mulțumesc foarte pentru Darurile cele mari ce ai făcut și le faci tuturor făpturilor Tale. Inima mi se bucură și se desfăteaza când stau și cuget cum că numai Tu Însuși ești

Dumnezeu Atotsfânt, Atotântept, Atotputernic, necuprins, încât nici o bunătate și nici o mărire nu- Ți lipsește. Tu ești Unul Dumnezeu în Trei Fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Numai pe Tine Te cunosc Dumnezeu adevărat și Te mărturisesc și Te măresc, Ție mă închin și- Ți servesc pururea, cu toată inima și cu toată puterea.

O, Părinte Sfinte, îndură- Te de noi! O, Binecuvântat Fiu al lui Dumnezeu, mântuiește- ne de iad! O, Duhule Sfinte, dă- mi Darul și acoperământul Tău! Mult îndurate Stăpâne, rogu- Te, să uiți păcatele mele cele multe, după mulțimea îndurărilor Tale. Mulțumesc din toată inima pentru- u bunătățile ce- mi trimiți în toate zilele, mai virtuos însă pentru răbdarea Ta cea mare, că nu m- ai pedepsit după mulțimea păcatelor mele, ci astepti cînța mea, ca un iertător Atotbun și îndurat.

Doamne Iisuse Hristoase, dă- mi Darul, ca să petrec bine și creștinește în această săptămână și să nu mai păcătuiesc Ție, nici cu cugetarea, nici cu cuvântul nici cu fapta întru mărirea și onoarea Invierii Tale celei de- a treia zi și a venirii Duhului Tău Celui Sfânt asupra Apostolilor.

Îndeosebi mă rog pentru ajutorul Tău, Prea Bunule Stăpâne, ca să mă cunosc pe mine, să mă căiesc de păcatele mele și să mă îndreptez cu mărturisirea; iar în ora morții să fiu aflat pregătit, cuminecat și cu inima curată, și să fiu aflat demn de Împărăția Ta cea veșnică. Amin.

2 - RUGĂCIUNEA DE LUNI

Doamne Iisuse Hristoase, cu adâncă umilință recunosc și mărturisesc, că în toată ziua păcătuiesc contra iubirii Tale Dumnezeiești. Deci, astăzi, că este luni și începutul săptămânii, mă rog cu umilință îndurării Tale celei mari: iartă - mi păcatele cele de voie și fără de voie, și- mi ajută să pun început bun și să port mai multă grijă de

sufletul meu, pentru care ai răbdat atâtea dureri la Sfânta Ta Răstignire!

O Doamne, astăzi îți dau sufletul și trupul meu și voința mea, rugându- Te să fie voia Ta cu mine, după bună plăcerea Ta. Pedepsește- mă Doamne, după îndurarea Ta, în această lume, iar nu în cealaltă viață. Și iartă pe cei vii și pe cei răposați, pentru rugăciunile Sfintei Tale Biserici, și pe toti ne învrednicește de mărirea Ta în rai. La aceasta pun mijlocitori pe Sfinții Tăi îngeri, către care zic: O, cereștilor ajutători și păzitori ai oamenilor, vouă mă închin și vă mulțumesc, pentru ajutorul și conducerea ce ne- o dați în toate zilele nouă, nevrednicilor și păcătoșilor. Scutiți- mă de vrăjmașii cei văzuți și nevăzuți, ca să nu mai păcătuiesc de acum înaintea Dumnezeului meu! Învredniciți- mă să vă văd la moartea mea, stând în jurul meu și să duceți sufletul meu în cer, ca să se închine mării Feței lui Dumnezeu, iar vouă să vă mulțumesc acolo, pentru purtarea de grijă ce ați avut pentru mine și binele vostru să- l spun cu glas neîncetat în veci. Amin.

3 - RUGĂCIUNEA DE MARȚI

Doamne Dumnezeul meu! Osândit stau înaintea Feței Tale celei Sfinte, și- mi mărturisesc nevrednicia, neputința și sărăcia mea cea mare. Pentru aceasta mă rog Ție, o, Izvor dulce și noianul îndurării, deschide stavilele cerului și plouă asupra mea bunătățile îndurării Tale, pentru ca să pot scoate lacrimi, să plîng, să spăl și să curățesc sufletul meu de întinăciunea păcatelor, cu câință tare și adevărată. Și ca să- mi dai acest Dar, Stăpîne, pun mijlocitor pe înaintea Mergătorul Ioan, către care zic: O, învățătorule al credinței și mărite Proorocule, care ești mai mare decât toți proorocii, precum Însuși Fiul lui Dumnezeu te- a numit în Sfânta Evanghelie, tu, care ai arătat poporu-

lui pe Stăpânul Hristos, tu, care L- ai botezat în Iordan și ai văzut cerurile deschizându - se, tu, care ai auzit glasul Părintelui Ceresc și ai văzut pe Duhul Sfânt ca un porumbel pogorându- se peste El. Rogu- te, ajută- mi cu mijlocirea ta, tu, care stai în cer înaintea judecătorului Veșnic, și fă să se îndure de mine, că ai multă îndrăzneală iubirea Lui.

Întinde mâna aceea, cu care L- ai botezat și strică cugetele mele cele rele, și mă întărește să- mi petrec viața pe calea cea bună a lui Dumnezeu. O, Proorocule! Luminează- mi mintea cu poruncile Domnului, ca să le țin minte și să le păzesc, până la capătul vieții mele. Și să stai lângă mine în ora morții mele, să ma duci pocăit înaintea Stăpânului meu, Dumnezeu. Roagă- te încă și pentru toată lumea, ca Dumnezeu să dea ajutor creștinilor, și celor vii și celor răposați, și să- i odihnească de nevoile cele multe, să le dea toate cele de trebuință și să- i învrednicească Împărăției Sale. Amin.

4 - RUGĂCIUNEA DE MIERCURI

Doamne Atotputernice și Atotîndurate! Îmi aduc aminte că Te- ai născut Om din Sfânta Fecioară în peșteră și ai fost vândut cu treizeci de arginți de ucenicul cel viclean, ca să ne răscumperi pe noi, păcătoșii, de sub puterea diavolului. Pentru aceasta, Te rog, îndură- Te de mine, păcătosul! Primește, Doamne, această mică a mea rugăciune, și umilită a mea voință, că mă întristez pentru că Te- am întristat, și mă amărăsc pentru că Te- am supărat fără de număr. La Tine, Prea Bunule Mântuitor, am toată speranța, și cred că Tu, care din iubire de oameni ai primit să fii vândut pentru noi, Te vei îndura și de mine acum, ca să mă mântuiești de chinurile cele de veci, și să mă învrednicești Împărăției Tale.

Nu Te depărta de la mine Doamne, și ajută- mi, ca în toate să fac voia Ta, și să nu Te mai răstignesc în toate zilele cu faptele mele cele păcătoase, nici să Te batjocoresc cu cugetele mele cele rele, precum făceau iudeii cei necredincioși în timpul Sfintelor Tale Patimi, ci ca femeia cea păcătoasă să- Ți spăl picioarele, cu lacrimile ochilor mei, pentru ca să mă învrednicesc a auzi și eu din Gura Ta cea dulce: Iertate să- Ți fie păcatele. . . Amin.

5 - RUGĂCIUNEA DE JOI

Doamne Iisuse Hristoase, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu Tatăl, care în ziua de astăzi ai luat Cina cea de pe urmă, cu ucenicii Tăi, și cu mare umilință ai spălat picioarele lor, și ale ucenicului care Te- a vândut! Apoi, luând pâine și vin în mâinile Tale Cele Sfinte și binecuvântându- le cu puterea Ta cea Dumnezeiască, le- ai făcut însuși Trupul și Sângele Tău, cu care i- ai împărtășit zicând: „Luați, mâncați și beți, că acestea sunt Trupul și Sângele Meu, pentru ca să se ierte păcatele voastre.” Cela ce tot în ziua aceasta Te- ai înălțat la cer și ai șezut de- a dreapta lui Dumnezeu, Tatălui Tău, să împărățești împreună cu El în veci, ca Unul - Născut Fiul Său preaiubit.

Rogu- Te deci, pentru rugăciunile ucenicilor Tăi, iartă păcatele noastre, ale tuturor, ale celor vii și ale celor răposați. Dă- mi, Doamne, lacrimi fierbinți, ca să- mi plâng păcatele. Darul Tau cel curățitor, care a spălat picioarele ucenicilor Tăi, să spele și să curățească inima și sufletul meu, ca așa, cu vrednicie, cu curăție și cu umilință să mă împărtășesc cu Sfintele Tale Taine, acum și în timpul morții mele, iar în ora despărțirii mele, cu bucurie să se suie sufletul meu la Tine, fără de nici o frică, întrebare sau împiedicare să trec vămile văzduhului, intrând în mărirea Ta cea

cerească. Ajută- mi, Doamne, ca să Te măresc în veci, să mă închin Numelui Tău Celui Sfânt. Amin.

6 - RUGĂCIUNEA DE VINERI

Doamne Iisuse Hristoase, Mântuitorul cel dulce al sufletului meu, în această zi a Răstignirii Tale pe Cruce ai pățimit și ai luat moarte pentru păcatele noastre, mă mărturisesc înaintea Ta, cum că eu sunt cel ce Te- am răstignit cu păcatele mele cele multe.

Mă rog însă Bunătății Tale celei nespuse, să mă învrednicești cu Darul Tău, Doamne, ca și eu să pot răbda patimi pentru credința, speranța și iubirea ce le am către Tine, precum Tu Cel îndurat ai răbdat pentru mântuirea mea. Întărește- mă, o, Doamne ca de astăzi înainte să port Crucea Ta cu bucurie și cu mare căință, și să urăsc cugețele mele și voințele mele cele rele. Sădește în inima mea întristarea de moartea Ta ca să o simt precum au simțit- o iubita ta Maică, ucenicii Tăi și femeile purtătoare de mir, ce stăteau lângă Crucea Ta.

Luminează- mi simțirile cele sufletești, ca să se miște și să priceapă moartea Ta, precum ai făcut de Te- au cunoscut fapăturile cele neînsuflețite, când s- au mișcat la Răstignirea Ta, și mai virtos, cum Te- a cunoscut tâlharul cel credincios și pocăit, și ți s- a plecat, de l- ai pus în rai. Dă- mi, Doamne, și mie, tâlharului celui rău, Darul Tău, precum atunci l- ai dat aceuia și- mi iartă păcatele, pentru Sfintele Tale Patimi, și cu bună întoarcere și căință mă așează împreună cu el în rai, ca un Dumnezeu și Ziditor ce- mi ești. Mă închin Crucii Tale, Hristoase, și pentru iubirea Ta către noi, zic către dânsa: Bucură- te, cinstită Cruce a lui Hristos, pe care ridicat și pironit fiind Domnul, a mântuit lumea!

Bucură- te, pom binecuvântat, pentru că tu ai ținut rodul vieții, care ne- a mântuit de moartea păcatului. Bucură- te, drugul cel tare, care ai sfărâmat ușile iadului.

Bucură- te, cheie împărătească, ce ai deschis ușa raiului. O, Hristoase al meu răstignit, câte ai pățimit pentru noi! Câte răni, câte scuipări și câtă ocară ai răbdat pentru păcatele noastre și pentru a ne da încă pildă de adevărată răbdare în suferințele și necazurile vieții acesteia! Si fiindcă acestea ni le trimite Dumnezeu pentru păcatele noastre, ca să ne îndreptăm și să ne apropiem de El, și așa, numai spre folosul nostru ne pedepsește în această viață. De aceea, rogu- mă Ție, Stăpâne, ca la necazurile, ispitele și durerile câte ar veni asupra mea, să- mi înmulțești împreună și răbdarea, puterea și mulțumirea, căci cunosc, că neputincios sânt de nu mă vei întări; orb de nu mă vei lumina; legat de nu mă vei dezlega; fricos de nu mă vei face îndrăzneț; pierdut de nu mă vei cerca; sclav de nu mă vei răscumpăra cu bogata și Dumnezeuiasca Ta putere și cu Darul Sfintei Tale Cruci, căreia mă închin și o măresc, acum, și pururea și în vecii vecilor. Amin.

7 - RUGĂCIUNEA DE SÂMBĂȚĂ

Doamne lisuse Hristoase, Judecătorul meu Preadrept! Cunosc că păcatele mele sunt fără de număr. De aceea Te rog în această zi, în care de Iosif și de Nicodim pus fiind în Mormânt, Te- ai pogorât în iad cu Sfântul și Îndumnezeitul Tău suflet și de acolo ai depărtat întunericul cu lumina Dumnezeirii Tale și ai adus bucurie nespus de mare strămoșilor noștri, căci i- ai mântuit de sclavia cea cumplită și i- ai suit în rai.

Îngroapă păcatele mele și cugetele mele cele rele și viclene, ca să piară din mintea mea și să nu se mai lupte cu sufletul meu. Luminează întunecatul iad al inimii mele,

alungă întunericul păcatelor mele, și suie mintea mea la cer, ca să ma bucur de Fața Ta. Așa Doamne, primește umilita mea rugăciune ca o tamâie mirositoare, pentru rugăciunile iubitei Tale Maici, care Te- a văzut pe Cruce pironit între doi tâlhari, și de durerile Tale cumplite i s- a rănit inima; care împreună cu ucenicii și cu mironosițele Te- au pus în mormânt, care a treia zi Te- au văzut înviat din morți și la înălțarea Ta Te- a văzut suindu- Te de la pământ la cer, însoțit de Sfinții Tăi Îngeri.

Îndura- Te, Doamne, și de cei vii și de cei răposați, pentru rugăciunile Sfinților Tăi, către care zic și eu, nevrednicul: O, fericiți servitori ai lui Dumnezeu! Nu încetați a vă ruga Lui, ziua și noaptea pentru noi, nevrednicii, care pururea greșim cu atâtea nenumărate păcate! Mijlociți pentru noi Darul și ajutorul lui Dumnezeu, pe care nu știm a- l cere după cuviință. Nu încetați a vă ruga, pentru ca prin rugăciunile voastre, păcătoșii să câștige iertare, săracii ajutorul, întristații mângâiere, bolnavii sănătate, cei slabi la minte înțelepciune, cei tulburați liniște, cei asupriți ocrotire, și toți împreună Darul lui Dumnezeu, spre folosul cel sufletesc, în mărirea lui Dumnezeu Celui în Treime lăudat, Căruia i se cuvine cinste și închinăciune în veci. Amin.

3) - Rugăciunile serii (RS)

Se reiau **rugăciunile începătoare (a)** cărora li se adaugă:

b) - rugăciunea de după sfârșirea lucrului

1. - Plinire tuturor bunătăților Tu ești Hristoase Dumnezeul meu. Umplesă-mă de veselie sufletul meu și mă mântuiește ca un bun și milostiv și de oamnei iubitor. Amin.

c) - rugăciunea de seară

1. - Miluiește- ne pre noi, Doamne, miluiește- ne pre noi, că nepricepându- ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ție, ca unui Stapân, noi păcătoșii robii Tăi: miluiește- ne pe noi.

Doamne, miluiește- ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit. Nu Te mânia pre noi foarte, nici nu pomeni fărădelegile noastre. Ci caută și acum ca un milostiv și ne mântuiește pe noi de vrăjmașii noștri.

Că Tu ești Dumnezeuul nostru și noi suntem poporul Tău, toți lucrul mâinilor Tale și numele Tău chemăm.

Ușa milostivirii deschide - o nouă, binecuvântată Născatoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin Tine din nevoi, că tu ești mântuirea neamului creștinesc.

Amin.

d) - **rugăciune către Sfântul Înger păzitorul vieții**

1. - Îngerul lui Hristos, păzitorul meu cel sfânt și acoperitorul sufletului și al trupului meu, iartă- mi toate câte am greșit în ziua de astăzi și de toată viclenia vrăjmașului meu celui potrivnic mă izbăvește, ca să nu mâni cu nici un păcat pe Dumnezeuul meu și roagă- te pentru mine păcătosul și nevrednicul rob, ca să mă arăt vrednic bunătății și milei Preasfintei Treimi și Maicii Domnului meu Iisus Hristos și tuturor sfinților. Amin.

Sub o asemenea formă, se pot derula acele rugăciuni care au un impact pozitiv - constructiv asupra persoanei în cauză.

8. Metodologia programului

Programul pornește și este construit pe cunoașterea și respectarea **particularităților de vârstă ale persoanei în cauză** cât și a motivației intrinseci și extrin-

seci a mesajului atitudinal - emoțional - volitiv transmis prin rugăciune.

Aplicarea cu succes a psihoterapiei ortodoxe având ca prim instrument **rugăciunea**, poate codifica la un moment dat, o nouă formă de reintegrare în comunitate a persoanelor ce dezvoltă comportamente antisociale, prin **conștientizarea** faptului că sufletul, dacă dorești, se poate vindeca, iar viața merită cu adevărat trăită atunci când îl descoperi / regăsești / găsești pe Dumnezeu.

În acest context, **problema** nu mai rămâne o problemă, iar **soluția rezolvării** ei stă în **puterea credinței** celui implicat, adică a persoanei în cauză, cuprinsă în programul terapeutic prin psihoterapie ortodoxă.

9. Tehnici utilizate

Pentru reușita programului „Am nevoie de ajutorul Tău, Doamne” vom / se pot utiliza tehnici folosite pentru:

- denumirea problemelor persoanelor în cauză
- inițierea unui dialog constructiv privind problema în cauză (interviu, intervenție, factori de menținere, efecte pozitive și/ sau negative, relații, tactici și strategii)
- implicarea directă în rezolvarea problemei
- utilizarea pentru disciplinarea interioară a unui „decalog” (**nu am voie să gândesc negativ**) de comun acord cu persoana în cauză, pentru a construi în timp și durabil, o gândire pozitivă (ca variante câteva cuvinte, sloganuri cheie)

- **vreau;**
- **pot să gândesc;**
- **știu să fac;**
- **sunt capabil;**
- **îmi este bine;**
- **trebuie să mă implic;**

- **am încredere în mine;**
- **sunt hotărât;**
- **pot să reușesc;**
- **nu știu să fiu trist;**
- **nu vreau să fiu supărat,**

lumina inundând astfel sufletul și întreținând speranța, bucuria și înțelepciunea de a trăi și a se bucura de viață.

10. Evaluarea programului

La finele derulării unui astfel de program terapeutic bazat pe psihoterapie ortodoxă, e necesar a **observa schimbarea atitudinii** persoanei în cauză privind **modul de a gândi, a se descoperi din nou și a- și regândi stilul de viață.**

Totodată, se va evalua modul în care are loc realizarea directă și personală cu Dumnezeu, fapt hotărâtor privind în continuare raportarea la comunitate și nu numai.

Un loc aparte îl va ocupa modul în care persoana cuprinsă într- un astfel de program, s- a implicat direct sau nu în actul de „vindecare sufletească”, continuând „mănunchiul de isop” început până la schimbarea dorită și menținută în timp.

Dacă începeam cu imensa responsabilitate ce- o incumbă derularea unui asemenea program terapeutic bazat pe psihoterapie ortodoxă, putem conchide acum subliniind faptul că îndrăzneala de a încerca și a putea face bine unei persoane ce dezvoltă comportamente anti-sociale, prin rugăciune, reprezintă acea atingere a harului ce face ca dăruirea să readucă în sufletul și inima celor în cauză lumina credinței și- a izbăvirii, **Hristos fiind nu numai alături de ei dar și cu ei, arătând frumusețea și iubirea vieții, cât și calea mântuirii.**

5. 3 Terapii holistice

Să pornim de la ideea că în terapiile holistice- omul este întregul - timp suflet și spirit, iar boala apare ca o disfuncție a acestui întreg.

Astfel, această terapie:

- este preventivă;
- este complementară terapiilor alopate;
- răsplătește adevărurile, principiile și legile spirituale;
- recunosc omul ca ființă spiritual de origine divină;
- învață omul să ne cunoască pe sine;
- îl învață pe om să- l descopere pe Dumnezeu în adâncul sufletului său.

În terapia holistică, se poruncește de la răspunsul primit la cele șapte întrebări și anume:

- De unde vin?
- Unde mă duc?
- Cine sunt?
- Ce sunt?
- De ce sunt?
- Ce este viața?
- Care este sensul vieții?

toate având menirea să ne conștientizăm sinele interior care ne va ajuta să fim mereu sănătoși, Dragoman Muller J (2008)

Având legătură și cu fizica cuantică, terapia holistică pune accent pe schimbare - ca energie, informație, bio-câmp uman, apărând astfel modificări la nivel de trup și materie, ceea ce declanșează vindecarea acestuia.

Rămâne interesantă remarca legată de faptul că declanșarea bolii duce la conștientizarea vindecării de către pacient, astfel încât boala din punct de vedere holi-
stic îl aduce pe om mai aproape de Dumnezeu dimi-
nuând dizarmonia apărută ca efect al cauzei.

În acest context, „medicamentația” terapiei se per-
cepe a fi:

- iubirea necondiționată
- energiile harice legate de ritualurile de vindecare
- rugăciunea de vindecare
- conștientizarea adevăratelor cauze ale bolii
- schimbarea gândirii duale
- transmiterea energiei vitale vieții (punerea mâini-
lor pe trupul bolnav)

denumită uneori și energo- informațională, pentru
că percepția și transmiterea energiilor harice vindecătoare,
au un rol preponderent în aplicarea acestor metode.

Și Sf. Ioan Gură de Aur spune că: „... **Nimic nu
îndeamnă pe calea adevărului ca viața curată**”

Cu alte cuvinte, Guilmartin N. (2010) spunea că:
„Vindecarea începe atunci când poți intra în locurile fere-
cate din inima ta. Înseamnă să poți fi singur, aidoma unui
pustnic, dar și să poți fi cu alții. Înseamnă terapie, jurnale,
plimbări pe plajă, discuții cu prietenii, cărți de autoaju-
torare și cărți care te ajută să uiți. Pentru mine, vindeca-
rea este ca o grădină: semințele pe care le plantezi cresc
sub pământ. Nu poți vedea nimic o vreme, decât după ce
pământul și semințele au primit îndeajuns din ceea ce le
trebuie: ploaie, soare, timp, hrană și îndepărtarea buru-
ienilor - apoi va începe să se ridice din nou.

Astfel, aceeași autoare, Guilmartin N. (2010) amintește
și faptul că: „Vindecarea cere curaj să ne continuăm viața

chiar și când durerea devine insuportabilă. Avem nevoie de prieteni care să ne poată asculta cum:

- suntem de amorțiți;
 - negăm realitatea;
 - ne răzgândim;
 - suntem mânioși;
 - n- avem timp de nimic;
 - îi ignorăm;
 - avem nevoie de ei;
 - plângem;
 - răbdăm cu stoicism;
 - să ne ajute să râdem
- de toate acestea.

Deci, Guilmartin N. (2010), atunci când vindecarea începe să prindă rădăcini, fie că este lumina pe care o vezi din nou în ochii noștri, energia pe care o simți revenită în glasul nostru, entuziasmul pe care vezi că- l avem pentru munca noastră sau pasul într- o nouă direcție pe care nici măcar nu ne dăm seama că l- am făcut - , faptul că tu oglindești spre noi ceea ce noi suntem întotdeauna capabili să vedem, să auzim sau să simțim, poate fi un adevărat dar de la Dumnezeu!

PARTEA A II- A

**VERTEBRAREA
RELIGIOS - SPIRITUALĂ
A VINDECĂRII**

CAPITOLUL 1

- LECȚII BIBLICE DE VINDECARE

1.1. Vindecarea de frica neajunsurilor economico - financiare. Cine ne va salva de grija zilei de mâine? Viziunea biblică (Matei 14,14 - 22)

Domnul Hristos poate înmulți pâinile în gospodăria oamenilor...

14. Și ieșind, a văzut mulțime mare și I S- a făcut milă de ei și a vindecat pe bolnavii lor. 15. Iar când s- a făcut seară, ucenicii au venit la El și I- au zis: locul este pustiu și vremea iată a trecut; deci, dă drumul mulțimilor ca să se ducă în sate, să- și cumpere mâncare. 16. Iisus însă le- a răspuns: N- au trebuință să se ducă; dați - le voi să mănânce. 17. Iar ei I- au zis: Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești. 18. Și El a zis: Aduceți - Mi - le aici. 19. Și poruncind să se așeze mulțimile pe iarbă și luând cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, a binecuvântat și, frângând, a dat ucenicilor pâinile, iar ucenicii mulțimilor. 20. Și au mâncat toți și s- au săturat și au strâns rămășițele de fărâmituri, douăsprezece coșuri pline. 21. Iar cei ce mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii. 22. Și îndată Iisus a silit pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea Lui, pe țărmul celălalt, până ce El va da drumul mulțimilor.

Într- o lume secularizată, oamenilor le lipsește **un exercițiu mental**: acela de a conștientiza permanent faptul că lui Dumnezeu îi este milă de noi ori de câte ori suntem în frământare, în derută, în suferință, în disperare. **Lumea secularizată s- a obișnuit să considere că omul e singur într- un univers rece și distant, că trebuie să se descurce pe cont propriu orice ar fi, că nu există o Ființă atotputernică și plină de iubire Căreia să îi pese de noi.** Tocmai de aceea oamenii lumii noastre sunt foarte fragili din punct de vedere psihic: pentru că se încarcă cu poveri colosale; nu aceasta este starea pe care ar dori - o Creatorul pentru noi. De aceea este foarte sugestivă în Evanghelia de astăzi expresia din primul ei verset: „... văzând mulțimea mare, i s- a făcut milă de ei (de membrii mulțimii)” (Matei 14,14). Întotdeauna neputința noastră stârnește mila și compasiunea Creatorului, întotdeauna când suntem în nevoie se creează condițiile pentru ca să fim ajutați de Dumnezeu. El nu poate sta departe, nu poate fi indiferent la suferința noastră. O inimă înmuiață de suferință (sau de o nevoie anume) este una capabilă de o invocăție adâncă și - imediat - o forță nevăzută soliciată intervenția supranaturală divină. Nu suntem singuri în cosmos, nu suntem făpturi rătăcite într- un univers abandonat de Creator, ci viața noastră întregă (cu toate detaliile ei) se află în atenția Celui care ne- a făcut. Această optică, această viziune asupra lucrurilor îl caracterizează pe omul credincios, care s- a desprins de viziunea dominantă secularizată promovată de cultura contemporană. Așa că **viziunea secularizată este una mincinoasă, eronată, structural greșită.** Noi, oamenii, nu suntem un experiment eşuat sau rezultatul unei evoluții hazardate; Cuiva îi pasă de noi și de evoluția (sau involu-

ția) noastră. Acesta este marele adevăr proclamat de primul verset al Evangheliei noastre.

Foarte diferit săteau lucrurile în civilizația iudaică a epocii Mântuitorului. Hegemonia în cultura epocii o deținea viziunea religioasă. Oamenii se lăsau fascinați de cuvântările Lui și erau pătrunși până în adâncul ființei lor de mesajul Său. Ei erau atrași irezistibil, de fapt, de dragostea Sa. **Dragostea este o energie pe care o simt toți cei care beneficiază de ea;** ea liniștește inimile și hrănește lăuntric. De aceea mulțimile Îl căutau cu înfrigurare și Îl urmau, pentru a se hrăni din cuvintele Sale: *Și i-au văzând plecând (cu corabia pe Hristos și pe Apostoli) și au alergat pe jos de prin toate cetățile și au sosit înaintea lor* (Marcu 6,33). O stare similară de mare incandescență emoțională au avut ucenicii Cleopa și însoțitorul său (considerat de mulți a fi Luca) pe drumul spre Emaus (Luca 24), care - după despărțire - își reproșau: *Cum de nu ardea în noi inima noastră când mergeam pe cale și El ne tâlcuia Scripturile?* Mântuitorul exercita o atracție magnetică, grație personalității Sale iubitoare.

După ce „a trecut ziua”, ucenicii au venit la Mântuitorul și au simțit nevoia să- l avertizeze „că s-a făcut seară, locul este pustiu și vremea, iată, a trecut. Dă drumul mulțimilor, ca să se ducă în sate, să- și cumpere mâncare!”. De fapt, **ei gândeau în locul Lui, Îl învățau ce să facă, vroiau să se arate „pragmatic”, realiști, lucizi,** ancorați în realitate. Ignorau însă un lucru: că **Dumnezeu este mai ancorat în realitate decât putem noi să fim, că El este exersat în a rezolva problemele într- o manieră supranaturală,** nepământească, iar ei veneau cu o viziune omenească, pământească, limitată. Logica lor era limitată, deficitară, dar nu își dădeau seama.

Replica Mântuitorului este fermă: „N- au trebuință să se ducă, dați - le voi să mănânce!”. Mântuitorul vorbește ca și când ei ar putea face foarte mult... vrea să spună, dă de înțeles acum că **ucenicii s- ar putea să posede puteri de care nu știu**, de care nu sunt conștienți, pe care le ignoră. Lucrul acesta este valabil și cu urmașii Apostolilor și ai ucenicilor, preoții de astăzi. Ei **se hrănesc din puterea Lui, deci au o putere care vine de dincolo de lume**; totul este să se știe folosi de ea. Ei însă gândeau și percepeau lucrurile la alt etaj de acțiune, strict omenesc, teluric. Așa că vor continua pe acest culoar de percepere a existenței: „Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești”.

La răspunsul lor, Mântuitorul preferă să coboare El la logica lor, așa că le spune: „Aduceți- le aici!”. Și urmează un gest pe care Sfânta Scriptură îl va descrie, ulterior, mai meticolos, într- un cadru foarte liturgic, când se va săvârși Sfânta Liturghie: „...privind la Cer, a binecuvântat, și frângând, a dat ucenicilor...”. Este vorba de **o suită de acțiuni care par a situa evenimentul Într- o Liturghie mai înainte de Liturghie**.

„Și au mâncat toți și s- au săturat” - spune textul sacru. Nu spune că s- au îmbuibat, că au făcut excese, ci doar că „s- au săturat”. Sfânta Scriptură ține însă să menționeze: „...au strâns rămășițele de fărâmituri: 12 coșuri pline!”. Abundența aceasta finală vrea să ne dea de înțeles tuturor **forța de sațiere, sațietatea, puterea de a sătura a pâinilor înmulțite**. Evenimentul se încheie cu remarcă faptului că ucenicii „au fost siliți” să intre în corabie și să plece, înaintea Lui, pe celălalt țărm, până ce El „va da drumul mulțimilor”. Din nou în mintea noastră se naște o similitudine cu binecuvântarea finală a preotului de la fiecare

Sfântă Liturghie, când auzim expresia liturgică „Cu pace să ieșim!”. Este adevărat, această viziune liturgică în interpretarea textului acestei pericope nu este obligatorie, dar oamenii cu multă prezență la Sfânta Biserică și cu sensibilitate liturgică nu sunt străini de această perspectivă, de acest mod de a privi lucrurile.

Fie că **vedem în eveniment o „liturghie mai înainte de liturghie”**, fie că vedem în el o masă câmpenească bogată și neașteptată, minunea pe care o relatează Evanghelia de astăzi este de netăgăduit pentru toți cei care citesc textul sacru cu inimă curată, fără vreo învârtosare a inimii sau vreo pre - dispoziție interioară spre a nu crede, spre a contesta: e vorba de un loc pustiu, de o puținătate evidentă de mijloace de intervenție, mulțime foarte mare de martori și de beneficiari, 12 coșuri cu fărâmituri etc. Pentru noi, cei din arealul credinței, este vorba de o nouă demonstrare a puterii dumnezeiești a Mântuitorului, putere supranaturală, exercitată în beneficiul mulțimilor care Îl iubeau și se arătau interesate de mesajul Său.

Maniera de a rezolva **problema pâinii, hrănirea unui popor**, gestionarea aspectului economic (am spune astăzi) la nivel social **au definit specificul civilizației fiecărei epoci**. Știm că esența civilizației constă în a- l apăra pe cel slab de agresiunea celui mai puternic. Adeseori se spune că civilizația noastră, euro- atlantică, este una a consumismului, adică a posesiei în exces, a consumului ce depășește limitele. Dar oare supra- abundența de aici nu e corelată unui deficit în alte zone ale globului? Gestionăm noi inteligent bogăția pe care ne-a dat- o Dumnezeu, și în beneficiul celui mai slab? (Ion Buga, p. 198).

Problema pâinii nu s-a rezolvat niciodată cum se cuvine în societatea omenească, pentru că omul este făptură căzută, și arareori face ceva în duhul generozității și al iubirii: fiecare se îngrijește de pâinea *lui*, iar nu de pâinea *celuilalt!* De la căderea în păcat omul nu mai are reflexul de a acționa cu iubire în raport cu semenul lui, ci dimpotrivă, căderea în păcat îl predispune spre a avea o inimă învârtoșată, plină de răceală în raport cu nevoile semenului. Doar acceptând mesajul Mântuitorului el își poate schimba optica, adică întorcându-se la Dumnezeu, convertindu-se, dobândind o inimă plină de iubire.

Pâinea n-a lipsit niciodată de pe pământ, și în ciuda acestui fapt, în fiecare epocă a existat percepția că nu este suficientă. Aceasta poate pentru că fără o optică creștină, de iubire a semenului, pâinea care nu este și împărtășită, nu mai este o pâine care hrănește, ci una care ucide și care va părea întodeauna puțină. (O statistică spune că 14 milioane de oameni mor de foame anual pe glob din cauza subnutriției; dar, pe de altă parte, am auzit cu toții din mass-media cum adeseori țări - mari producătoare de grâu sau de alte produse de larg consum - aruncă surplusul în ocean pentru ca să nu scadă prețul.)

Mântuitorul - în această relatare biblică - înmulțește pâinea, nu o creează din nimic, nici nu o transformă din altceva. Ne amintim invitația perfidă făcută Lui de Satan pe Muntele Ispitirii: „...dacă ești Tu Hristosul, poruncește acestor pietre să se facă pâini!”. **E o mare diferență între un gest liturgic și unul magic**, între înmulțirea minunată a pâinii și transformarea magică a pietrelor în pâini (pe care a refuzat-o Mântuitorul). Liturgicul lucrează cu dragostea, magicul lucrează cu demonicul. Primul urmărește extensia pe pământ a dra-

gostei, al doilea urmărește răspândirea tentaculară a egoismului. Egoismul și frica de sărăcie au stăpânit în anumite zone ale omenirii permanent în istorie. Viziunea creștină ne propune o altă perspectivă: cu cât împărțim ceea ce avem cu semenii, cu atât ceea ce avem dospește și se înmulțește. Cele 5 pâini ale unui copil au determinat pe neașteptate un prisos de fărâmituri mai mare decât posesia inițială.

Dacă vrem să coborâm retrospectiv în istorie, putem găsi în Vechiul Testament o paralelă foarte sugestivă: minunea hrănirii cu mană a israeliților în pustiu de către Moise (Exod 16). Ce era mana? Cercetătorii și savanții pasionați de mărturiile biblice ale Vechiului Testament au găsit o explicație rațional- științifică. Se știe că **ceea ce numeau evreii „mană” erau niște pâinițe puhave, de dimensiunea (maximă a) unui pumn uman, care cădeau - în sensul real al cuvântului - din cer și erau consumate de iudei.** Cercetătorii spun că anumite plante mediteraneene similare pădăiei de la noi, produceau un puf care era ridicat de curenții de aer foarte sus, unde era umezit de atmosfera mediteraneană și purtat pe deasupra deșertului. Acolo, sub căldura dogorătoare, acestea erau aproape coapte și cădeau apoi în zonele traversate de iudei. Dumnezeu a gândit ca astfel să sature poporul care avea nevoie de harnă. Textul sacru menționează că ele erau extrem de gustoase, dar și foarte perisabile: doar o zi puteau fi consumate, apoi alterându- se. Mântuitorul Se prezintă deci în fața poporului ca un nou Moise, hrănitor al poporului în pustiu. Este o paradigmă foarte frumoasă, ținând cont de cât de titanică a fost personalitatea acestuia în Vechiul Testament. La fel, un alt paralelism putem face cu proorocul Elisei, care cu 20 de pâini

(turte) de orz și cu puțin grâu a săturat 100 de oameni și a mai și rămas (IV Regi 4,42 - 44).

Există și învățăături foarte subtile ale acestei pericope biblice adresate preoților, păstorilor, liderilor de comunitate creștină: poate prima și cea mai importantă ar fi aceea a legăturii dintre Euharistie și filantropie, dintre viața duhovnicească și activitatea de asistență socială. **Apostolii au fost intermediarii acestei minuni, ei primind spre distribuire pâinile și peștii.** Pâinile se înmulțesc în clipa distribuirii, nu anterior; nu ni se dă de înțeleles nicidecum că mai întâi s- au înmulțit pâinile și peștii într- un stoc consistent, că s- a acumulat în prealabil vreo rezervă, urmată doar ulterior, Într- o a doua etapă, de împărțirea bunurilor. Cele două acțiuni au fost simultane. Cu cât dăruiau, cu atât se înmulțeau cele dăruite. Lucrul acesta este valabil **în acțiunea de asistență socială bisericească, unde se observă practic o concomitență între dăruire și înmulțire.** Din punct de vedere teologic lucrurile sunt perfect explicabile: dragostea este cea care înmulțește, dragostea cu cât se împarte cu atât sporește, ea este **o energie fertilizatoare care încheagă comunitate.** Așa că orice preot care dorește să înceapă o lucrare de asistență socială în perimetrul parohial încredințat lui spre mântuire nu trebuie nicidecum să se aștepte să aibă niște mijloace materiale consistente (care să- l securizeze psihologic) mai înainte de a începe. Inimile donatorilor se vor deschide spre a dărui în măsura în care deja există o combustie a dragostei; astfel, parohia își va integra lucrarea filantropico- socială în propriul metabolism și lucrurile vor evolua foarte bine.

Meditația noastră de astăzi trebuie să corecteze - cel puțin pentru noi, oamenii credincioși, care frecven-

tăm Biserica - **o viziune a lumii secularizate foarte greșită: că bunurile materiale, economice sunt insuficiente pentru toți**, și e necesar să le agonisim cu crispăre și cu îndârjire, să ne ajungă nouă și celor dragi nouă, iar de cei îndepărtați de noi nu trebuie să ne mai intereseze. Viziunea creștină e complet diferită: Dumnezeu, dăruiește totul cu prisosință, cu mult belșug, cu multă dărnicie (sau, folosind expresia lui Nicolae Steinhardt, *cu mână largă*). Acest lucru ni-l dă de înțeles motivul celor 12 coșuri (cât numărul Apostolilor), pline cu fărâmituri care au rămas, cu mult mai mult decât au oferit Apostolii la început. Ele au fost adunate la cerearea expresă a Mântuitorului, *ca să nu se piardă ceva* (Ioan 6,11). Această prisosință arată abundența darului lui Dumnezeu, Care nu dă Duhul cu măsură (Ioan 3,4), dar care nu trebuie nicidecum să însemne pentru cineva ușurătate și risipă! De aceea Sfântul Ioan Gură de Aur este atât de ferm în poziționarea sa: *Ceea ce ne prisosește nu ne aparține nouă, ci este furat de la săraci!* Săracii sunt săraci pentru că alții au agonisit în surplus. Dacă nu există o echitate, o dreptate a distribuirii bunurilor, se creează prisosință pe de o parte, și deficit, pe de alta. (Vasile Mihoc, p. 95).

Dumnezeu hrănește astăzi peste 7 miliarde de oameni, dovada unei rodnicii inimaginabile (în alte epoci) a creației. Oare nu îi pasă lui Dumnezeu de noi, cum vrea să acrediteze gândirea secularizată? Gândirea creștină propune un alt tip de raționament: tot ce suntem și tot ceea ce am primit, este *în dar*. Să trăim viața aceasta marcați de o atmosferă de pace, de mulțumire, de securitate interioară, având **activați senzorii interiori contra oricărei atitudini depresive, de deznădejde**, care vine de la diavo-

lul. Starea de mulțumire interioară este una binecuvântată, întrucât inima se umple de pace și de bucurie, simțind că fiecare în parte suntem iubiți de Dumnezeu. Astfel devenim mai conștienți de demnitatea noastră ontologică, de statutul nostru de fii ai Creatorului, nu de ființe rătăcite prin cosmos, abandonate, lăsate în voia sorții.

Pe de altă parte, se cuvine să fim astăzi plini de smerenie și conștienți de slăbiciunea firii noastre omenești: avem nevoie de harnă și adeseori intrăm în panică doar la gândul că aceasta ne-ar putea lipsi în viitor... (prin extensie, lucrurile se prelungesc la alte realități ce țin de confortul nostru pământesc). De aceea tot ceea ce ne "asigură" pe culoarul economic al viețuirii noastre pământești ne și trezește atenția. Poate tocmai de aceea, pericopa evanghelică a înmulțirii pâinilor este singura minune dintre cele săvârșite de Mântuitorul (cu excepția Învierii) care este relatată de toți cei patru evangheliști (Matei 14, Marcu 6, Luca 9, Ioan 6). Pentru **lumea noastră contemporană, șubrețită din punct de vedere economic și aflată într-o criză prelungită și cu mare putere de eroziune psihică colectivă, mesajul Evangheliei de astăzi nu ar trebui deloc ignorat**, căci el ne ajută să vedem lumea cu ochii lui Dumnezeu și astfel să ne vindecăm de viziunea secularizată care e sursă de mult inconfort interior și măcinare lăuntrică.

Evanghelia de astăzi ne invită să ne schimbă optica, să nu fim victime ale societății secularizate care ignoră perspectiva creștină asupra realității (sau o periferizează), să luptăm să dobândim o inimă plină de iubire, care iradiază în jur dragoste și atunci o expresie din popor se va adevăra și în cazul nostru, al fiecăruia, căci vom avea un suflet bun „...ca pâinea caldă”.

1.2. Vindecarea de arghirofilie „Puțin - credinciosule, pentru ce Te- ai îndoit?” (Matei 14,32) Putem controla prin credință realitatea, precum Petru, fără a ne scufunda? Se poate realiza un „transfer de putere”, precum atunci, dinspre Mântuitorul spre noi, astăzi?

Raportarea corectă la bani, în vremuri de criză economică

22. *Și îndată Iisus a silit pe ucenici¹ să intre în corabie și să treacă înaintea Lui, pe țărnul celălalt, pînă ce El va da drumul mulțimilor.* 23. *Iar dînd drumul mulțimilor, S-a suit în munte, ca să Se roage singur. Și, făcîndu- se seară, era singur acolo.* 24. *Iar corabia era acum la multe stadii departe de pămînt, fiind învăluită de valuri, căci vîntul era împotrivă.* 25. *Iar la a patra strajă din noapte, a venit la ei Iisus, umblînd pe mare.* 26. *Văzîndu- L umblînd pe mare, ucenicii s- au înspăimîntat, zicînd că e nălucă și de*

¹ Mântuitorul i- a „silit” pe ucenici să intre în corabie (v. 22). De ce evanghelistul Matei folosește acest termen dur, de „silire”? **Era nevoie de o îngenuchere a voinței acestora?** De ce atîta fermitate? De ce atîta inflexibilitate? Pe ei i- a detașat de restul mulțimilor, i- a trimis pe țărnul celălalt al mării, pînă ce El „va da drumul mulțimilor”. Aceasta pentru a- i proteja de o foarte contagioasă și toxică ideologie, propagată de mulțimile impresionate de forța magnetică a Marelui Învățător: mulțimea intenționa „să- l ia cu sila” și să- L facă rege, ne spune Evanghelia de la Ioan (6,15). Mesianitatea Lui era înțeleasă greșit, lumesc, reduționist. Mulțimile nu- l doreau doar promotorul unei Revoluții Spirituale, ci- l doreau investit cu autoritate militară, cu putere decizională pămîntească. Aceasta a fost o cursă în care foarte mulți oameni neduhovnicești au fost prinși. Istoria Bisericii ne dă numeroase exemple de rătăcire a unor **oameni care au crezut că Împărăția lui Dumnezeu are nevoie să fie slujită cu mijloace lumești**. Au fost oameni care n- au înțeles că „Dumnezeu și- a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari (1 Cor. 1,27).

frică au strigat. 27. Dar El le- a vorbit îndată, zicîndu- le: Îndrăzniți, Eu sînt; nu vă temeți! 28. Iar Petru, răspunzînd, a zis: Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă. 29. El i- a zis: Vino. Iar Petru, coborîndu- se din corabie, a mers pe apă și a venit către Iisus. 30. Dar văzînd vîntul, s- a temut și, începînd să se scufunde, a strigat, zicînd: Doamne, scapă- mă! 31. Iar Iisus, întinzînd îndată mîna, l- a apucat și a zis: Puțin credinciosule, pentru ce Te- ai îndoit? 32. Și suindu- se ei în corabie, s- a potolit vîntul. 33. Iar cei din corabie I s- au închinat, zicînd: Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu. 34. Și, trecînd dincolo, au venit în pămîntul Ghenizaretului.

Lumea occidentală (dar și cea în curs de „occidentalizare”, precum este a noastră) este terorizată de o anxietate: aceea de a nu corespunde **modelelor de succes (dominante în mentalul colectiv și)** propuse de societate prin mass - media: omul (putred de) bogat, surâzător, (aparent) atotputernic, invulnerabil, în culmea gloriei, înconjurat de admiratori și „plin de bani”.

O societate cu identitate creștin - ortodoxă consacrată istoric ca a noastră **respinge vehement** (prin oame- nii duhovnicești), aceste false modele de succes pentru că sunt inconsistente, perisabile, superficiale. Oamenii care corespund acelei tipologii mimează fericirea, dar nu au gustat- o nicicînd. Aceștia vor cu disperare să pară „cineva” (pentru că în adîncul ființei lor constată că sunt „nimeni”). Pentru ei stima de sine și autoconsiderația depind de părerea altora despre ei. Pentru acești oameni, pur exteriori, este foarte important să se expună Într- o vitrină, să „defileze” pe covoare roșii, să fie sub reflectoare, și dacă nu sunt aplaudați li se pare că nu există, că nu sunt iubiți, că nu sunt stimați, nici prețuiți.

Ei se hrănesc cu admirația altora, pentru că nu cunosc iubirea lui Dumnezeu. Acești oameni **practică „prospertitatea ostentativă”, fiind adepți ai sloganului: „posed, deci exist”**, neglijând faptul că o ființă cu adevărat superioară nu-și etalează averile, nu e „exhibiționistă”, știind că valoarea unui om nu se măsoară în cifre (financiare), ci în bogăție afectivă² și în sentimente. Aceste modele de succes îi hipnotizează doar pe cei foarte fragili în identitatea lor creștină.

Biserica vine **cu o altă ofertă de valori**: valorile revărsate în istorie prin întruparea Fiului Divin. El este „omul coborât din Cer” care vine cu o viziune corectivă, propunând un alt model de om, omul interior, omul duhovnicesc, omul cu consistență lăuntrică în virtutea harului dobândit. El este investit cu „putere de sus” și este delegat să proclame alte valori, a căror origine este în alt plan existențial. El este omul care și-a cultivat îndelung vocația supranaturalului și experiența harului. Până însă când omul duhovnicesc ajunge să aibă putere de convingere, forță de impact în cuvânt, intransigență etică și fermitate în oferta de valori, trebuie el însuși să parcurgă un traseu formativ, de raportare corectă la falsele valori din lumea noastră.

² Subcultura dominantă în lumea de astăzi proclamă o nouă „dogmă”: „Exiști numai în măsura în care ai, posezi!”. Cu alte cuvinte, **„averea a răsturnat ființa”**. Marii mistici ai Ortodoxiei ne avertizează însă că există o fractură imensă între imaginea pe care o afișăm despre noi înșine și ceea ce suntem în realitate. Nu contează aspectul exterior, nici titlurile științifice pe care le avem, nici responsabilitățile sociale înalte pe care le deținem (temporar), nici conturile din bancă sau cuantumul salariului, ci contează numai și numai forța sentimentelor și puterea de a iubi pe care am agonisit- o, adică potențialul nostru afectiv. Acesta este adevărata noastră identitate, unica energie pe care o vom transfera în lumea de dincolo. Ea aduce armonie interioară, relaxare, robustețe psihică și control de sine. **Aceasta este adevărata „putere”**.

În meditația de astăzi ne punem problema: cuvințele spuse de Mântuitorul lui Petru nu ar trebui să ne fie și nouă un reproș, când ne lăsăm „confiscați” de preocuparea că banii nu ne vor ajunge pentru nevoile zilnice, că familia noastră va avea de suferit, că noi trebuie prin mijloace lumești să luptăm pentru supraviețuire? ³ Sfântul Apostol Pavel ne spune la 1 Timotei 6,10: „*Iubirea de bani este rădăcina tuturor răutăților, și cei care sunt bolnavi de ea au rătăcit de la credință și și-au străpuns ființa cu multime de dureri*”.

În lumea contemporană, o condiție esențială pentru dobândirea mântuirii este **revizuirea atitudinii creștinilor față de bani**. Nici un creștin nu poate ajunge la cunoașterea lui Dumnezeu și la pacea lăuntrică mai înainte de a învăța să aibă **o atitudine duhovnicească față de acest simbol al bogăției și al puterii care sunt banii**.

³ Aceasta a fost o cursă în care foarte mulți oameni neduhovnicești au fost prinși. Au crezut că trebuie ei să intervină în forță, cu mijloace lumești. Istoria Bisericii ne dă numeroase exemple de rătăcire a unor **oameni care au crezut că și Împărăția lui Dumnezeu are nevoie să fie slujită cu mijloace lumești**. Au fost oameni care n-au înțeles că „Dumnezeu și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari (1 Cor. 1,27). Mântuitorul - se spune în Evanghelia de astăzi - i-a „silit” pe ucenici să intre în corabie (v. 22). De ce evanghelistul Matei folosește acest termen dur, de „silire”? **Era nevoie de o ingenunchere a voinței acestora?** De ce atâta fermitate? De ce atâta inflexibilitate? Pe ei i-a detașat de restul mulțimilor, i-a trimis pe țărnul celălalt al mării, până ce El „va da drumul mulțimilor”. Aceasta pentru a-i proteja de o **foarte contagioasă și toxică ideologie, propagată de mulțimile impresionate de forța magnetică a Marelui Învățător**: mulțimea intenționa „să- l ia cu sila” și să- l facă rege, ne spune Evanghelia de la Ioan (6,15). Mesianitatea Lui era înțeleasă greșit, lumesc, reduționist. Mulțimile nu- l doreau doar promotorul unei Revoluții Spirituale, ci- l doreau investit cu autoritate militară, cu putere decizională pământească. Ele nu se încredeau în mijloacele cerești de a face ordine pe pământ, ci doar în forță telurică. A se vedea, în acest sens, Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc, *Predici exegetice la Duminicile de peste an*, Edit. Teofania, Sibiu, 2001, p. 98

De cele mai multe ori, oamenii nici măcar nu cunosc efectele pe care le au banii asupra lor. Aceasta pentru că doar sub călăuzirea lui Dumnezeu, omul poate să se cunoască realmente pe sine.

Este bine ca fiecare om al lumii noastre să analizeze reflecția duhovnicească a bogatului din Ecclesiast: „Am făcut lucruri mari: mi- am zidit case, mi- am sădit vii, mi- am făcut grădini și livezi sădind în ele tot felul de pomi roditori. Mi- am făcut iazuri ca să ud dumbrava unde - mi cresc copacii. Am cumpărat robi și roabe, și am avut copii de casă; am avut cirezi de boi și turme de oi mai mult decât toți cei ce fuseseră înainte de mine în Ierusalim. Mi- am strâns argint și aur și bogățiile împăraților și țărilor. Mi- am adus cântăreți și cântărețe și desfătarea fiilor oamenilor: o mulțime de femei. Am ajuns mare - mai mare decât toți cei ce - au trăit vreodată în Ierusalim; tot ce mi- au poftit ochii, le- am dat; nu mi- am oprit inima de la nici o veselie, ci am lăsat - o să se bucure de toată truda mea, și aceasta mi- a fost partea din toată osteneala mea. **Apoi, când M- am uitat cu băgare de seamă la toate lucrurile pe care le făcusem cu mâinile mele și la truda cu care le făcusem, am văzut că în toate este numai deșertăciune și goană după vânt, și că nu este nimic trainic sub soare.**” (Ecclesiast 2, 4 - 11).

Secretul sănătății trupești a fiecăruia dintre noi este - potrivit medicilor - echilibrul alimentar. Atât excesul cât și deficitul nutritiv produce dezechilibru și boală. Prea multă hrană, este tot atât de dăunătoare trupului ca și prea puțină. Supraponderabilitatea și subnutriția sunt deci cele două extreme de evitat. „Echilibru” este un cuvânt „cheie” pentru sănătatea trupului, iar neglijarea lui este în dauna noastră. În schimb, secretul păcii interioare a fiecăruia dintre noi este tot echilibrul și în materie de bani, de avere și

de posesiuni. Societatea capitalistă occidentală, spre care privim cu toți ca la un model vrednic de imitat, este una în care omul cu cât posedă mai mult, cu atât este considerat un individ realizat, plin de succes și vrednic de admirat. **Excesul de avuție a creat însă o societate bolnavă din punct de vedere moral** și dezinteresată de universul valorilor spirituale. Decăderea duhovnicească îl pândește în special pe cel prea bogat.⁴

O civilizație este însă dezechilibrată deoarece este necreștină, iar consecința acestei stări de lucru este scufundarea ei periodică în războaie. Spunea Sfântul Ioan Gură de Aur: *Suprimați dragostea de bani și nu vor mai fi nici războaie, nici dușmani, nici neînțelegeri!*⁵ O prioritate în viața noastră este deci stăpânirea banilor: pentru ca să nu ne devină ei nouă stăpâni, trebuie să- i stăpânim noi pe ei. **Banii sunt un servitor bun, dar un stăpân teribil.** Dacă banul ajunge dumnezeul cuiva, atunci prețul plătit pentru închinarea la acest dumnezeu este imens: o personalitate anihilată, dezumanizată și descreștinată și o viață lipsită de sevă și de fior sfânt. Tocmai de aceea Seneca (*Vita*, 26,1) avertiza că ***Bogăția este sclava omului înțelept și stăpâna celui prost*** (*Divitiae apud sapientem virum in servitute sunt, apud stultum in imperio*).

⁴ Spune Psihiatrul Maria Răducanu: „Problema mea cea mai mare sunt băieții și fetele supra- privilegiați, care nu mai au nici un stimulent pentru luptă. Ei sunt produsele dezechilibrate și descompuse ale civilizației bunăstării materiale. Nimic din ceea ce poți să faci tu pentru copiii tăi nu poate fi mai dăunător decât să le lași moștenire o sumă de bani așa de mare încât ei să nu mai aibă pentru ce să lupte. Cel mai sigur drum către un caracter slab și iresponsabil sunt banii prea mulți.” (*Credința Ortodoxă, valoare profilactică și terapeutică în Psihiatria românească contemporană*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2011, p. 246)

⁵ <http://autori.citatepedia.ro/de.php?a=Sf%E2ntul+Ioan+Gur%E3+de+Aur>, accesat la 14 iulie 2014.

Există însă o modalitate duhovnicească de a trans-feră din exterior înăuntrul nostru adevărata bogăție: este aceea de **a ne reduce la minim necesitățile materiale proprii**.⁶ Această bogăție interioară nu va mai fi amenințată nici de hoți, nici de zguduiri economice.⁷ De aici învățăm cu toții că trebuie să punem o limită clară propriilor nevoi. Să nu uităm cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur: „*Bogat nu e acela care posedă multe, ci acela care n-are nevoie de nimic*”.⁸ Nu trebuie să ne mărim în mod artificial numărul celor necesare traiului, căci doar astfel noi vom stăpâni lucrurile din jur, iar nu ele pe noi. Pentru aceasta însă trebuie să ne punem **împotriva direcției de mers a societății noastre, care este o societate flămândă de bunuri materiale**, unde valoarea omului este judecată adeseori după bogățiile lui.

Trebuie deci cu toții să învățăm să **limităm lista exigențelor noastre la realele nevoi, excluzând din ea luxul deghizat în necesități**. Necesitățile sunt creatoare, luxul este sufocant. Mulți medici prin mass - media ne avertizează că dacă alimentele pe care le consumăm depășesc limita necesități-

⁶ Este arhicunoscută relatarea potrivit căreai Sfântul Antonie cel Mare a lăsat pustiul pentru a face o foarte scurtă vizită în cel mai mare oraș al vremurilor sale, Alexandria Egiptului. Acolo, privind în vitrinele magazinelor din acele vremuri și la tarabele neguțătorilor pline cu brățări de aur, stoffe fine și mâncăruri rafinate, a exclamat: „Câte lucruri de care eu nu am nevoie”. Și s-a întors cu sufletul plin de pace interioară în pustiul.

⁷ *Se spune că odată, un preot le-a cerut enoriașilor săi s-o ajute pe-o văduvă din parohie căreia i-a ars casa în întregime, ea și copiii ei scăpând doar cu viața; indemnul lui s-a lovit însă de indiferența multora dintre ei. Atunci el le-a amintit: „zice Sfânta Scriptură: Cel care îi miluiește pe săraci, îl împrumută pe Dumnezeu însuși (Pilde 17). Nu vi se pare de încredere Persoana care vă garantează că vă veți recupera cândva banii? Împrumutul îl faceți lui Dumnezeu, iar nu oamenilor”. Atunci inimile oamenilor s-au muiat și au împrumutat-o pe văduvă.*

⁸ <http://autori.citatepedia.ro/de.php?a=Sf%E2ntul+Ioan+Gur%E3+de+Aur>, accesat la 14 iulie 2014.

lor trupului nostru, ne supraîncărcăm sistemul digestiv și acumulăm grăsime inutilă - care constituie un bagaj în plus pe care permanent îl purtăm cu noi. Aceasta este starea de supraponderabilitate, în care inima este permanent supra-solicitată, iar infarctul ne pândește permanent.

Același lucru se întâmplă și cu banii și cu orice avuție în surplus. Ea creează stres în gestionarea ei. Biserica ne învață că surplusul trebuie reinvestit în oameni; trebuie ajutați semenii aflați în nevoie. Astfel vom investi în caractere umane și vom primi „dobândă” și pe pământ, și în eternitate. Spune Sfântul Ioan Gură de Aur - supranumit „ambasadorul săracilor”: **„Dacă fiecare ar lua numai cât îi este necesar și ar lăsa restul celorlalți, nu ar mai fi nici bogați, nici săraci, ci toți s- ar îndestula”.⁹**

Un alt lucru extrem de important este de a identifica cu obiectivitate propriile nevoi respectând trei lucruri: în primul rând, raportându - ne la necesitățile altora (1); în al doilea rând, ascultând de ce ne spune conștiința noastră creștină (2) și în al treilea rând, lăsându- ne ghidați de propriul duhovnic (3). Toate aceste trei lucruri trebuie să se întâlnească în decizia noastră finală. Să ascultăm de conștiința noastră creștină, întrucât o conștiință formată în penumbra societății contemporane nu este nicidecum creștină, ci indiferentă din punct de vedere religios. Conștiința adevărat creștină se formează și se educă în rugăciune, „la picioarele lui Hristos”. Doar de acolo se văd cu adevărat nevoile altora. La început, tu îți educi conștiința, apoi te educă ea pe tine. Dacă nu ai format- o tu bine la timp, ulterior te va deforma ea pe tine. Dacă nu ai luminat- o la timp, ulterior ea te va întuneca.

⁹ *Ibidem*

Călăuzirea duhovnicului este de asemenea foarte importantă.¹⁰ El fiind călăuzitorul unui amplu grup de creștini, **reprezintă conștiința colectivă, care trebuie să controleze conștiința individuală.** O conștiință necontrolată este una rebelă și imatură, neatentă la adevăratele nevoi ale grupului. Mai spune Sfântul Ioan Gură de Aur: „cu atât mai sărac se percepe cineva pe sine, cu cât setea lui de avuție este mai mare”.¹¹ Trebuie permanent să privim în jur, să vedem nevoile altora, și astfel să învățăm ce este legitim a dori, căci nu toate dorințele noastre sunt legitime.

Aș vrea ca în meditația noastră de astăzi să infirmăm convingerea din lumea noastră că fericirea vine odată cu

¹⁰ Una din învățăturile foarte importante pe traseul maturizării noastre creștine este: **nu Dumnezeu trebuie să facă ceea ce noi dorim, ci noi trebuie să învățăm să facem ceea ce dorește Dumnezeu!** Să ne schimbăm pe noi, iar nu să încercăm să- L schimbăm pe Dumnezeu după voia noastră. Spunea Abraham Lincoln: „Nu mă rog ca Dumnezeu să fie de partea mea, ci mă rog ca eu să fie de partea Lui”. Adică eu, prin ceea ce fac, să mă situez în tabăra lui Dumnezeu. Atât de frumos spunea rapsodul: „*O iată-mi te rog, Doamne, atâtea rugăciuni, prin care- ți cer doar pâine, și pază și minuni! Căci am făcut din tine, adesea, robul meu: nu eu s- ascult de tine, ci Tu de ce spun eu!*” / În loc să vreau, eu Doamne, să fie voia Ta, îți cer și- ți cer într- una, să faci tu voia mea; îți cer s- alungi necazul, să nu- mi trimiți ce vrei, ci să- mi slujești în toate, să- mi dai, să- mi dai, să- mi dai. . / Gândindu- mă că dată, îți cânt și te slăvesc, am dreptul de a- ți cere, să faci tot ce doresc. O iartă- mi felu'acesta, nebun de- a mă ruga, și- nvață- mă ca altfel, să stau în fața ta. / Nu tot cerându- ți Ție, să fii tu robul meu, ci tu cerându- mi mie, iar robul să fii eu. Să înțeleg că felul, cel bun de- a mă ruga e să doresc ca- n toate, să fie voia Ta! Unica adevărata rugăciune este deci „Doamne, fie voia Ta”. Dar pentru ca omul să conștientizeze valoarea acestei afirmații, trebuie să parcurgă mai întâi traseul eșecurilor sau al unor biruințe inutile. De aici învățăm că adeseori în viață îl punem pe Dumnezeu în situația de a ne dezamăgi. Noi nu știm ceea ce este realmente „bine” pentru noi, și atunci îl silim pe Dumnezeu să ne dea acel „bine” pe care noi cu îndârjire îl pretindem, dar pe care după ce- l dobândim nu- l mai prețuim. Iar dacă Dumnezeu ne dă adevăratul bine, pe care El îl cunoaște, noi nu- l știm prețui.

¹¹ *Ibidem.*

bogația. Progresul tehnologic din lumea occidentală a însemnat foarte mult pentru civilizația noastră planetară. **Viața omului a devenit de infinite ori mai ușoară și mult mai îmbunătățită grație descoperirilor tehnice, dar nu putem spune totuși că a devenit și mai fericită.** Fericirea este o stare interioară a omului, care este independentă. Într-o foarte mare măsură de condițiile exterioare ale vieții. Aceasta ne-o demonstrează sfinții părinți din pustie, care retrași la „marginea” civilizației, reducând la minim exigențele unui trai normal, au ajuns să fie fericiți și n-au ezitat să-și declare propria stare de fericire.

Lumea est-europeană crede cu convingere că fericiți vom fi atunci când vom ajunge din urmă civilizația materială a Occidentului. Acesta este “marele proiect macro-social de fericire” promovat, crezut și “idolatrizat” de societatea românească. Parțial, Occidentul vest-european evoluează încă pe o linie similară, crezând că fericirea va fi ajunsă atunci când avansul înregistrat de super-puterea nord-americană va fi anulat. Fiecare avem câte un fals proiect de fericire, pe care îl punem în aplicare și din care ne hrănim, fără să ne punem cu seriozitate problema validității lui.¹²

¹²Toți suferim de ceva: noi est-europenii, pentru că suntem săraci; occidentalii, pentru că nu sunt suficient de bogați, iar cei care sunt cu adevărat, “cei mai bogați din lume”, suferă la rândul lor de frica de a nu-și pierde locul de frunte în ierarhia valorilor efemere ale acestei lumi. Inima fiecăruia este deci ocupată cu altceva decât cu sentimentul fericirii și al împlinirii interioare. Mai degrabă cu acela al **frustrării**. În acest sens, este atât de edificatoare lozincă: „Dă-i unui român 800 de milioane și vei face din el un miliardar frustrat!”. Aceasta pentru că el, în loc să se bucure de ceea ce are, tot timpul va privi la cât îi mai lipsește până la un prag de sus stabilit de el însuși. Vedem deci de aici că fericirea este o artă, pe care trebuie să o deprindem și că – precum spunea J. Locke – *Fericirea sau nefericirea oamenilor este în mare parte opera lor.*

Greșeala noastră este că adorăm un fals proiect de fericire, care, fals fiind, nu ne poate aduce ceea ce promite. Bogăția, adeseori ne dă un sentiment de superioritate față de semenii noștri săraci, dar fericirea nu ne-o aduce. În momentul când toți vom fi la fel de bogați (cum se întâmplă în unele societăți occidentale), în ce va mai consta superioritatea noastră? Dar oare aceasta este o reală superioritate? **Nu cumva dorim, precum Lucifer, nu de a fi iubiți de oameni, ci de a fi doar admirați de ei?** Mare este înșelăciunea aceasta: omul renunță la aspirația sfântă de a fi iubit de semenii săi, de a avea un loc în inima lor (precum Dumnezeu voiește) în schimbul obținerii admirației lor, care este un lucru foarte diferit, căci admirația poate face casă împreună și cu ura și cu invidia.

Nu ar fi fost oare din partea Creatorului - Dumnezeu, o mare nedreptate să ofere accesul la fericire doar unora dintre noi? Celor născuți în casa bogatului? Iar celor născuți în peșteră de vite să le promită doar o fericire după moarte (dar care ar fi oricum ne - verificabilă și pentru mulți puțin probabilă) ? Învățătura pe care o tragem din aceste stări de fapt din lumea de azi este că **dacă Dumnezeu este drept, el a asigurat accesul la fericire atât celui născut în colibă de paie, cât și celui hărăzit a sta pe tron împărătesc.** Totul este ca noi să descoperim calea spre fericire.

Pentru a vedea ce preț pune Dumnezeu pe bogăție - zicea Douglas Baring - este de ajuns să privim ce fel de oameni sunt - adeseori - cei care o posedă, sau ce fel de oameni devin cei care o dobândesc¹³. De cele mai multe ori bogăția corupe ființa interioară a omului și îi pervertește caracterul.¹³ Cert este deci că fericirea și bogăția se află

¹³ Ne putem întreba: **de ce pune oare Ortodoxia așa de mare preț pe dreapta credință?** Etimologic, chiar termenul de „ortodoxie” înseamnă

„dreaptă credință”. Nu ar fi mai corect să pună accent pe „ortopraxie”, adică pe „dreaptă-”, „corectă- practicare” a învățaturii, „dreaptă- făptuire”? Răspunsul este acesta: **ortodoxia vizează de fapt trăirea mistică**, trăirea interioară, simțirea duhovnicească, cunoașterea lui Dumnezeu cu inima! Și este conștientă că **doar o învățătură corectă despre Dumnezeu te va conduce la simțirea lui Dumnezeu!** Fără o hranire cu adevăr a minții, creștinul nu va ajunge niciodată la trăire adâncă, la „experiență” a lui Dumnezeu, ci tot timpul se va limita doar să presupună că Dumnezeu există, fără a- L cunoaște. Sfântul Grigore Palama a fost un mare intelectual, făcând parte din **elita intelectuală a epocii sale**. A urmat, de fapt, cursul complet al educației superioare medievale, cu rezultate excepționale. Noi știm cu toții, privind în calendar, că au existat și sfinți cu o pregătire doar medie, sau chiar fără pregătire, cum a fost Sfântul Siluan. Aceasta nu înseamnă că învățătura acestor sfinți are un mai mic impact asupra intelectualilor, ci doar că ea a evitat frământările și confruntările culturale ale vremii, axându- se exclusiv pe fortificarea evlaviei individuale. Iată un text din Sfântul Siluan, un sfânt fără diplome superioare: „Când este în Duhul Sfânt, sufletul este plin și n- are dorul lucrurilor pământești, căci Împărăția Cerurilor este înăuntrul lui. Domnul a venit și s- a sălășluit în el (In 14,23). Doamne, tu ești dulceața noastră, tu ești Tatăl nostru. Sufletul meu în tine își găsește odihna. Dă- mi, Doamne, mie, Duhul Sfânt!. Când sufletul este plin de iubirea dumnezeiască, în bucuria lui nesfârșită se roagă cu lacrimi pentru lumea întreagă, ca toți oamenii să cunoască pe Domnul și pe Tatăl Ceresc. El nu mai vrea odihna până când toți vor simți bucuria iubirii Domnului. Tănărul își caută o mireasă și tânăra un mire. Aceasta este viața pe pământ, binecuvântată de Dumnezeu. Dar sufletul care l- a ales pe Domnul și căruia Acesta îi dă să guste dulceața iubirii dumnezeiești nu socotește că viața de aici se compară cu iubirea dumnezeiască. ” În epoca lui (1296- 1359), Biserica Occidentului comitea **o greșală gravă: afirma că Dumnezeu nu poate fi cunoscut, nici simțit, nici experimentat, ci doar gândit!** Noi putem doar presupune că El există, și că are anumite atribute (bun, drept etc. cum afirmă Biblia), fără a avea însă un contact real cu el. Sfântul Grigore Palama era **exponentul elitei duhovnicești și intelectuale care afirma că Dumnezeu poate fi cunoscut atât intelectual cât și cu inima**, cu întreaga ființă, în urma unei experiențe a întâlnirii cu El. **Învățătura inversă, greșită, toxică pentru viața duhovnicească**, era sintetizată în formula: **„Despre Dumnezeu poți vorbi, dar nu- L poți simți!”**. Aceste două poziții opuse, contrastante, **au făcut „carieră” în cultura europeană, fiecare coagulând câte un curent dominant în spațiul est-european și în cel vest- european: isihasmul în Ortodoxie și scolasticismul în catolicism**. După secole de confruntare, astăzi este **biruitor isihasmul, ca șansă a sfințirii omului prin trăire interioară**, iar nu speculația aridă, intelectuală; scolasticismul este repudiat chiar și la el acasă. Dacă cele două curente au creat o falie în Europa, exponentii Occidentului care gândeau altfel au fost dați uitării (Varlaam, călugărul din Calabria, Italia), posteritatea necanonizându- i. Iată două aserțiuni: „Cei care afirmă că Dumnezeu

Într- o relație dușmănoasă. Între ele este o clară distincție, poate sunt chiar dușmance de moarte, și totuși lumea le confundă. **Fericirea** - spunea Jacinto Benavente - în ciuda opiniei comune, **vine odată cu semănatul, iar nu odată cu recoltatul.**” De fapt aceasta nu este decât o parafrazăre a cuvintelor Mântuitorului, potrivit căroră, “mai fericit este a da decât a lua”. **Ființa umană își găsește propria fericire și împlinire interioară dăruind, iar nu agonisind.** Aceasta este **o lege elementară** a ființei noastre, pusă în noi de Creator însuși.

Adevărata fericire ne este de fapt conferită de trăirile interioare ale spiritului uman. Iar trăirile interioare adevărate le putem dobândi numai căutând să- l descoperim pe Dumnezeu. Fericirea o căutăm toți, la ea aspiră fiecare suflet uman creat de Dumnezeu, dar din păcate nu toți știm unde să o căutăm. Foarte adesea suntem porniți pe un drum care nu ne duce la fericire, ci doar ne oferă ieftine surogate ale ei, iar **noi înaintăm cu disperare pe acest drum, încăpățânându- ne să nu părăsim cărarea care doar pare că duce la fericire**, dar de fapt nu o face.

„Feriți cei săraci cu duhul, că acelora este împărăția cerurilor!”. Prima virtutea pe care trebuie s- o dobândim pentru a intra în împărăție este „sărăcia cu duhul”. Aceasta este de fapt o smerenie profundă, este lepădarea de sine, de trufia inimii și de toate ambițiile pământești. La avva Macarie un frate și l- a întrebat ce să facă pen-

poate fi cunoscut doar rațional, se aseamănă orbilor, care simțind doar căldura soarelui, nu îi cred pe cei cu vedere când afirmă că soarele este și luminos!. Dar ei se fac de râsul celor cu vedere.” Astăzi, privind lucrurile retrospectiv, observăm că Sf. Grigore Palama a avut **o contribuție imensă la proclamarea în lume a adevărului despre Dumnezeu** și despre lume. Sf. Grigore Palama: „Mintea, când are peste ea acoperământul patimilor rele, **poate procura cunoștință, lumină însă, nu!**”. Mai exact, omul plin de patimi poate fi inteligent, însă nu înțelept!

tru a se mântui. „Du - te la cimitir și ocorăște morții!” - a fost porunca avvei. S- a dus deci acela în cimitir, i- a ocărât cu cuvinte grele, a aruncat cu pietre în morminte. Venind la mănăstire, avva l- a întrebat: „Ce ți- au răspuns cei de sub glie?”. „Nimic!” - a fost răspunsul. „Mergi deci și mâine și laudă pe cei adormiți!” S- a dus deci și a făcut asemenea. „Nimic nu ți- au răspuns nici de data aceasta?”. „Nimic”. I- a răpus bătrânul: **„De vrei să te mântuiești, fă- te ca un mort. Nici nedreptatea ce- ți vor face oame- nii, nici laudele lor să nu le iei în seamă!”** Aceasta este deci „sărăcia cu duhul”.

Vom încheia reproducând invitația pe care ne- o face Mântuitorul în cartea sfântă a Apocalipsei: „Te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur lămurit în foc, ca să te îmbo- gățești, și veșminte albe, ca să te îmbraci și să nu se dea pe față rușinea goliciunii tale lăuntrice. Și alifie pentru ochi, ca să- Ți ungi ochii și să vezi. Eu pe câți îi iubesc, îi mustru și îi pedepsesc; grăbește - te deci și te întoarce la Dumnezeu”. (Ap. 3, 17 - 19).

***1.3. “Cum îmi voi petrece eternitatea?”
Vindecarea de tanatofobie - Adevărurile ultime
proclamate de Evanghelie, antidot la dictatura
relativismului - Duminica Înfricoșătoarei
Judecăți (a Lăsatului Sec de Carne) Matei 25,
31 - 46***

31. Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale. 32. Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și- i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. 33. Și va pune oile de- a dreapta Sa, iar caprele de- a stânga.

34. Atunci va zice Împăratul celor de- a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. 35. Căci flămând am fost și Mi- ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi- ați dat să beau; străin am fost și M- ați primit; 36. Gol am fost și M- ați îmbrăcat; bolnav am fost și M- ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. 37. Atunci dreptii Îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te- am văzut flămând și Te- am hrănit? Sau însetat și Ți- am dat să bei? 38. Sau când Te- am văzut străin și Te- am primit, sau gol și Te- am îmbrăcat? 39. Sau când Te- am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? 40. Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr- acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi- ați făcut. 41. Atunci va zice și celor de- a stânga: Duceți - vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. 42. Căci flămând am fost și nu Mi- ați dat să mănânc; însetat am fost și nu Mi- ați dat să beau; 43. Străin am fost și nu M- ați primit; gol, și nu M- ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M- ați cercetat. 44. Atunci vor răspunde și ei, zicând: Doamne, când Te- am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți- am slujit? 45. El însă le va răspunde, zicând: Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi- ați făcut. 46. Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar dreptii la viață veșnică.

Evanghelia de astăzi proclamă **niște adevăruri non-negociabile: există o Judecată** a noastră, a fiecăruia în parte, și a tuturor, colectivă, a neamurilor. Iar criteriile de judecare, de evaluare a noastră sunt dinainte hotărâte: faptele săvârșite pe acest pământ. Într- un climat marcat

de relativism, de ambiguitate, în care nimic nu nimic nu mai pare drept sigur, ci totul pare să se reducă la o simplă părere, opinie, la un simplu punct de vedere, acceptabil de ceilalți sau nu, această Evanghelie este foarte intransigentă, fiind integral *decupată* dintr- o cuvântare a Mântuitorului, reprezentând deci chiar cuvintele Lui.

Este deci **un text de mare autoritate, care vorbește despre răsplătirea sau osândirea noastră după moarte**, într- un alt plan existențial, în funcție de identitatea pe care am dobândit- o de- a lungul vieții pământești: de ființe bune, izvorâtoare de iubire, emanând în jur harul, energia lui Dumnezeu sau dimpotrivă, de ființe rele, măcinate lăuntric, malformate, tiranizate de energia celui rău. Spune sugestiv Evanghelia că Mântuitorul va despărți oile de capre: pe unele le va așeza de- a dreapta, semn al alegerii, pe altele de- a stânga, semn al respingerii și al damnării. **Nu spune însă că El va decide atunci care dintre noi, oamenii, vom fi capre, care oi, ci doar va constata o realitate, un fapt pre- existent!**

Se cuvine să știm că Evanghelia acestei Duminici este ultima parte a ceea ce în Teologie se numește *Cuvântarea Eshatologică mateeană*. Evanghelistul Matei, pasionat de ordine, disciplină și armonie, își structurează scrierea în jurul a cinci mari cuvântări ale Mântuitorului: *Predica de pe Munte* (capitolele 5- 7), *Cuvântarea despre Misiunea Apostolilor* (capitolul 10), *Cuvântarea în Parabole* (cap. 13), *Cuvântarea despre Viața Comunitar - Bisericească* (capitolul 18) și *Cuvântarea Eshatologică* (capitolele 24 - 25) . Ele coagulează un întreg și sunt asamblate, “sudate” creativ, prin câteva secțiuni narative care prezintă minuni ale Mântuitorului.

Eshatologia este unul dintre cele mai frumoase domenii de studiu ale teologiei, care ne vorbește despre sfâr-

șitul lumii, despre existența de dincolo de materie, despre ceea ce va urma, ne descoperă - cu alte cuvinte - viitorul, și de aceea ea este în strânsă legătură cu profetologia (sau chiar un rezultat al ei) . Mântuitorul, în virtutea Dumnezeirii Sale, este cel mai mare profet al tuturor timpurilor, El descoperindu- ne viitorul lumii, al civilizației pămînmtești. Astfel, Mântuitorul a vorbit despre a Doua Sa venire care va coincide cu sfârșitul lumii, dar anterior a prevestit catastrofa națională iudaică din anii 66- 70, când Ierusalimul a fost distrus și viața religioasă centrată pe Templul din Ierusalim s- a încheiat. De atunci a supraviețuit în lumea evreiască doar cultul sinagoga rabinic, structurat în comunități locale, fără jertfele de animale și fără sacrificiile rituale pe care le prevedea cartea Leviticului (și alte cărți vetero - testamentare) .

Care este adevărul fundamental proclamat de evanghelia de astăzi și care ne privește pe fiecare dintre noi, în parte? Acela că **va fi o judecată**, o evaluare a noastră, **și în funcție de aceasta ne vom petrece eternitatea**, viețuirea noastră dincolo de materie: în confort psihic, bucurie, fericire, sau dimpotrivă, în chin interior, durere și sfâșială lăuntrică! **Și în funcție de ce anume se va hotărî destinul nostru etern?** În funcție de faptele noastre de pe pământ! Ele au șlefuit un suflet bun, capabil de iubire, plin de afecțiune, adică pătruns de harul lui Dumnezeu, sau au “născut” un om cu perpetuă dispoziție spre ură, spre respingerea celorlalți, spre supra - evaluare de sine, spre ignoarea și disprețuirea lui Dumnezeu, fapt care l- a pietrificat în răutate, în indiferență, în izolare.

În lumea de dincolo vor conta doar valorile imateriale. Doar acestea sunt neperisabile. Și pe locul întâi va sta propriul suflet. Cât de șocantă va fi pentru un om ateu sau

indiferent din punct de vedere religios constatarea că este viu și după moarte! Pentru el, **definiția morții era trecerea în neființă**. Va constata însă că nu există așa ceva, că viața continuă, că el se regăsește perfect integru, conștient de sine, cu memorie, cu responsabilitate, cu identitate, în lumea de dincolo de materie. El care credea că materia secretă gândirea, starea de conștiență, iar odată cu stricarea “agregatului” acesta care este trupul uman, totul se încheie, descoperă cu stupeoare că totul pare a reîncepe, descoperă prospețimea unei existențe în afara timpului și a materiei, se descoperă pe sine mai lucid și mai conștient fără trup, decât a fost vreodată în trup! Dar cel mai alarmant și dezamăgitor lucru va fi faptul că nu cunoaște datele problemei, exigențele noului context de viață, legile din lumea de dincolo, și va descoperi că nu are abilitățile pentru a viețui corespunzător acolo. Se descoperă neubiitor, rece, vulnerabil în fața unor forțe necunoscute. Redăm în continuare pe scurt experiența unui profesor universitar ateu din America, beneficiar a unei experiențe de extracorporalizare.

Documentarul *Înapoi din iad* (existent pe Youtube, titrat în limba română) ne prezintă - printre altele - experiența desomatizării unui tânăr care n- a auzit de Dumnezeu și nu L- a cunoscut toată copilăria și tinerețea lui, pentru că a trăit într- un context de viață care nu- i facilita aceasta: avea un tată alcoolic, era născut într- o familie săracă din America anilor '70 ai secolului trecut; tatăl lui învenina atmosfera de acasă prin înjurături, violență și respingere a copilului. Mama era inexistentă. Singura persoană care i- a arătat deschidere copilului era o vecină, care i- a și dăruit un miel alb, să- i fie prieten de joacă. De acest miel copilul s- a atașat emoțional.

Într- o zi, întorcându - se de la școală, a sesizat că mieluțul alb nu l- a mai întâmpinat cum făcea de obicei. . . l- a văzut pe tatăl său reparând mânios o mașină veche în curte, dar l- a evitat pentru a nu fi înjurat. Dar a văzut brusc, cu sfâșiere lăuntrică, mieluțul mort, cu blănița albă plină de sânge, lângă mașină, căci tatăl său înfipsese în el un levier. A fost cea mai traumatică experiență a copilăriei lui, pentru că unicul prieten, unicul izvor de afecțiune pentru el, fusese ucis. . . a fost marcat pentru tot restul vieții, a fost zguduit de noi trăiri lăuntrice, de răutate, revoltă. Mărturisește: *Ura și violența au pus atunci stăpânire pe mine. . . nu am mai suportat pe nimeni care reprezenta autoritate asupra mea. De atunci nu mi- a mai fost frică de nici o ființă de pe acest pământ. . . a urmat apoi o escaladare a înrăirii: la 13 ani a fugit definitiv de acasă; la 15 ani a făcut pușcărie pentru furt; la 17 ani a realizat omor cu mașina prin imprudență, soldat cu vic-time infirme pe viață.*

Tot ce a învățat rău în copilărie a aplicat în viața de adult: s- a căsătorit fără a fi însă loial soției niciodată; a avut un copil pe care îl abandona de câte ori simțea nevoia să- și ducă o viață paralelă. A devenit alcoolic, se droga, înjura. . . căuta cu disperare să fie fericit, dar nu găsea nicidecum calea spre fericire. Mărturisește: *Am încercat totul (alcool, droguri, sex) pentru ca să fiu fericit și nimic nu mi- a reușit. . . Viața mea era plină de agonie. Acest eșec al vieții lui culminează cu o încăierare de la intrarea într- un magazin care l- a dus în vecinătatea morții: omul pe care l- am bătut mi- a secționat o venă principală de la om mână cu o sticlă de bere spartă, iar hemoragia declanșată m- a făcut să ajung pe mașina "salvării". . . atunci am avut cea mai cutremă-urătoare experiență a vieții: sufletul mi- a părăsit trupul și*

am fost într- un loc înfiorător, unde mi- am întâlnit foștii colegi de jafuri, toți morți anterior, care se chinuiau îngrozitor și mă avertizau să nu merg acolo. Dar înspre acolo mergeam, împins de forțe nevăzute. Stările interioare prin care am trecut sunt de nedescris. Nu mi le- am mai putut alunga din minte. Aveam acolo o stare de luciditate devorantă, paralizantă. Nimeni să nu - mi spună că era o iluzie. Când am revenit în trup am dorit să mă anesteziez pentru a uita, dar mi- a fost imposibil: nimic nu avea efectul scontat: alcoolul, drogurile etc. Experiența a fost prea covârșitoare pentru a fi anihilată cu anesteziate pământești.

Căutând cu disperare o formă de a se smulge de sub hipnoza terifiantă a acelei experiențe, pentru a- și controla stărea emoțională, a ascultat, într- un târziu, sfatul soției de a merge la biserică. Suferința și disperarea interioară s- au acutizat. Zguduirea interioară părea dusă la extrem. Trăirile negative au atins paroxismul. I s- a perindat înaintea ochilor adevărata sa indentitate, în lumina Binelui: un soț rău, un tată iresponsabil, un rateu social, un nimeni. . . o diagnoză dură, dar realistă. Într- un dialog cu un *Tu* invizibil, concluzionând, el a cerut: *Vindecă - mă sau omoară - mă!* A auzit îndată dinspre altar textul: *Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii.* Metafora cu mielul a asociat- o cu experiența lui de iubire din copilărie. A beneficiat de o experiență interioară de mare “*combustie*” emoțională în care a simțit iubirea lui Dumnezeu față de întreaga existență, și a luat decizia fermă de a se îndepărta de toate multiplele forme prin care avea răul putere în viața lui: alcool, droguri, dezordini sexuale, ură, iresponsabilitate etc. O nouă stare emoțională a pus stăpânire asupra lui: liniște, pace, pocăință, regret pentru trecut etc.

Dumnezeu a îngăduit pentru el o astfel de experiență a iadului în urma desomatizării tocmai pentru că era o victimă a unei culturi fără Dumnezeu, a unei societăți în care răul se propaga fără a fi recunoscut drept “rău” de către un for religios cu putere de penetrare în toate țesăturile sociale. Bine ar fi ca în lumea est - europeană de astăzi Biserica să aibă puterea de a pătrunde adânc în inconștientul colectiv din societate, pentru ca binele și răul să fie clar conștientizate, identificate, delimitate. Confuzia este foarte toxică. O cultură feroce secularizată exclude religiozitatea și religia din spațiul public, făcându - l ne semnificativ, derizoriu sau chiar ridiculizându - l. Astfel decredibilizat, acesta nu mai are relevanță pentru individul aflat în criză și nu poate remodela conștiințele. Într - o astfel de cultură oamenii vor fi victimele răului și vor suferi fără să înțeleagă unde este “generatorul” de suferință și cum se poate limita puterea răului asupra omului.

Dar oare, ce ne cere Mântuitorul astăzi, iubire sau fapte care să demonstreze iubirea? Judecata se va face pe fapte: *Flămând am fost și mi - ați dat să mănânc, însetat am fost și mi - ați dat să beau, străin am fost și m - ați primit, gol am fost și m - ați îmbrăcat, bolnav și m - ați cercetat, în temniță și ați venit la mine!* Dar **toate aceste fapte trebuie să consolideze în noi dispoziția spre iubire, să ne umple de energia dragostei**, să ne facă să ne simțim în această lume oamenii lui Hristos, exponenții voinței lui Dumnezeu în lume! Deci faptele trebuie să ne schimbe lăuntric, să ne înnoiască, să ne vindece de răutate, să ne transforme în ființe care iradiază în jur iubire, armonie, afecțiune. Nimic pe acest pământ, nici o suferință, nu trebuie să ne umple de răutate, de ură, de intoleranță. Inima omului e făcută pentru a iubi, nu pentru a se consuma în

ură. Dacă înțelegem acest lucru, suntem deja pe cărările Împărăției lui Dumnezeu.

Mulți dintre oamenii contemporani își pun această problemă: cum actualizez cererile înșirate de Mântuitorul în acest discurs? Este clar că Mântuitorul pretinde literal/nominal șase lucruri (repetate de- a lungul Evangheliei de trei ori), și aceasta - atenție! - în contextul de ansamblu al poruncii *iubirii semenului* “*ca pe mine însumi*”: hrănirea celui înfometat (1), adăparea celui însetat (2), acceptarea/primirea celui străin (3), îmbrăcarea celui sărac, neavut (4), îngrijirea celui bolnav (5), cercetarea celui pedepsit cu temnița (6) . Adică se cere de la noi o anumită *ospitalitate* trupească, o dispoziție spre a- l ajuta pe semenul din nevoi, în suferință. Dar toate elementele înșirate se înscriu Într-o **anumită tipologie, aceea a ospitalității față de semenul inferior mie din punct de vedere material.**

Contextul cultural și socio- economic de astăzi este foarte schimbat raportat la cel al epocii când Mântuitorul trăia și formula aceste exigențe. Evanghelia de astăzi nu merge pe nuanțări, punând însă omului contemporan multe probleme de aplicabilitate practică¹⁴♣: să intervin astfel și când semenul meu “nu o merită”? Să intervin iubitor și când semenul meu nu este deloc dispus să se schimbe în bine? Sau când el a ajuns în situația dată nu pentru că este o victimă a unei societăți nedrepte, ci pentru că nu a corectat (și nu vrea să corecteze) în sine niște dezordini?

¹⁴♣ Epoca noastră ridică standardele de viațuire. Astăzi, a îmbrăca pe cel gol înseamnă, prin deducție, și a avea grijă ca semenul tău să nu rabde frig în propria casă, să aibă resursele pentru a- și plăti întreținerea. . . (iar dacă nu are pentru că este un risipitor, să beneficieze de consiliere spai-ritual- pastorală care să îl ajute să- și depășească acest neajuns). Ceea ce în vremea Mântuitorului era o problemă individuală, astăzi a devenit o problemă colectivă și socială.

Așa că poziția spirituală va fi constelată de niște termeni sau concepte “cheie” (din asistența socială religioasă) precum: cantina socială (și cei “îndreptățiți” să beneficieze de ea), deplasarea în afara localității de domiciliu și motivele ei¹⁵♣, problema oamenilor fără locuință; erorile judiciare care duc la condamnarea unor nevinovați; boile care sunt rezultat al unor patimi proprii sau a unor excese etc. Toate aceste raționamente pot duce la demotivarea noastră sau la ceea ce se numește în limba duhovnicesc “răcirea/pietrificarea inimii”. Exigențele formulate de Mântuitorul trebuie să fortifice în noi dispoziția de a iubi, iar nicidecum să o fragilizeze. La Judecată va fi “cântărită” puterea noastră de a iubi, concretizată în fapte.

Ne mai întrebăm: ceea ce Evanghelia cere astăzi este un minim sau un maxim? Toți oamenii, prin simplul fapt că sunt oameni, merită o minimă intervenție suportivă din partea mea. Pentru că **prin aceasta și pe semen îl ajut, și pe mine mă îmbogățesc lăuntric**, întrucât cresc în iubire. Iar în lumea de dincolo vom fi ierarhizați (acolo există ordine, și ordinea presupune o formă de *ierarhie*) în funcție de puterea de a iubi agonisită pe pământ. Cu cât am iubit mai mult, cu atât dincolo vom fi mai fericiți și mai împliniți. Cu cât am fost mai defici-

¹⁵ * A- l primi pe cel străin înseamnă azi acceptarea în propria casă, fără discriminare, a oricui mi- o va cere, fără măcar să îl întreb care este scopul călătoriei lui prin localitatea mea? Sau, dimpotrivă, aceasta înseamnă să existe *case de oaspeți* pe lângă hotelurile cu prețuri excesive, în care să fie primiți călătorii, potrivit condiției lor economice și culturale? Puterea de raționare trebuie pusă în lucrare de fiecare dintre noi, cu scopul creșterii în iubire și nicidecum a învârtosării în răutate. De câte ori nu respingem ospitarea altora doar din comoditate, deși vizita altora este parte a unei acțiuni caritabile gândite duhovnicește (precum adunările creștine ale tinerilor)? Cert este că nici un călător nu pleacă de acasă de prea mult bine sau fără să fie animat de un scop. . .

tari în iubire, cu atât dincolo ne vom recunoaște ca ființe mărginite, care își reproșează minusurile pe care și le- a permis în viață.

O formulă a Mântuitorului trebuie să ne pună pe gânduri: . . . *întrucât ați făcut unuia dintre acești frați, prea mici ai mei, Mie Mi- ați făcut!* Mântuitorul de identifică cu cel năpăstuit, cel ignorat, cel nebăgat în seamă, cel nesemnificativ. Ceea ce mai - marii lumii consideră neimportant, Dumnezeu nu consideră la fel. **Există o valoare inestimabilă în fiecare om**, în fiecare faptură umană creată de El, pe care nu avem voie să o neglijăm. Care este briliantul din adâncul semenului meu, care nu este vizibil la prima vedere? Care este nestemata camuflată? De ce nu avem puterea să o vedem acum, ci doar la Judecată? Doar parcurgând traseul maturizării duhovnicești vom ajunge să vedem dincolo de aparențe, să vedem valoarea inestimabilă ascunsă, precum vede sculptorul iscusit, prin imaginație, o statueta de mare preț într- un bloc inert de marmură.

Cert este faptul că **Dumnezeu nu este niciodată de partea călăilor, ci întotdeauna de partea victimelor**. El este de partea învinșilor, a celor prigoniți, a celor care par nefavorizați de soartă. A- L primi pe sărac *în numele Lui* înseamnă, de fapt, *a- l primi ca pe El însuși*, întrucât există o tainică identificare între cel suferind și Dumnezeu făcut om. Suferința ne propulsează de partea lui Dumnezeu, ne introduce în ceata aleșilor Lui. Întotdeauna în inima prigonitului este "o fărâmă" din Dumnezeu.

Evanghelia de astăzi este foarte fermă: **împlinirea poruncilor este un sine qua non al mântuirii**. Creștinismul teoretic, fără împlinirea atentă și consecventă a poruncilor dumnezeiești, este o înșelare de sine

periculoasă. **Transferând în lumea noastră această exigență am putea spune că apartenența “doar culturală” la Ortodoxie nu este mântuitoare.** Academicianul Sorin Dumitrescu, foarte acid în poziționare, spune că îi detestă pe cei 87% de atei ortodocși din România; el se referă la cei care aparțin Bisericii Ortodoxe doar nominal, fiind prezenți în statistici, dar care nu sunt și practicanți, mulțumindu - se cu o credință teoretică, neasumată, ornamentală, epidermică, logică firească a cunoașterii tezaurului cultural moștenit din străvechi timpuri. Credința trebuie asumată, trebuie concretizată Într- o practică sacramentală (Spovedanie, Împărtășanie), trebuie proclamată public prin comportamentul de zi cu zi, trebuie răspîndită în jur prin modul creștin seducător de a- ți trăi viața. *Nu oricine îmi zice Doamne, Doamne, va intra în Împărăția Cerurilor, ci acela care face voia Tatălui Meu din ceruri.* (7,21)

În lumea de dincolo vor avea putere de convingere faptele, iar nu vorbele sau atitudinile circumstanțiale, intențiile sau planurile bune dar neduse la bun sfârșit. Tocmai de aceea multe pilde preluate din pateric sau din tradiția *Vămilei Văzduhului* vorbesc despre o punere în balanță de către demoni și îngerii luminii a faptelor noastre, și atunci doar faptele vor putea să ne convingă pe noi înșine de adevărata sau falsa identitate de creștini. Textul Sfântului Iacov “*Credința fără fapte este moartă*” (2,14 - 26) este explicit. La fel Marcu Ascetul spune (Filocalia I, *Răspuns celor care se îndoiesc de dumnezeiescul Botez*) că *neîmplinirea poruncilor vine din necredință.*

Prin credință însă nu înțelegem niciodată - ca oameni duhovnicești - presupunerea că Dumnezeu există, ci ferma convingere că Dumnezeu există, con-

vingere care va conduce, inevitabil, pe un om la **starea de simțire a lui Dumnezeu**, simțire realizată cu întreaga ființă a omului, psiho - somatică, psiho - afectivă și intelectual - rațională. Cu cât omul este mai puțin avansat pe traseul duhovnicesc al vieții, cu atât va fi mai mult victimă a *nesimțirii*, prizonier unei lumi a presupunerilor, a părerilor, a îndoielii, a suspiciunii, a nesiguranței. Omul duhovnicesc este un om al certitudinilor dobândite în timp, coconstant, echilibrat, care și- a *educat simțirile* - precum cer cântările din Postul Mare. Deci, **păzirea poruncilor este o tehnică a creșterii duhovnicești**, este un instrument de realizare a performanței interioare. Creștem duhovnicește în măsura în care investim eforturi în această direcție, în măsura în care Îl punem pe primul plan pe Dumnezeu.

Epoca noastră este una de dictatură a relativismului, când tot mai mult se instaurează în spațiul public convingerea că nimic nu este sigur; că “adevăr” nu ar exista, ci doar “adevăruri” multiple, nenumărate, adică **părerii, opinii, incapabile să confere certitudini care să ne piloteze viața**. În această lume în care deruta devine universală, Evanghelia de astăzi “înfige” un avertisment: **indiferent de ideile pe care le colportăm, indiferent de cultura mutantă pe care o respirăm, indierent de ideologiile cărora le- am devenit victime, ne așteaptă pe toți o ultimă și zguduitoare evaluare**, numită în Biserică “Judecată! “ Și pentru a nu fi în acele momente de la începutul eternității vulnerabili și striviți de o paralizantă necunoaștere, ni se proclamă clar criteriile de evaluare: faptele bune realizate în beneficiul semenilor! **Ele vor conta în momentul în care am pășit în lumea de dincolo de materie.**

1.4. Vindecarea de materialitatea absolutistă a pozitivismului ateu. Pruncul venit din lumea de dincolo de materie - 7 avertismente subtile pentru victimele culturii imanentiste -

Fizica subatomică a "evacuat" materia din real.

Andrei Pleșu

1. Nașterea Lui e un răspuns implicit la dilema: materia e produs al spiritului sau spiritul e produs al materiei?

Nașterea Mântuitorului pe care astăzi o prăznuim ne invită să **reflectăm profund asupra lumii de dincolo de materie**: de unde a venit acest prunc? De ce venirea Lui în materie și în istorie este un eveniment unic, irepetabil, cu consecințe majore asupra întregii omeniri? Cu ce scop a venit El pe pământ? Cât de importantă este lumea aceasta în raport cu cealaltă? **Cât de realiști și de credibili** suntem când mărturisim, în Crez, că **"așteptăm viața veacului ce va să fie"**?

Există ceva dincolo de lumea aceasta? Dincolo de materie? Lumea secularizată de astăzi este tentată să creadă că nu! **Că n- ar exista nimic dincolo de materie, iar spiritul, gândirea, sentimentele, ar fi produse ale materiei.** De 2000 de ani Biserica ne învață însă exact contrariul: **materia este un produs al spiritului**, tot ceea ce este material și palpabil este o creație a lui Dumnezeu, Spiritul Suprem. Colindul străbun spune: Nu creierul este cel care secretă gândirea și generează starea de conștiință, ci sufletul făcut de Dumnezeu. Minte și creierul uman pot exista și separat.¹⁶

¹⁶ O experiență relativ recentă din lumea științei i- a marcat profund pe savanți: este vorba despre o decorporalizare care a avut loc chiar în timpul

Știința contemporană a ajuns și ea la o concluzie similară. **La întrebarea: Ce este materia? Știința răspunde: energie condensată!** Energia condensată ia această formă grosieră, devine materialitate. Exemplul cel mai edificator este atomul de uraniu, care distrus, prin fisiune, declanșează eliberarea unei energii uriașe, distrugătoare. Era nucleară a început tocmai prin exploziile de la Hiroshima și Nagasaki, care au stigmatizat istoria secolului XX.

2. Care e suprema putere dincolo? Lumea de dincolo e dominată de o altă putere: Iubirea! Cultura de aici ne îndeamnă să urmăm doar logica interesului propriu și a confortului egocentric

Adevărata existență, **adevărata viață este dincolo de materie**, este în lumea spiritelor, în universul imaterial, unde **Dumnezeu este evident, incontestabil, copleșitor**, făcându - Și simțită prezența Într- o manieră imposibil de contestat. Este **lumea unde domină iubirea infinită a lui Dumnezeu** și unde este stăpână lumina cea sfințitoare a Lui. De acolo a venit pruncul Iisus, acolo s- a întors după Înălțarea cu Trupul la cer, acolo vom ajunge cu toții după ce vom trece prin poarta morții. Dacă am fi trăit și noi pe vremea recensământului Cezarului August, și am fi fost

unei operații pe creier, operație realizată la o clinică de prestigiu din Arizona (SUA). Pam Raynold, o tânără americană, în urma unei tomografii, a aflat că suferă de un anevrism uriaș; acesta se putea sparge oricând, provocând un dezastru în creier, și determinând moartea. Așa că a acceptat operația. Creierul i- a fost exsangvinat și în timp ce era în comă profundă a ieșit din trup. A văzut tot ceea ce s- a întâmplat, s- a întâlnit cu oameni dragi ei care au murit cu mult timp în urmă, a avut o întâlnire cu Dumnezeu - Lumina care te absoarbe, dar a și știut tot ceea ce s- a întâmplat în sala de operație în timpul intervenției. Medicii au conchis: „Ne este foarte greu să explicăm cum mintea poate fi activă după moartea creierului! Activitatea ei cerebrală era zero, dar totuși a fost conștientă. Înseamnă că informația a fost percepută de undeva din afara corpului, apoi s- a reincărcat în creier...”

cețățeni ai Țării Sfinte, i- am fi deschis ușa casei noastre Femeii care urma să- l nască pe Dumnezeu pe pământ? Sau am fi considerat că este un deranj prea mare? „*Ia sculați, gazde, sculați, priveghind vă bucurați, / De măturați curțile, și- aprindeți făcliile. / Că vă vin colindători, noaptea pe la cântători; / și v - aduc pe Dumnezeu, mititel înfășeșel, curge mirul de pe el. / Fașă albă, de mătăasă, Dumnezeu în astă casă!*”

3. Dumnezeu s- a coborât în materie pentru ca să ne ridice pe noi deasupra materiei. Îndemnul culturii de astăzi, antihristice: “să trăim ca și când nu există nimic dincolo de moarte. . . ”

Astăzi Dumnezeu devine materie, se face un bebeluș vulnerabil, în brațele unei femei foarte iubitoare, dar sărmană, o femeie... pe cât de bogată în sentimente, pe atât de săracă în cele materiale. Spune colindul: „*Că bogatul, încă moare, ca tot omul de sub soare. / Și averea lui rămâne, de o iau rude streine. / cât se vor muta din lume, li s- a uitat al lor nume. / Li s- a uitat și mormântul, Că i- a mpresurat pământul. ”*

De ce oare optează Dumnezeu pentru această soluție, a întrupării? Pentru ca **să ne convingă pe noi de realitatea celeilalte lumi, nesfârșite**. Oamenii lumii noastre sunt tentați să se poarte ca și când nu există decât lumea aceasta, ca și când nu există decât materia. Or, Dumnezeu este *mai presus și dincolo* de materie. El vrea să ne învețe că duhul este deasupra trupului, că spiritul este superior biologicului, că viața duhovnicească este mai importantă decât viața trupească, pământească. Mai vrea să ne spună că **privind lucrurile din perspectiva lui Dumnezeu, materia este o existență de categoria a**

doua! Este o existență secundară, care se va topi până la urmă în prima, cea spirituală.

Nu avem voie să ne “împlântăm” în cele materiale, precum a focut Irod. O zicală românească străveche spune: “*Viața este o punte. Ea nu a fost făcută pentru a-ți construi o casă pe ea!*”. Nu avem voie să investim toate eforturile noastre numai pentru confortul pământesc, uitând de cele cerești. **Dumnezeu s- a coborât în materie pentru ca să ne ridice pe noi deasupra materiei.**

Așa că, Într- o lume materialistă precum este cea de astăzi, creștinii adevărați au curajul să meargă contra curentului, au curajul să- și trăiască viața pregătindu - se permanent pentru moarte, curățindu - și viața de păcate, respectând poruncile lui Dumnezeu. **Ei nu se lasă intimidati de o cultură anti- hristică care ne îndeamnă să trăim ca și când nu există nimic dincolo de moarte.**

4. Nicodim Aghioritul: „Vederea e mai demnă de crezare decât auzul!”. Experiența e mai puternică decât orice teorie! **Invitația postmodernă: „Trăiți doar la suprafață!” „Rețezați profunzimile!”**

Ne întrebăm astăzi: putem noi oamenii, ființe materiale, lua contact trupește cu realități din altă lume, de alt ordin existențial? **Putem noi ajunge la Dumnezeu dacă El nu se va coborî la noi?** Evident, nu! De aceea Dumnezeu a hotărât să se facă om, pentru ca omenește să ne vorbească, să ne fie accesibil, să comunice cu fiecare în parte.

Glasul lui Dumnezeu l- au auzit în istorie mulți prooroci, dar omenirea a socotit că nu este de ajuns. Spunea frumos Nicodim Aghioritul: „*Vederea e mai demnă de crezare decât auzul!*”. La fel, în urma unei foarte puternice experiențe duhovnicești, în cartea **Iov 42,5 ni se spune:**

„Din spusele unora și ale altora auzisem despre Tine, dar acum ochiul meu Te- a văzut!”. Asta ne- am dorit noi oamenii, **dintotdeauna: să- I vedem pe Dumnezeu.** Și din clipa în care El a acceptat să se facă materie, să se facă om, această dorință ni s- a împlinit!

De atunci a devenit posibilă și icoana, ca reprezentare artistică sugestivă a Dumnezeului făcut om, în diferitele etape ale viețuirii Lui pământești, de la naștere la mormânt, de la Înviere la Înălțare. Înainte de întrupare, ea ar fi fost percepută drept un chip cioplit, mincinos, după întrupare, însă, ea este o oglindă a realității, o sursă de har pentru omul credincios, devenind expresie a unui adevăr ontologic.

5. Lumina lui Hristos lucrează în două feluri: luminător și mistuitor, în funcție de calitatea destinatarului. Cum va fi cu noi, fiecare în parte? **Cultura postmodernă propagă confuzia valorilor și deruta axiologică. Numește răul „alternativă” a binelui, iar nu „opus” al binelui**

Există un moment în istoria omenirii în care materia a fost pătrunsă de energiile covârșitoare ale Dumnezeirii. Într- o manieră vizibilă, explicită. Spune Arhiepiscopul Ierotheos Vlachos despre cele petrecute pe Muntele Tabor: „...revelarea îndumnezeirii firii omenești (a lui Hristos) e cel mai important eveniment din istoria omenirii!”

Pruncul astăzi născut în iesle este Dumnezeu întrupat. Dar prin nașterea ca om Dumnezeu atât de mult s- a micșorat, și- a atenuat splendoarea, și- a diminuat grandiozitatea, **încât li s- a părut celor necredincioși că nici nu este Dumnezeu,** ci un biet copil vulnerabil și expus tuturor pericolelor. În momentul Schimbării la Față de pe Tabor

însă, Dumnezeirea lui era de necontestat, era evidentă, strălucirea Lui venind de dincolo de lumea aceasta.

Trebuie însă noi să știm că **Lumina lui Hristos lucrează în două feluri: luminător și mistuitor; aceasta, în funcție de calitatea destinatarului:** pe cei buni îi hrănește, pe cei răi îi pârjolește. De aceea Nicodim Aghioritul spune: „El se face lumină pentru cei curățiți de păcate și foc pentru cei necurați!”. Să ne analizăm fiecare în parte, pentru a vedea ce efect are asupra noastră Lumina lui Hristos. Să ne întrebăm fiecare în parte dacă, la Judecată, Lumina Lui ne va hrăni sau - dimpotrivă - întrucât nu am avut pe pământ o viață conformă Poruncilor Divine, lumina lui ne va mistui. Spune Creatorul în colindul popular:

„Știi, Adame, ce ți- am spus, când în rai slobod Te- am pus.

Nimica nu ți- am oprit, numai pomul Raiului.

Tu măru- n- gur'ai luat, Rău trupu' ți- ai 'veninat.

Du- te, Adame, de la Mine..., Tu Te- ai lipsit de mult bine.

Du- te din Raiul frumos, în pământu'ntunecos.

Lasă raiul cu dulceață, du- te pe pământ cu ceață. ”

6. La ce ne invită Dumnezeu? La o investigație a lumii exterioare sau la pocăință, călătorie prin adâncurile sinelui. Ce ar vrea Dumnezeu să vedem pe pământ? Păcatele proprii!

Se cuvine să ne întrebăm: suntem noi duhovnicești atât pe cât ar vrea Dumnezeu să fim? Să ne gândim fiecare în parte: dacă Hristos ne- ar lua de- a dreapta Lui, pe Tabor, am fi pregătiți? Lumina Lui nu cumva ne- ar arde? Nu cumva, doar atunci ne- am vedea păcatele? Căci pe ele ar trebui să le vedem de acum, ca să le pocăim, să le

regretăm. Să ne amintim de îndemnul făcut de Sfântul Constantin Brâncoveanu fiului său cel mai mic, tentat să devină turc, pentru că avea doar 16 ani și nu a gustat plăcerile vieții pământești: „*Fiule, noi am pierdut totul, averea, demnitatea, viitorul... măcar viața veșnică să nu ne-o pierdem. Nimeni din neamul nostru nu a abjurat...*”. Martiriul Brâncovenilor este unul penitențial, făcut cu mult regret pentru păcate. Noi, cei de astăzi, îl eroizăm, îl interpretăm diferit, dar în centrul său stă pocăința.

Orice pocăință adevărată este un martiriu, este o jertfă de sine, este un regret adânc pentru tot ce am greșit până acum. Doar astfel ne purificăm și gustăm Lumina lui Hristos ca pe un nectar sfințitor.¹⁷

Iată ce mărturisire expresivă face ulterior Petru: „... pentru că v - am adus la cunoștință puterea Domnului Iisus Hristos și venirea Lui, nu luându - ne după basme meșteșugite (povești), ci fiindcă **am văzut slava Lui cu ochii noștri**”. „Acest glas, al Tatălui, noi l- am auzit pogrându - se din cer, pe când eram cu Domnul în Muntele cel Sfânt! (Tabor) ” II Petru 1,16 - 20.

Iar Apostolul Ioan relatează: „Ce era la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul Vieții - și Viața s- a arătat și am văzut- o și mărturisim și vă vestim Viața de Veci, care era la Tatăl și s- a arătat nouă, aceasta vă vestim vouă., Ca voi să aveți împărtășire cu noi.” (I Ioan 1,1 - 2)

¹⁷ Observăm că Mântuitorul a făcut o selecție foarte riguroasă a Apostolilor luați cu El pe Muntele Schimbării la Față: Petru, Iacov și Ioan, prezenți în momentele esențiale din istoria mântuirii: la Învierea fiicei lui Iair, în Grădina Ghetsimani etc. Adică i- a selectat pe cei mai exersați în cunoaștere duhovnicească, **pe cei mai obișnuiți cu adâncimile vederii mistice. A vedea mistic înseamnă a vedea dincolo de aparențe.** Înseamnă a vedea deja realitățile din lumea de dincolo.

7. Pe care treaptă, dintre cele trei ale de - materializării ne situăm: curățire, iluminare, îndumnezeire? Oferta culturii secularizate: hegemonia trupului, hipnoza instinctului, carnalizarea, senzualizarea ființei umane, erotismul fără limite, propagat prin cultură!

Avem în noi fiorul Duhului Sfânt, măcar din când în când, pentru ca să simțim voia lui Dumnezeu? Ne- am sfințit noi viața prin post și spovedanie înainte de Crăciun? Sau ne- au furat grijile materiale și am omis? Pe care treaptă, dintre cele trei ale vieții duhovnicești, ne situăm: curățire, iluminare, îndumnezeire?

Apostolii care au gustat extazul mistic pe Tabor au înțeles, desigur, ce înseamnă îndumnezeirea. Dar noi, suntem măcar iluminați? Suntem cu o avansată cunoaștere despre lumea de dincolo de materie și despre scopul viețuirii noastre pământești? **Bătrânii noștri aveau convingeri ferme, imortalizate în colinde:**

„Și strălucea cu tărie, veste mare, bucurie: / că veșnicul Dumnezeu a trimis pe Fiul său.

Să se nască'n Vitleem, precum proorocit avem; / Și s-a născut pe pământ, astăzi Mesia cel sfânt.

Scapă, Doamne, cu tărie, pe cei ce se roagă Ție! / Și pruncul cel luminat, toți cu drag l- am așteptat! Și la toți, cu bucurie, Amin. Doamne, slavă Ție! / De acum până'n vecie, Nașterea Lui să ne fie!”

În încheiere: suntem noi pregătiți pentru eventuala trecere în lumea cea mai presus de materie?

Avem noi o inimă suficient de gingașă încât să prețuim lucrurile duhovnicești, cele mai presus de lume? Suntem noi suficient de înduhovniciți ca să gustăm săr-bătoarea venirii în lume a lui Dumnezeu ca pe **un eveni-**

ment colosal pentru propria noastră viață, cu urmări asupra întreg restului vieții? **Suntem noi pregătiți pentru eventuala trecere în lumea cea mai presus de materie**, când Domnul va hotărî soarta noastră veșnică? Sau, dimpotrivă, suntem sclavii culturii secularizate de astăzi care este în mare derută axiologică și care nu mai știe privi dincolo de aparențe?

Creierile umane pilotate de această cultură simplistă și agresivă au hotărât că Religie la școală trebuie să facă doar cine cere! Așa că, dacă nu suntem vigilenți și nu vom face cerere scrisă, copiii noștri nu vor mai beneficia de ora de Religie. Încet- încet, în lumea noastră, Binele ajunge prigonit, și răul se impune perfid. Încet- încet, se continuă prigoana contra pruncului Iisus, venit în lume cu mesajul iubirii.

Mama- Biserică ne invită astăzi **să ne exersăm în iubire, să fim toleranți cu defectele altora, dar intransigenți cu ale noastre**, să începem prin a ne schimba noi înșine în bine, și abia apoi să avem pretenția de a schimba lumea. *La un mare părinte duhovnicesc a venit odată un ucenic recent intrat în mănăstire care se tot plângea de confrății săi, judecându- i, etichetându- i negativ, relevându- le neajunsurile. Plin de blândețe și de fermitate, avva i- a spus: „Fiule, când ai venit la mănăstire ai spus că vrei pacea... atunci **caută să te schimbi pe tine, nu pe alții**. Este mai ușor să îți pui ție papucei, decât să pui covor în întreaga lume...!”*

* * * * *

Fiul cel născut în iesle, Logosul din Veci al Tatălui, să reverse în noi inteligența cea adevărată, înțelepciunea cea îmbogățitoare, harul cel sfințitor! Bucuria Crăciunului să umple inimile tuturor!

CAPITOLUL AL 2 - LEA
- PROFILAXIE RELIGIOS - SPIRITUALĂ.
DEMERSURI CONCRETE PENTRU FORTIFICAREA
SĂNĂTĂȚII ȘI IZBĂVIREA DE BOALĂ

**2.1. Intrarea noastră în Biserică și Intrarea
în Templu a Maicii Domnului**

21 Noiembrie 2011

Evenimentul la care facem referință nu este consemnat în Sfânta Scriptură. Mulți îl cataloghează drept „nebiblic”; cert este faptul că acest eveniment nu este „anti- biblic”, întrucât el se integrează într- o logică teologică de ansamblu, pe care o vom identifica împreună astăzi. El este parte a traseului existențial al Maicii Domnului, și este esențial pentru formarea „în Duhul” a celei care va deveni mama lui Mesia, femeia prin care a coborât în istorie, în timp și - n materie, însuși Creatorul!

Într- o altă ordine de idei, se cuvinte să observăm faptul că oamenii dintotdeauna au fost fascinați de putere. Leitmotivul reflecției noastre aș dori să fie tocmai această întrebare: ***Care putere contează cu adevărat?***

Când vorbim despre putere, prima dată gândul ne duce la **(1) puterea militară, a forței fizice, a războiului, a armelor.** Mântuitorul însă nu a fost adeptul acestei puteri: știm aceasta în mod cert din episodul biblic cu Malhus. În Grădina Ghetsimani, Sfântul Petru a vrut să răspundă

puterii fizice cu agresivitate, violenței cu violență, și a tăiat urechea lui Malhus, sluga arhierelui dușmănos, cu unica sabie pe care o dețineau. Mântuitorul nu a suportat vătămarea și vărsarea de sânge și a lipit la loc urechea tăiată. Pe deasupra, l- a apostrofat pe Petru: „Crezi ca n- aș putea să- l rog pe Tatăl Meu, care Mi- ar pune îndată la îndemână mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri?” (Matei 26,53) .

Iată o minune biblică ignorată de către exegeți și chiar de predicatori, pentru că este strecurată în iureșul evenimentelor pre- pascale. În Săptămâna Patimilor, densă de evenimente cruciale pentru mântuire. Malhus este beneficiarul unei minuni discrete. Biblia nu insistă asupra urmărilor în plan interior a acestei minuni: a rămas Malhus slugă supusă pe mai departe arhierelui care - l dușmănea pe vindecătorul Său? Sau l- a părăsit, profund zguduit de minunea de care a beneficiat?

Iată deci că Mântuitorul a dezavuat puterea militară și nu a purtat niciodată în viața Sa armă!

Ne vom întreba deci din nou: **Care putere contează cu adevărat?**

2. Există și o putere politică, mult râvnită de unii oameni. Ea înseamnă să ai forță decizională, să dorești să te situezi la un etaj cât mai înalt al structurilor publice, să ai mare autoritate în viața socială. Și- a dorit Mântuitorul această putere? NU! El a preferat să rămână un anonim social, **o persoană fizică promotoare a unei revoluții interioare**. În vremea ispitirii Sale, spune Sfânta Scriptură, Mântuitorul a acceptat să fie dus de Satana pe un munte foarte înalt unde I s- au arătat toate împărățiile lumii, și Satana I- a spus: „Pe toate acestea Ți le voi da Ție, dacă mi te vei închina Mie!” Satana vorbea de parcă toate împărățiile erau ale lui. Sau doar pretindea ceea ce,

de fapt, nu avea? Indiferent de răspuns, Mântuitorul a fost extrem de ferm: „Înapoia Mea, Satano! Căci scris este: „Domnului Dumnezeului Tău să te închini, și Lui singur să- i slujești!”.

Ne întrebăm deci din nou: **Care putere contează cu adevărat?**

3. Există o putere economică, pe care mulți o râvnesc și în zilele noastre. Aceasta înseamnă să fii bogat, să ai mult mai mult decât poți consuma, și aceasta din precauție, pentru a avea garanții de viitor. Mulți și astăzi îl invidiază pe bogatul din Evanghelie căruia i- a rodit țarina, și mulți își doresc să spună exact precum acesta: „Suflete, ai multe bunătăți, strânse pentru mulți ani! Mânâncă, bea, veseleşte-te!”. Deși Evanghelia aceasta este citită în Biserici de două mii de ani, ea nu a penetrat profund mentalul colectiv, și de aceea foarte mulți astăzi jinduiesc după poziția de confort material a bogatului din Evanghelie.

Mântuitorul însă a refuzat și puterea economică. El avea doar hainele de pe El! El a spus: „Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, dar fiul omului nu are unde să își plece capul!”.

Această putere, economică, în lumea noastră post-modernă, se pare că a devansat- o pe cea militară. Unele state, chiar dacă nu sunt puteri militare, dacă sunt puteri economice, sunt luate mult în seamă în plan internațional. De exemplu, România, nu este o putere nucleară, dar e situată în prestață mult deasupra unor state care sunt puteri nucleare, precum India.

Ne vom întreba deci din nou: **Care putere contează cu adevărat?**

Mulți oameni își doresc să fie personalități de mare calibru cultural - intelectual. Și aceasta este o putere!

Puterea și prestața intelectuală! (4) Ea este exercitată cu precădere în spațiul academic și de învățământ. Ea presupune să te exersezi în planul cerebral - rațional, neglijând încărcătura emoțională a raționalului. Astfel, unii devin promotorii unei raționalități aride, sterpe, uscate, care nu conduce la inimă, ci se blochează în cerebral!

Noi trebuie să știm că Mântuitorul n- a fost un exponent de vârf al vieții intelectuale a propriilor vremi! El a vorbit simplu, în pilde concrete, adresându - se cu precădere nivelului mediu și submediu al epocii sale. În plus, nu ca căutat să fleteze elita culturală a vremii Sale. Cu alte cuvinte, nu și- a dorit nici această putere!

El știa că rațiunea trebuie să conducă la inimă. El ne-a învățat **să fim adepții unei gândiri pilotate de sentiment. Minte trebuie permanent să- și caute argumente pentru a iubi, nu pentru a urî!**

Ne vom întreba deci din nou: **Care putere contează cu adevărat?**

Există o putere care se dobândește doar în Biserică. Există o putere pe care o primește doar cel care participă la viața liturgică a Bisericii: **PUTEREA DE A IUBI. Ea este forța afectivă.**

Trăim Într- o lume în care există atâția oameni nepuțincoși în a iubi. Ei urăsc facil și cu putere, cu îndârjire, dar nu pot iubi cu sinceritate. Sunt sterilizați din punct de vedere afectiv. **Puterea de a iubi vine de dincolo de lume, din Dumnezeu. El este Ființa generatoare de iubire. Noi nu suntem izvoare ale iubirii, ci doar canale ale ei.** De aceea uneori suntem goi de iubire, inclusiv față de cei apropiați, de familiali.

Maica Domnului, fetiță fiind, a fost dusă la Templu astăzi, unde exista un regim de tip „mănăstire”, cu un sin-

gur scop: să- l exerseze pe cel intrat în unic putere prețioasă din punct de vedere duhovnicesc: puterea de a iubi! De aceea, de la 3 ani, timp de 12 ani, ea a petrecut în rugăciune la Templu: „*Templului Te- au adus pe tine, preacinstită curată, ca pe o jertfă curată, să te sălășluiești întru cele neumbrate, ca să te gătești de mai înainte lui Dumnezeu, spre locaș Cuvântului!*” - spune o stihiră din Utrenia Praznicului.

Ziua de astăzi ne face o invitație tuturor: să ne autoevaluăm puterea de a iubi: suntem noi atotputernici în iubire, precum a ajuns Maica Domnului, încât stihira Utreniei dă glas unei întrebări minunate: „*Cum o va mai încăpea Templul pe aceasta?*” Sau dimpotrivă, suntem neputincioși, chiar „**jigăriți în a iubi**”, și **ne enervăm și ne certăm cu ușurință**, pierzându - ne controlul la cel mai mic afront? În lumea de dincolo mai rămâne doar energia iubirii, iar cea a urii se topește.

În cer vom fi ierarhizați după puterea fiecăruia de a iubi. În rai, precum vedem în picturile din biserici, este o ordine desăvârșită, este o armonie totală, o etajare clară: nu este haos precum în iad. **Suntem așezați pe etaje și trepte, în funcție de potențialul afectiv la care am ajuns până în clipa morții.** Și fiecare vom recunoaște că suntem exact la locul pe care- l merităm, precum într- un puzzle cosmic: la etajele superioare o să vedem oameni pe care - i cunoaștem de pe pământ, și care știm că au iubit (și ne- au iubit) mai mult decât noi. Iar mai jos decât noi vom vedea oameni care au fost mai mărunți decât noi în iubire.

Dumnezeu să ne dea unica putere care contează cu adevărat înaintea lui Dumnezeu: puterea de a iubi, spontan, sincer, cu pathos, cu smerenie! „*Dă- mi harurile tale cele liniștite, Născătoare de Dumnezeu* - spune o stihiră a

Utreniei - izvorându - mi viață, acoperindu - mă și hră-
nindu - mă cu puterea cerească!" Amin!

2. 2. Maica Domnului - Împărăteasa umilă, modelul feminității absolute

Până la coborârea lui Dumnezeu în istorie, ome-
nirea îl aștepta pe Dumnezeu. De atunci încoace însă,
Dumnezeu ne așteaptă pe noi. Dumnezeu așteaptă întoar-
cerea noastră la El. Maica Domnului, în suspine negrăite,
face același lucru: așteaptă întoarcerea noastră la Izvorul
Vieții, Hristos - singurul capabil să reverse în viața noastră
pace și fericire. Însă Dumnezeu rămâne de multe ori dez-
amăgit. Omul a fost creat de Dumnezeu pentru fericire și
Dumnezeu este dezamăgit văzând **cât de puțini oameni
ajung realmente astăzi la fericire**. Aceasta pentru că ei nu
se întorc la Dumnezeu, refuză viața din belșug pe care El
ne- o propune. Se lasă hipnotizați de false valori. La feri-
cire se poate ajunge pe pământ numai și numai luptând
să devenim oameni duhovnicești; dacă trăim pe verticala
spiritului, dacă ajungem la cutremurătoarea experiență a
întâlnirii cu Dumnezeu; El ne dă șansa extazului mistic,
deci șansa de a fi fericiți. Altfel, ne vom tot frământa și
nimic din ceea ce este terestru nu ne va mulțumi. Vom fi
continue victime ale frustrării.

Adormirea Maicii Domnului este ultima sărbătoare
închinată Maicii Domnului din anul bisericesc, tot așa cum
pe 8 Septembrie este Nașterea Maicii Domnului, **prima săr-
bătoare din cadrul anului bisericesc** (care începe la 1 sep-
tembrie, spre deosebire de anul civil care începe la 1 ianu-
arie), „începutul mântuirii oamenilor”. **Maica Domnului**

este moment de reper pentru anul bisericesc, pentru că este femeia din care s- a întrupat Dumnezeu în istorie. **Anul bisericesc începe odată cu toamna**, pentru a ne arăta faptul că făptura umană, prin căderea în păcatul de la începutul istoriei, este una **sfârșită, epuizată, ruinată lăuntric**. Are nevoie de restaurare, de revitalizare, de un adaos de energii, are nevoie să- l găsească pe Dumnezeu, să- l cunoască, și să se împărtășească din energia Lui cea sfântă, harul.

Din punct de vedere cronologic, Nașterea Maicii Domnului **inițiază întreg procesul mântuirii oamenilor**, declanșează derularea întregii lucrări de recuperare a lumii, de întoarcere a ei la Dumnezeu. Iar Adormirea Maicii Domnului este momentul de culme, când un om îndumnezeit, sfințit, transfigurat, se duce în lumea de dincolo. **Prin ea a venit Fiul Tatălui în lume, prin Fiul merge ea la Tatăl**. Maica Domnului a fost o făptură pe care Sfânta Scriptură ne- o prezintă ca fiind plină de inocență. Aceasta nu înseamnă că ea a fost lipsită de **o luptă interioară pentru cristalizarea unui eu duhovnicesc**. Doar că această luptă interioară s- a finalizat strălucit. Totul este ca și noi să- i urmăm exemplul.

Sfinții părinți ne avertizează pe toți că **în adâncul ființei noastre zace un erou și un monstru**: un sfânt este în fiecare din noi, și un criminal, un mic „Hristos” și un Baraba. Toți dăm șansă afirmării fie unuia, fie altuia; facem o opțiune! Din copilăria noastră - scria Alexis Carrel - purtăm în noi o mulțime de ființe virtuale, care apoi mor una câte una. Fiecare bătrân este înconjurat de **cortegiul acelor care ar fi putut să fie**, de toate posibilitățile avortate. Cu toții am ratat atâtea „oferte de destin” pe care ni le- a făcut Dumnezeu! - spunea patetic Maestrul Andrei

Pleșu. Noi suntem deopotrivă **o comoară care se sărăcește, o istorie care se scrie, o personalitate care se crează**. Din păcate, trăim cu „pumnalul” în mână, pândind momentele în care - I putem înfige în sfântul care ar vrea să crească din noi. Astfel, noi devenim **asasinul „eu” - lui duhovnicesc căruia Dumnezeu i- a pus sămânța din veșnicie în noi**.

Preotul duhovnic reușește să identifice ceea ce noi nu reușim să dăm la lumină din noi înșine. El ne face să conștientizăm: „Acesta sunt „eu”, cel din adâncul și îndepărtatul „eu”, **sunt „eu” așa cum Dumnezeu mă vrea**. Toți ne- am născut cu **vocația duhovnicească**, dar foarte puțini o actualizăm realmente. În noi este un briliant care așteaptă să fie șlefuit, să fie pus în valoare, să fie ajutat să sclipească. Ființa interioară a omului este leagănul atâtor lucruri nobile și atâtor meschinării. Credița ne invită să progresăm duhovnicește Într- o lume care pare damnată unui perpetuu coborâș.

Astăzi **șlefuirea lăuntrică a ființei noastre este posibilă doar înfruntând sfidările pe care ni le face civilizația contemporană**. Modelul Maicii Domnului trebuie să ne călăuzească; ea este un givaer cioplit de însuși Duhul Sfânt, o nestemată care sclipește inegalabil pe traiectoria pământeană a Bisericii.

1. O primă virtute a Maicii Domnului spre care ne invită pe toți, care a ajuns să fie **de- a dreptul ridiculizată în epoca noastră, este cea a înfrânării, a fecioriei**. Maica Domnului a trăit Într- o epocă în care oamenii puneau mare preț pe strunirea trupului, pe **disciplinarea lui, conștienți fiind de faptul că în acest mod imense energii se vor transfera asupra sufletului**. În lumea noastră fenomenul este invers: **trupul este stors la maximum de plă-**

cere, i se pretinde să producă cât mai multă plăcere, până la epuizare completă. Trupului i se pretinde consum, nu asceză! E invitat pe calea îmbuibării, nu a eliberării de materie. S- o urmăm pe Maica Domnului pe calea echilibrului și a delimitării inteligente de materie!

În lumea tinerilor s- a ajuns **să se considere fecioria ca o imensă rușine**. Așa că, în această situație, exemplul Maicii Domnului este contra - curentului; Într- o lume a hedonismului, Maica Domnului este un contra - exemplu care ar putea înnoi lumea. Tinerii de astăzi să aibă puterea să o reia pe Maica Domnului ca pe un model valid, atractiv, captivant, capabil să demoleze stereotipiile postmodernității care invită la desfrâu, la senzualitate, la mediocritate, la carnal. Maica Domnului ne invită să recuperăm pentru Dumnezeu toate energiile psihice și fizice pe care cultura postmodernă ne propune să le irosim în efemer și banal.

2. O altă **virtute de referință a Maicii Domnului este maternitatea**. Maica Domnului a simțit că astfel **se exprimă la maximum feminitatea ei: prin naștere. Mentalitatea oamenilor epocii post - industriale este una explicit pro - avorționistă. Cel mai mic motiv devine argument suprem pentru a curma o viață nenăscută**, pentru că **filosofia vieții oamenilor lumii noastre este una anti - maternală**. Copiii sunt cei care pot da sens vieții noastre. Copiii aduc cu ei inocența dintr - o altă lume, din universul raiului; copiii pot revitaliza familiile noastre, pot da sens și culaore vieții noastre, pot fertiliza traseul vieții noastre. Dacă vrem să ne împropătăm viețuirea să- i privim pe copilași înainte de a fi corupți de răutatea din lume.

3. Ea mai este **un monument de discreție**. Niciodată din Sfânta Scriptură Maica Domnului **nu apare ca o pre-**

zență ofensivă, eclatantă, invadatoare, ce se auto - impune. Tocmai de aceea în icoanele ortodoxe nu apare singură, ci cu pruncul în brațe. **Sensul ei de a fi este Fiul lui Dumnezeu,** Căruia i- a dat viață pământească. Ea este o prezență suavă, care în toate momentele biblice dă o notă de **complementaritate. Posteritatea este cea care a scos- o, inevitabil și explicabil, în față.** O ființă reținută, care poate fi un exemplu categoric pentru lumea noastră, a auto- impunerii, a setei de a fi cunoscut și apreciat public. Epoca noastră este una a publicității, a etalării ostentative a calităților proprii, a exhibării agresive a propriilor aparente valori. Maica Domnului a știut că orice valoare își pierde parfumul dacă este exhibată agresiv; ea a fost o femeie a discreției.

4. Un păcat predominant în lumea noastră este și **arghirofilia, adică iubirea de bani.** Însăși **corupția** de care se vorbește atât prin mass - media, nu este altceva decât **o formă nouă a acestui păcat străvechi,** formă ridicată la cote gigantice, un cancer al societăților hiper - capitalizate. Într- o lume dominată de **o mentalitate a avariției și a propășirii cu orice preț,** exemplul de sărăcie umilă al Maicii Domnului **e luat în derâdere și nu mai are putere de impact.** Mama celui care a creat universul a fost o biată soție de tâmplar, care cu greu își ducea traiul de pe o zi pe alta. Cea pe care textele liturgice o numesc „împărăteasa cerului” locuia într- un bordei specific tuturor oamenilor de condiție modestă a acelor vremi. N- ar trebui să fie ea oare un model și un termen de comparat pentru noi? Ea nu s- a revoltat împotriva propriei condiții, n- a recurs la răzmeriță, ci ea - care L- a hrănit toată copilăria pe Fiul Domnului, pe Trimisul Cerului - nu s- a lamentat de sărăcie, ci, plină de pudoare, a muncit în tăcere, șterângându - și sudoarea de pe frunte.

Ea **n- a fost bogată decât în sentimente!** În schimb, propășitii lumii noastre, multimiliardarii născuți de un sistem economic nedrept, exact la acest capitol, sunt **falimentiari: sunt săraci în sentimente.** Sunt neputincioși în „a iubi”. Și acest fapt îi condamnă la nefericire. Asta este osânda pentru cei înavuțiți pe căi ilegitime: **pântece prospere dar vieți afurisite, inimi prăbușite, suflete handicape** etc. Nu Dumnezeu se răzbună, ci diavolul își cere tributul pentru slujirile ce i- au fost aduse: el presară nefericire în viețile celor înavuțiți pe nedrept. O inimă de piatră este pedeapsa Cerului pentru cel absorbit de goana după avere.

Aceste lucruri le învățăm privind la viața celei alese de Dumnezeu - Tatăl să fie pe pământ Mamă a Fiului său pe pământ: 1. Să transferăm toate energiile psiho- trupești ale ființei noastre în plan spiritual, și atunci vom fi fericiți; 2. Să luptăm pentru fertilitate duhovnicească; 3. Să fim inofensivi, discreți și plini de sfiala Duhului Sfânt precum și ea a fost un „monument” de discreție; 4. Să fim bogați doar în sentimente, iar nu în lucruri materiale!

Dumnezeu să ne dea tuturor puterea s- o urmăm pe Maica Domnului pe calea sfințirii și a îndumnezeirii noastre.

2. 3. Vindecarea de suferință, prin suferință...

Trăim Într- o lume în care adeseori durerea este ignorată; doar omul duhovnicesc devine sensibil la problema durerii; oamenii neduhovnicești nu au ochi pentru a vedea imensa durere revărsată în lume împrejurul lor; ei nu- i văd nici pe oamenii care suferă; **ei defilează prin**

lume tacticos și țănoși fără a- și opri privirea asupra celor care suferă, ca și când suferinzii nici n- ar exista. În „societatea succesului” de astăzi aproape nimeni nu- și mai pleacă privirea spre suferinzi. Existența lor neagă **ideologia dominantă a societății: convingerea eronată că poți fi fericit prin tine însuși și contra celorlalți**. Pentru a fi fericit - se consideră - n- ai nevoie de ceilalți, n- ai nevoie de dragoste: poți fi fericit etalându - ți doar reușitele. N- ai nevoie de comuniune, n- ai nevoie de energia dragostei. Ceilalți trebuie doar să te admire, nu să te iubească. N- ai nevoie de iubirea nimănui pentru a fi împlinit.

Această ideologie dominantă în societatea meritocrației este explicit anti - creștină și anti - cristică; ea are nevoie pentru a se impune de inimi împietrite. Unor astfel de inimi li se adresează Domnul Hristos în cartea Apocalipsei: „**Știu faptele tale, că ai nume, că trăiești, dar ești mort**” (Apocalipsa 3,1) . Mortul nu aude, nu vorbește, nu se mișcă și până la urmă putrezește, se strică. Omul mort sufletește nu aude clopotul Bisericii și nici cuvintele lui Dumnezeu, nu vorbește despre cele sfinte, nu se mișcă înspre biserică, nici înspre fapte bune, și până la urmă ajunge un om stricat, putrezește din punct de vedere spiritual.

Într- o societate astfel debusolată, **nimeni nu mai are ochi pentru suferință, nimeni nu mai „întâlnește” durerea, cu excepția celor pe care durerea însăși îi caută**. Omul „duhovnicesc” este „duhovnicesc”, a devenit „duhovnicesc”, pentru că, în trecut, cândva pe traseul evoluției lui umane, durerea l- a căutat și l- a preschimbat. **Toți fugim instinctiv de durere, dar deseori în viață ea este o experiență imposibil de evitat**, și atunci rămânem marcați profund lăuntric de neputința noastră în fața ei. Și ea are

mare putere de a ne preschimba, de a ne reorienta gândirea, de a ne pune cu acuitate înaintea problemele esențiale ale vieții.

Sfânta Evanghelie ne mărturisește că **dintru început Mântuitorul s- a confruntat cu suferința**: Betleemul „era plin” și nu s- a găsit loc de găzduire pentru o femeie însărcinată. *„Dar pe când erau ei acolo, s- au împlinit zilele ca ea să nască, și a născut pe Fiul Său, Cel Unul - Născut și L- a înfășat și L- a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei”* (Luca 2,6- 7).

Creștinismul pare - privit din exterior - o religie iubitoare de suferință, nu pentru că teologia creștină ar promova o doctrină în acest sens, ci pentru că **Dumnezeul creștin o are mereu în atenție**, își focalizează atenția asupra focarelor de suferință din lume, este foarte prezent în locurile în care cineva suferă. Însuși Dumnezeu creștin a suferit: s- a născut în simplitate, a trăit 30 de ani într- un aparent anonim și a murit pe Cruce. Între Dumnezeu nostru și suferință există deci o legătură aparte.

La fel, Dumnezeu Vechiului Testament avea o aparte sensibilitate față de suferință. De exemplu, în cartea Exodului, ni se relatează despre suferințele poporului evreu aflat în robie în Egipt, despre **porunca faraonului de a fi omorâți de către moașele egiptene toți copilașii de parte bărbătească**, imediat după naștere; lecturând istorisirea cu exigențele raționaliste moderne, am căuta numele faraonului; acesta nu este însă menționat (deși intuim din cercetarea istorică că ar fi vorba despre Ramses al II - lea din cea de- a XIX - a dinastie egipteană); în schimb, găsim cu ușurință numele celor două moașe egiptence traumatizate de porunca faraonului: Șifra și Pua. **Un autor raționalist modern ar face exact invers: ar menționa numele**

faraonului și l- ar neglija pe cel al moașelor (ajunse în grea frământare pentru trădarea deontologiei profesionale care li se pretindea ierarhic). **Dumnezeul Bibliiei își amintește întotdeauna de cel care suferă.**

Tot în cartea Exodului citim cum „...**auzind Dumnezeu suspinele lor**, și- a adus aminte de legământul făcut cu Avram, Isaac și Iacov, a căutat spre fiii Săi și S- a gândit la ei” (Ieșire 2, 24- 25). Ne este relatată intervenția directă a lui Dumnezeu în istorie, cele zece plăgi, plecarea poporului din Egipt, trecerea prin Marea Roșie: la un moment dat poporul are în față imensitatea mării, iar în spate, amenințatori, soldații lui faraon; pare să nu existe cale de scăpare. **Dumnezeu îl întreabă pe Moise: „De ce strigi către Mine?”**

Teologia rabinică scoate în evidență faptul că textul biblic nu vorbește de nici un strigăt al lui Moise, cel puțin în acest caz. Atunci despre ce este vorba? **Suferința este un strigăt care ajunge până la urechile lui Dumnezeu.** Este de ajuns ca cineva să sufere și Dumnezeu aude deja un strigăt, o tânguire lăuntrică. Și iată că Dumnezeu intervine, deschide marea pentru poporul evreu, dar o închide deasupra armatei lui faraon.

Mai trebuie să observăm cum, Într- o lume căzută în păcat, în care este prezent pretutindeni răul, **scutirea unora de suferință înseamnă, inevitabil, descărcarea suferinței pe umerii altora.** Evreii scapă cu viață din încercare, dar armatele lui faraon, compuse tot din oameni (pe care - i așteptau acasă o soție, copii și alți apropiați) cad pradă apelor dezlănțuite. Din conștientizarea acestui fapt s- a născut o anumită **sensibilitate în ebraism față de suferința altuia.** În Cina Pascală Ebraică, *seder-* ul, ritualul de comemorare a plăgilor Egiptului, se ia paharul

de vin și se varsă zece picături, corespunzătoare fiecărei plăgi. “Se varsă aceste picături pentru a ne diminua bucuria, prin constatarea că **eliberarea noastră a costat suferința altor ființe umane** - spun evreii. Paharul nostru cu vin nu poate fi complet plin, bucuria nu este deplină, dacă **libertatea noastră a presupus o tragedie pentru alții**, fie ei chiar dușmani”.

Tocmai pentru că adeseori **salvarea unora înseamnă tragedia altora, Dumnezeu nu intervine direct întotdeauna în istorie**. Este de ajuns să ne amintim de exilul în Babilon al poporului evreu (587 î. de Hr.). Dar, și atunci când nu intervine, **Dumnezeul Bibliei este întotdeauna acolo unde cineva suferă**. Domnul Hristos a suferit enorm pe pământ. Suferința Lui a atins maxima intensitate pe Cruce, când, preluând toate păcatele noastre, S- a simțit abandonat de Dumnezeu- Tatăl, Care nu are nimic comun cu păcatul: „Eloi, Eloi, lama sabahtani?” / „Dumnezeul Meu, Dumnezeu Meu, de ce M- ai părăsit?”. (Marcu 15,34) .

Dacă Dumnezeu Însuși pe pământ a suferit, înseamnă că suferința constituie un ingredient obligatoriu în traseul mântuirii. Dacă o acceptăm, o putem și transfigura creator. Dacă o refuzăm cu îndârjire, dacă nu- i înțelegem sensul, ea nu ne schimbă în bine sufletul, nu ne înnoiește, nu ne sfințește. „**Destinul - spunea un proverb pre - creștin - pe cei care - l acceptă îi călăuzește, iar pe cei care i se opun îi târăște. . .**”.

Minunata cântare ortodoxă „Cu noi este Dumnezeu!” nu trebuie văzută ca un imn al triumfalismului, ci ca o constatare duhovnicească a faptului că **în orice suferință Dumnezeu ne însoțește. Iar „noi devenim mari, nu prin realizările noastre, ci prin suferințele noastre” - afirma**

savantul Nicolae Iorga. Tocmai de aceea, Dumnezeu nu s- a sfiit să înfrunte suferința, sub toate formele ei de pe pământ, cu un scop clar: „*Iar când a venit plinirea vremii,* spune Sfântul Pavel, *Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să- i răscumpere, ca să dobândim înfierea*” (Galateni 4,4 - 5) . Acesta este scopul ei: înfierea, dobândirea de către noi, toți, a identității de „fii ai lui Dumnezeu”, biruitori ai morții, cetățeni ai raiului.

Auschwitz, această minusculă localitate din Polonia, a devenit simbolul sinistru al exterminării a milioane de oameni, **tentativă subtilă de a stârpi din istorie pe Dumnezeul lui Avram,** Isaac și Iacov prin intermediul dispariției poporului ales de El. Patruzeci și două de atentate la viața lui Hitler au existat, dar doar cel de al 43 - a a reușit, ultimul, care a fost „orchestrat” de fapt tocmai de el însuși, în buncărul din Berlin, după căsătoria cu Eva Brown, atentatul sinucigaș. Toate celelalte tentative de asasinat n- au făcut decât să- l întărească mai mult pe **Fuhrer în convingerea că el este Mesia,** că este nemuritor, că are în istoria lumii un rol profetic.

De ce oare Dumnezeu a îngăduit ca lucrurile să meargă în această direcție? A îngăduit eșecul a 42 de tentative de eliminare a unui dictator care a dus de răpă o țară întregă, a zguduit liniștea a trei continente și prin deciziile lui, a provocat moartea a sute de milioane de oameni? Toate întrebările își au și un răspuns. Auschwitz nu epuizează, nici nu încheie, șirul suferințelor umane de- a lungul istoriei, dar constituie un punct de maximă în istorie omenirii. Suferință enormă a existat și *înainte*, și va mai exista și *după*. **Auschwitz rămâne însă până astăzi momentul paradigmă al unei suferințe absolutizate,** maximalizate, isterizate, demente.

Pentru iudaism Auschwitz a însemnat **criza unei anumite scheme teologice de înțelegere a lumii**. Poporul lui Israel se încrede într- un „Dumnezeu al alianței”. Moise a spus poporului: *„Păzește, dar, poruncile Domnului Dumnezeului tău, umblând în căile Lui și temându- te de El. Ferește- te de a uita pe Domnul Dumnezeuul tău și de a nu păzi poruncile Lui, legile Lui și hotărârile Lui, pe care ți le spun eu astăzi! Iar dacă vei uita pe Domnul Dumnezeuul tău, vă mărturisesc astăzi, pe cer și pe pământ, că veți pieri! **Cum pier popoarele pe care Domnul Dumnezeu le pierde dinaintea voastră, așa veți pieri și voi, de nu veți asculta glasul Domnului Dumnezeului vostru!”** (Deuteronom 8, 6- 11- 20) . Avertismentul ne sună și nouă, creștinilor care trăim în indiferență religioasă, care ignorăm voința lui Dumnezeu pe pământ sau care disprețuim potențialul terapeutic al suferinței.*

De o mie de ori de S- ar naște Hristos în Betleem, dacă nu se naște în sufletele noastre, totul este în zadar. El a venit „să se nască și să crească, să ne mântuiască”. El a venit să cucerească sufletele noastre. De două mii de ani Biserica se străduiește să ni- l facă cunoscut pe Hristos. Sfântul Pavel se destăinuia galatenilor, scriindu - le: *„O, copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii, până ce Hristos va lua chip în voi!”* (Galateni 4,19) . **Auschwitz interpelează și conștiințele creștine**, până astăzi. Teatrul/ spațiul de desfășurare a acestor fapte oribile a fost Europa, continentul cu cea mai lungă tradiție creștină în spate. Mărturia creștinilor din Europa nu a fost la înălțimea provocărilor răului: învățătura creștină nu a avut suficient impact asupra oamenilor, asupra liderilor lor și nu a influențat în nici un fel deciziile luate de personalitățile publice, alese în mod democratic, de către cetățeni. Spațiul

public nu a fost fertilizat nici pe departe cât ar fi trebuit de mesajul creștin. Cele petrecute, au constituit, inevitabil, și un eșec de proporții al creștinismului.

Auschwitz ne demonstrează cât de mult creștinismul poate fi absent din viața oamenilor, chiar dacă teoretic el este acceptat drept „filosofie/teorie” religioasă dominantă în spațiul public. De aceea suferea Sf. Apostol Pavel. De aceea suferă însuși Dumnezeu: pentru ca Hristos „să ia chip în noi”. **Ortodoxia ne învață că Dumnezeu nu este niciodată de partea călăilor, ci întotdeauna de partea victimelor.** Creștinul adevărat este cel care știe face diferența între persecutor și persecutat, între victimă și călău, iar în fața suferinței constată adeseori că cea mai bună atitudine este compasiunea, tăcerea, împreună - pătimirea.

Ce gândeau oare oamenii despre suferință înainte de a veni Mântuitorul? Vechiul Testament își focalizează atenția nu pe suferință ca supremă realitate interpelantă și provocatoare pe pământ, ci pe bunătatea Creatorului, și este în schimb iritat de prezența răului în lume. Deci nu este atât interesat de binomul suferință/durere - fericire cât pe binomul bine - rău, dreptate/corectitudine - in Justiție/nedreptate.

Profetul Avacum se întreabă răspicat: „Până când, Doamne, voi striga fără ca să mă ascuți și voi ridica glasul meu către Tine, din pricina silniciei, fără ca Tu să mă izbăvești? Pentru ce tu mă lași să văd nedreptatea și privești apăsarea?” (Avacum, 1,2 - 3) . În ebraism, spre deosebire de creștinism, nu se vorbește de „păcatul originar”: păcatul lui Adam și al Evei este primul păcat din punct de vedere cronologic, din istoria omenirii, și nu are nimic special.

În întreg Vechiul Testament suferința are un rol expiator. În lume există întotdeauna cineva care suferă pentru a expia păcatele proprii sau pe cele ale altora. **Diferența față de Noul Testament este că expierea nu se poate face odată pentru totdeauna.** Ebraismul este o religie a vitalității pământești, iar **suferința nu este, în general, văzută ca valoare.** Cu toate acestea, există cazuri de martiriu, de suferință asumată, chiar dacă aceasta nu este elogiată apoi în teologia oficială. Amintim cazul de excepție al fraților Macabei.

Se cuvine însă să mai amintim că în islam suferința reintră în voința necomentabilă a lui Allah, și **Coranul nu recunoaște suferinței nici o valoare expiatoare și purificatoare.** Noi creștinii, știm însă că avem o mare responsabilitate. Aceea de a accepta și prelucra creator suferința. Dacă această lucrare reușește, omul devine o făptură nouă, minunată. *„Dacă este cineva în Hristos, este făptură nouă; cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi”* (2 Corinteni 5,17). Altfel va percepe el atunci suferința. Vom avea o altă percepție a existenței. Vom ști atunci că „ne-am lepădat de omul cel vechi, robii păcatului. Hristos născut în sufletul nostru ne umple toată ființa. Am scăpat de starea apăsătoare, lipsită de perspectivă, care ne-a paralizat în ceasurile de suferință puterile sufletești. Omul cel vechi, de care ne-am săturat, a murit. S-a născut omul cel nou, biruitorul suferinței și transfiguratorul necazurilor. **Omul cel nou convertește răul în bine și necazul în bucurie.**”

În încheiere se cuvine să mai afirmăm că **înțelege suferința doar cel care are parte de ea.** Părintele Calciu Dumitreasa spunea frumos că „. . . despre suferință nu poate vorbi pertinent decât cel care o trăiește. Suferința este

motorul nevăzut al vieții duhovnicești. Tocmai de aceea aici nu mai are cuvântul teologia de cabinet sau reflecțiile intelectuale de salon, ci vibrația interioară a unei inimi rănite de viață. ”

Cu alte cuvinte, **doar frământărilor inimii le răspunde Dumnezeu, iar nu supărărilor minții. Supărarea este o minte jignită, mâhnirea este o inimă rănită.** Dumnezeu preferă să lucreze Într- o manieră privilegiată cu emoțiile cu inima, și să lase uneori mintea prea țațoșă în însingurare, până va deveni dispusă să se unească cu inima.

Domnul Hristos, prin Nașterea Sa umilă pe pământ a acceptat, reorientat și transfigurat suferința. El ne- a învățat că ea are un sens profund, corectând ontologic păcatul original și reintroducându - ne, pe fiecare în parte, în universul energiilor nevăzute ale harului sfințitor.

Dumneavoastră tuturor, care aveți experiența suferinței Într- o formă sau alta, mai acută sau mai diminuată, vă **dorim să petreceți cu bucurie sfântă sărbătorile Crăciunului, Anului Nou și Bobotezei, să fiți învingători asupra tuturor necazurilor**, iar cândva, în eternitate, să faceți parte din ceata celor despre care se proorocește: „*Celui ce va birui, îi voi da să mănânce din pomul vieții, care este în raiul lui Dumnezeu*” (Apocalipsă 2, 7) .

2. 4. Trei posibile căi ale unei vindecări neconformiste: prin iubire, prin mistică și prin suportarea mediocrității din jur

Puterea vindecătoare a unei inimi iubitoare de mamă

Trebuie să conștientizăm cu toții cât de mare este puterea unei inimi de mamă: Împărăteasa Elene a intro-

duș în calendar numele fiului ei, împăratul care s-a botezat doar pe patul morții. Drept urmare, tot ceea ce a făcut el pentru creștinism a făcut din postura de simpatizant, iar nu de adept, și a făcut sub impulsul constant al mamei sale, influențat fiind de aceasta. Dar atunci de ce folosește Biserica pentru amândoi

sintagma elogiașă de “întocmai cu apostolii”?

Este această sintagmă o exagerare sau este realmente legitimă? Noi spunem că este perfect legitimă, pentru că grație Sfântului Împărat Constantin cel Mare, pentru prima dată în istorie, creștinismul devine un fapt public, devine prezență socială legitimată juridic! Primește dreptul de a exista în conștiința publică, nu doar în cea individuală! Iasă din catacombe, se expune, devine vizibilă pentru toți cei care doresc să- i urmeze. S-au creat deci premisele pentru **pătrunderea societății umane cu limfa binefăcătoare a învățăturii (și moralei) creștine**.

Doar așa a dobândit vizibilitate în cultură minunea cea mai mare din câte a existat vreodată, *Învierea Omului - Dumnezeu din morți cu trupul, garanția propriei noastre învieri: „Ieri M- am îngropat împreună cu Tine, Hristoase, astăzi mă ridic, împreună cu Tine, Cel ce ai înviat!”*. Doar astfel toți cei însetați de mântuire știu unde pot găsi scăpare, liniștire, înnoire, sfințire și alinare. Dumnezeu și-a găsit omul prin care să lucreze, care să dea splendoare publică lucrării Lui pe pământ.

Astăzi societatea cunoaște o mișcare exact inversă: de **expulzare a principiilor creștine din organizarea societății**, deschizându- se larg porțile descreștinării! Astăzi, adeseori autoritățile politice, fără să- și dea seama, prin deciziile luate, imprimă societății o direcție anticreștină; astfel, nu este protejată suficient familia, nu este promovată sufici-

ent femeia, nu este încurajată nașterea de prunci - sarcina (femeia ajungând să fie strivită între cariera profesională și datoriile de mamă), nu este suficient finanțat învățământul, ca și când, educația corectă (și consistentă din punct de vedere religios) n- ar constitui o prioritate; dar atenție, o educație greșită a tinerilor, fără fibră religioasă, va face din ei niște rebeli care vor răsturna ordinea din lumea de mâine. Adolescenții de astăzi, incorect formați, vor putea fi factorii de instabilitate din lumea de mâine!

Sfinții Părinți ne învață că marii oameni se formează pe genunchii mamelor lor! Maica Domnului a avut un rol esențial în creșterea pruncului divin, Dumnezeu întrupat. Am văzut- o în Vinerea Marea lângă Cruce, cu o sabie nevăzută înfiptă în inimă, precum profețise bătrânul Simeon. Iar mulțimile barbarizate se agitau mulțumite crezând că L- au omorât pe Cel ce nu poate muri! Dar, ulterior, Maica Domnului a savurat și bucuria Învierii, văzându- L pe Cel pe care L- a născut și crescut, stând pe tron de slavă, de- a dreapta Tatălui!

Sfântul Constantin cel Mare a fost produsul educației și al rugăciunilor mamei lui, Elena. **Ce a știut Elena, și nu mai știu mamele de astăzi, încât nu mai cresc pe genunchii lor titani?** A știut ceva ce nu cunosc multe din mamele de astăzi: nu mai cunosc "tehnica" formării caracterelor, pentru că la vârsta formării caracterelor copiilor, multe dintre ele nu au nici viață duhovnicească suficient de consistentă, nu au nici o conștiință creștină accentuată. Multe dintre mame îl descoperă pe Dumnezeu, îl iau în serios, doar după ce trece perioada strategică din viața copiilor lor, anterioară gimnaziului. La gimnaziu apar deja consecințele greșitei educații. **Mamele de astăzi nu mai știu doza corect dragostea cu exigența.** Ele cocoloșesc,

răsfăță, fără a ști și să ceară, să impună o direcție creștină, și ajuns apoi desconsiderate, chiar umilite, pierzând controlul asupra propriilor copii!

Împărăteasa Elena, luminată de Dumnezeu prin rugăciune, nu a comis astfel de erori. A crescut pe genunchi un gigant, care a intrat în calendar, care a schimbat cursul istoriei omenirii, **dând vizibilitate mondială Învierii Fiului lui Dumnezeu, reorientând cultura epocii și strivind filosofiele păgâne ale epocii.**

Sfântul Ioan Iacob Hozevitul ni se adresează tuturor, nu doar mamelor, ci și taților, pentru a ne asuma responsabilitățile creștine primite de la Creator. Orice abdicare de la aceste responsabilități se va răzbuna aprig mai târziu. El ne spune în poezia **“O. . . , om!”**

O, om, ce mari răspunderi ai de tot ce faci pe lume,
de tot ce spui în scris sau grai, / de pilda ce la alții dai,

căci ea, mereu, spre iad sau rai / pe mulți o să îndrume.

Ce grijă trebuie să pui în viața ta toată,
căci gândul care - l scrii sau spui / s- a dus...în veci nu- l mai aduni,
și vei culege roada lui / ori mort, ori viu, odată.

Ai spus o vorbă, vorba ta, mergând din gură - n gură,

va - nveseli sau va - ntrista, / va curăți sau va întina,

rodind sămânța pusă - n ea / de dragoste sau ură.

Scrii un cuvânt... cuvântul scris e - un leac sau o otravă,

tu vei muri, dar tot ce - ai scris / rămâne - n urmă drum deschis

spre moarte sau spre paradis, / spre - ocară sau slavă.

Ai spus un cântec, versul său, rămâne după tine îndemn spre bine sau spre rău, / spre curăție sau desfrâu,

lăsând în inimi rodul său / de har sau de rușine.

Arăți o cale, calea ta, în urma ta nu piere, e cale bună sau e rea, / va prăbuși sau va - nălța, vor merge suflete pe ea / spre cer sau spre durere.

Trăiești o viață... viața ta e una, numai una, oricum ar fi, tu nu uita / cum ți - o trăiești vei căștiga

ori fericire pe vecie / ori chin pe totdeauna.

O, om! ce mari răspunderi ai, tu vei pleca din lume,

dar ce ai spus prin scris sau grai / sau lași prin pilda care - o dai

pe mulți, spre iad sau rai / mereu o să- i îndrume.

Deci nu uita! . . Fii credincios, cu grijă și cu teamă să lași în urmă luminos, / un semn, un gând, un drum frumos,

căci pentru toate neîndoios, / odată vei da seamă!
Amin!

Cu această nouă conștiință dacă vom trăi, dacă ne vom configura existența după acest principiu, viața noastră se va înnoi, vom deveni cu adevărat fericiți, având certitudinea că facem exact ceea ce vrea Dumnezeu să facem!

Ne putem întreba împreună: dar **care a fost marea intuiție a împăratului Constantin?** El doar a fost o pre-ungire a mamei lui? Ei bine, dacă mama lui a fost o femeie duhovnicească, o ființă a rugăciunii, careia îi vorbea Însuși Dumnezeu, care L- a întâlnit în propria viață pe Hristos cel Înviat, el era **un strateg inteligent, un om politic realist și un vizionar!** A constatat răspândirea creștinismului în masele largi ale populației Imperiului Roman. Religia creștină a devenit “de facto” religia comună a majorității cetățenilor, fapt ce putea asigura spontan și non - violent unitatea imperiului, dincolo de diferențele de ordin național, de rasă și de tradiții existente. Creștinismul a devenit noul posibil factor de coeziune!

Dar **această inteligentă constatare a fost oare o descoperire individuală sau o revelație de sus?** Istoria duhovnicească a Bisericii spune că a fost o consecință a rugăciunilor mamei lui, Elena. Astfel, împăratul a avut o revelație supranaturală, când, în vis, i s- a spus că **există un semn cu o putere colosală, aducător de triumf în lume:** semnul crucii! Vinerea Mare, crucificarea, scurgerea sângelui divin pe cruce nu pot rămâne fără repercusiuni! Așa că, drept urmare a visului, Constantin cel Mare a adoptat simbolul creștin al Crucii ca **emblemă oficială a armatei sale.** Acest fapt i- a entuziasmat pe creștinii din armata sa, i- a convins pe păgâni de puterea supranaturală a acestui semn, conducându - i pe toți, creștini și necreștini, la victorie.

În vis i se spusese că “In hoc signo vinces!” - “Cu acest semn vei învinge!”. A înțeles deci că în acest semn era concentrată o putere divină imensă, acesta era **simbolul unei forțe ce venea de dincolo de lume!** Iar această forță te duce întotdeauna la triumf! Noi creștinii, știm de atunci și până astăzi, că acest semn are o putere miraculoasă în tututor. Vinerea Mare ne- a adus în fața tuturor experiența tragică a Răstignirii. Sfinții Părinți ne atrag însă atenția că suferința, **Crucea nu este scopul, ci ea este doar mijlocul!** Scopul este învierea! Crucea este doar calea. Prin cruce, la Înviere! Așa că astăzi, se cuvine cu toții să identificăm ce cruce a îngăduit Dumnezeu în viața noastră, și cum ea are efecte benefice terapeutice, sfințitoare, în viața noastră cotidiană. Să o acceptăm, conștientizându - i rostul! Pentru Constantin cel Mare crucea a fost mijlocul câștigării bătăliei de la Pons Milvius, în 312, în urma căreia a devenit **stăpânul absolut al Europei.** Drept urmare, prompt, la nici un an, a anulat obligativitatea religiei păgâne și a proclamat cu înțelepciune toleranța.

Ce a mai făcut Constantin cel Mare prin gestul său eliberator? A demonstrat tututor care este **sensul corect, adevărat, profund, metafizic, al politicii:** ea este o formă de slujire a semenilor, a poporului; ea nu își are scopul în ea însăși. A observat ridicolul de a- și prigoni propriii supuși, majoritatea creștini. Așa că a fost primul împărat care a oferit subvenții pentru ridicarea de edificii de cult, conștientizând faptul că prin aceasta se schimbă în bine fața lumii. “*Hristoase, Cel ce dai celor căzuți ridicare. . .*” (din Condacul Învierii) . Se cuvine, în încheiere, să subliniem faptul că în umbră, artizanul discret, **femeia cu statură gigantică,** atotputernică în duhovnicie, a fost Elena - împărăteasa mamă. Iată cum **o femeie a putut schimba**

cursul istoriei. Aceasta, pentru că și- a format bine copilul! Să dea Dumnezeu mamelor de astăzi înțelepciunea de a- și crește copiii precum a făcut Sfânta Elena. În cazul acesta lumea de mâine va deveni una **“de giganți și de eroi”** - după expresia Sfântului Vasile cel Mare.

Sfântul Grigore Palama sau vindecarea prin mistică

Duminica a 2 - a din Postul Mare constituie **o prelungire a sărbătoririi triumfului Ortodoxiei** asupra tuturor ereziilor; Prima se numește „Duminica Ortodoxiei”, iar a 2 - a, „Duminica Sf. Grigore Palama”, **un sfânt de mare calibru intelectual și de mare trăire mistică**, un sfânt prin a cărui învățatură culminează lupta împotriva tuturor ereziilor. Ne putem întreba: **de ce pune oare Ortodoxia așa de mare preț pe dreapta credință?** Etimologic, chiar termenul de „ortodoxie” înseamnă „dreaptă credință”. Nu ar fi mai corect să pună **accent pe „ortopraxie”**, adică pe „dreaptă - ”, „corectă - practicare” a învățaturii, „dreaptă - făptuire”?

Răspunsul este acesta: **ortodoxia vizează de fapt trăirea mistică**, trăirea interioară, simțirea duhovnicească, cunoașterea lui Dumnezeu cu inima! Și este conștientă că **doar o învățatură corectă despre Dumnezeu te va conduce la simțirea lui Dumnezeu!** Fără o hrănire cu adevăr a minții, creștinul nu va ajunge niciodată la trăire adâncă, la „experiență” a lui Dumnezeu, ci tot timpul se va limita doar să presupună că Dumnezeu există, fără a- l cunoaște.

Sfântul Grigore Palama fost un mare intelectual, făcând parte din **elita intelectuală a epocii sale.** A urmat, de fapt, **cursul complet al educației superioare medi-**

evale, cu rezultate excepționale. Noi știm cu toții, privind în calendar, că au existat și sfinți cu o pregătire doar medie, sau chiar fără pregătire, cum a fost Sfântul Siluan. Aceasta nu înseamnă că învățătura acestor sfinți are un mai mic impact asupra intelectualilor, ci doar că ea a evitat frământările și confruntările culturale ale vremii, axându-se exclusiv pe fortificarea evlaviei individuale. Iată un text din Sfântul Siluan, un sfânt fără diplome superioare:

Când este în Duhul Sfânt, sufletul este plin și n-are dorul lucrurilor pământești, căci Împărăția Cerurilor este înăuntrul lui. Domnul a venit și s-a sălășluit în el (In 14,23). Doamne, tu ești dulceața noastră, tu ești Tatăl nostru. Sufletul meu în tine își găsește odihna. Dă-mi, Doamne, mie, Duhul Sfânt!“. Când sufletul este plin de iubirea dumnezeiască, în bucuria lui nesfârșită se roagă cu lacrimi pentru lumea întreagă, ca toți oamenii să cunoască pe Domnul și pe Tatăl Ceresc. El nu mai vrea odihna până când toți vor simți bucuria iubirii Domnului.

Tânărul își caută o mireasă și tânăra un mire. Aceasta este viața pe pământ, binecuvântată de Dumnezeu. Dar sufletul care l-a ales pe Domnul și căruia Acesta îi dă să guste dulceața iubirii dumnezeiești nu socotește că viața de aici se compară cu iubirea dumnezeiască. ”

În epoca lui (1296 - 1359), Biserica Occidentului comitea **o greșală gravă: afirma că Dumnezeu nu poate fi cunoscut, nici simțit, nici experimentat, ci doar gândit!** Noi putem doar presupune că El există, și că are anumite atribute (bun, drept etc. cum afirmă Biblia), fără a avea însă un contact real cu el. Sfântul Grigore Palama era **exponentul elitei duhovnicești și intelectuale care afirma că Dumnezeu poate fi cunoscut atât intelectual cât și cu inima**, cu întreaga ființă, în urma unei experi-

ențe a întâlnirii cu El. **Învățătura inversă, greșită, toxică pentru viața duhovnicească**, era sintetizată în formula: „*Despre Dumnezeu poți vorbi, dar nu- l poți simți!*”.

Aceste două poziții opuse, contrastante, **au făcut „carieră” în cultura europeană, fiecare coagulând câte un curent dominant** în spațiul est - european și în cel vest - european: isihasmul în Ortodoxie și scolasticismul în catolicism. După secole de confruntare, astăzi este **biruitor isihasmul, ca șansă a sfințirii omului prin trăire interioară**, iar nu speculația aridă, intelectuală; scolasticismul este repudiat chiar și la el acasă. Dacă cele două curente au creat o falie în Europa, exponenții Occidentului care gândeau altfel au fost dați uitării (Varlaam, călugărul din Calabria, Italia), posteritatea necanonizându - i. Iată două aserțiuni: „*Cei care afirmă că Dumnezeu poate fi cunoscut doar rațional, se aseamănă orbilor, care simțind doar căldura soarelui, nu îi cred pe cei cu vedere când afirmă că soarele este și luminos!. Dar ei se fac de râsul celor cu vedere.*”

Astăzi, privind lucrurile retrospectiv, observăm că Sf. Grigore Palama a avut **o contribuție imensă la proclamarea în lume a adevărului despre Dumnezeu și despre lume**. Sf. Grigore Palama: „*Mintea, când are peste ea acoperământul patimilor rele, poate procura cunoștință, lumină însă, nu!*”. Mai exact, omul plin de patimi poate fi inteligent, însă nu înțelept!

Flori și spini, cinstire și hulă

Ziua Intrării în Ierusalim a fost ziua de maximă „glorie pământească” a Mântuitorului, prin „glorie” înțelegând în acest context maxima stimă și prețuire din partea oamenilor, manifestată extrem de zgomotos. Este ziua în care este proclamat împărat iar mulțimile îi aduc laudă

publică. Este recunoscut drept lider și poporul îl cinstește. **Poporul însă îl cinstea cu multă râvnă pentru că vedea în El altceva decât era El cu adevărat.** Oamenii vedeau în El un împărat pământesc capabil să- i elibereze din punct de vedere politic de sub dominația romană; în schimb, El era un eliberator ceresc de sub dominația și sclavia păcatului, a cauzei morții.

Oamenii l- au declarat pentru prima oară Într- o manieră explicită drept Mesia, adică trimis al cerului: „*Binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului!*” Ce înțelegeau însă ei prin Mesia, adică prin „trimisul Cerului”? Ei **nu știau să aprecieze adevăratul scop pentru care El venise în lume.** El a venit în lume pentru ca să transforme lumea din interior, iar ei vedeau în El împlinitorul ambițiilor lor pământești. Dumnezeu știe că noi suntem ființe născute pentru o viață interioară, adică pentru ca în sufletul nostru să ne bucurăm de fericire și de simțirea lui Dumnezeu. Oamenii epocii Mântuitorului, precum de altfel și cei de astăzi, erau niște ființe extrovertite, lăsându- se seduși doar de experiențe exterioare. Nu știau aprecia marile experiențe ale interiorității.

Poporul era însetat să redevină puternic, bogat și slăvit precum fusese în vremea marilor împărați David și Solomon, și **nu era capabil să guste valorile interiorității pe care a venit să le proclame Iisus.** Lumea noastră de altfel, este una hipnotizată de cele exterioare. Ea nu mai poate gusta și nici aprecia simțirile interioare. Ea uită că **seva vieții ne este dată de ceea ce simte sufletul nostru, iar nu trupul nostru.** Cu alte cuvinte, oamenii acelor vremi erau alienați, erau înstrăinați de ei înșiși, și nu știau aprecia darurile pe care le- a adus Mântuitorul în lume. Ei îl prețuiau pe Mântuitorul pentru altceva decât pentru

cea ce El merita realmente să fie stimat. Ei credeau că va aduce războiul cu romanii și biruința asupra lor, pe când El de fapt venise să răspândească în jur pacea; Mântuitorul știa că pacea este molipsitoare, precum iubirea. ***Suprema biruință asupra dușmanului este aceea când îl transformi în prieten.*** Lucrul acesta nu l-au înțeles evreii epocii Mântuitorului. Ei doreau să folosească sabia spre moartea vrăjmașului, iar nu transformarea lui în prieten.

Mulți nu-l stimau pe Mântuitorul pentru ceea ce El era, ci pentru ceea ce ei credeau că ***urma să devină.*** Lucrul acesta se repetă în lumea noastră adeseori: oamenii nu te cinstesc pentru ceea ce ești, ci pentru ceea ce tu ai putea deveni. Este o formă de a nu intui adevărata valoare și identitate a semenului tău. Evreii cinsteau viitorul împărat eliberator iar nu pe omul prin care vorbește Dumnezeu.

Mântuitorul pentru prima dată în viața sa, ***acceptă aclamațiile mulțimii.*** El știa că prin jertfa care avea să urmeze o să dezamăgească mulțimea, care automat îl va și părăsi. El simțea că lumea de fapt îl „instrumentaliza”, ***vedea în El calea prin care își va împlini propria voie și propriile patimi: setea de glorie, de putere, de bogăție*** etc. Tocmai așa se explică îndârjirea cu care lumea va striga ulterior: Răstignește- l! Rătignește- l! ***Lumea nu dorea să se schimbe pe ea, ci dorea să- l schimbe pe Mântuitorul! Vroia ca Mântuitorul să facă pe pământ ceea ce ea dorea.*** Când a văzut că Dumnezeu nu este așa cum gândea ea, repede s- a lepădat de El și l- a abandonat.

Una din învățăturile foarte importante pe traseul maturizării noastre creștine este: ***nu Dumnezeu trebuie să facă ceea ce noi dorim, ci noi trebuie să învățăm să facem ceea ce dorește Dumnezeu!*** Să ne schimbăm pe noi, iar nu să încercăm să- l schimbăm pe Dumnezeu după

voia noastră. Spunea Abraham Lincoln: ”Nu mă rog ca Dumnezeu să fie de partea mea, ci mă rog ca eu să fie de partea Lui”. Adică eu, prin ceea ce fac, să mă situez în tabăra lui Dumnezeu. Atât de frumos spunea rapsodul: „O iată- mi te rog, Doamne, atâtea rugăciuni, prin care- ți cer doar pâine, și pază și minuni! Căci am făcut din tine, adesea, robul meu: nu eu s- ascult de tine, ci Tu de ce spun eu!” / În loc să vreau, eu Doamne, să fie voia Ta, îți cer și- ți cer într- una, să faci tu voia mea; îți cer s- alungi necazul, să nu- mi trimiți ce vrei, ci să- mi slujești în toate, să- mi dai, să- mi dai, să- mi dai. . . / Gândindu - mă că dată, îți cânt și te slăvesc, am dreptul de a- ți cere, să faci tot ce doresc. O iartă- mi felu’acesta, nebun de- a mă ruga, și- nvață - mă ca altfel, să stau în fața ta. / Nu tot cerându- ți Ție, să fii tu robul meu, ci tu cerându- mi mie, iar robul să fiu eu. Să înțeleg că felul, cel bun de- a mă ruga e să doresc ca - n toate, să fie voia Ta!

Unica adevărata rugăciune este deci „Doamne, fie voia Ta”. Dar pentru ca omul să conștientizeze valoarea acestei afirmații, trebuie să parcurgă mai întâi traseul eșecurilor sau al unor biruințe inutile. De aici învățăm că adeseori în viață îl punem pe Dumnezeu în situația de a ne dezamăgi. **Noi nu știm ceea ce este realmente „bine” pentru noi**, și atunci îl silim pe Dumnezeu să ne dea acel „bine” pe care noi cu îndârjire îl pretindem, dar pe care după ce - l dobândim nu- l mai prețuim. Iar dacă Dumnezeu ne dă adevăratul bine, pe care El îl cunoaște, noi nu- l știm prețui. Minunea învierii lui Lazăr a fost aceea care a declanșat entuziasmul mulțimilor. În momentul intrării în Ierusalim acest entuziasm ajunsese la culme. Mântuitorul însă nu a intrat călare pe un cal, ci pe un modest asin. Calul constituia simbolul violenței, al luptei. Mântuitorul venind cu un

mesaj de pace a evitat să intre în Cetatea Ierusalimului ca un cuceritor sângeros, ca unul care a venit să cotopească și a preferat intrarea blajină călare pe un animal domol, incapabil de violență.

Adeseori și noi, oamenii de azi, **greșim și nu ne dăm seama de modul în care Dumnezeu lucrează în viața noastră și în istorie. Mântuitorul era mult mai mult decât credeau evreii timpului său.** Ei însă erau oameni prea mici, prea legați de materie, pentru a înțelege măreția evenimentului care se petrecea sub ochii lor. La fel facem din nefericire adeseori și noi, astăzi. Nu suntem capabili să înțelegem măreția lucrării lui Dumnezeu în propria noastră viață și ducem prea adesea o existență paralică, indiferentă față de Dumnezeu.

Ne vom opri asupra un fapt aparent de neînțeles ce s-a întâmplat în timpul scurs de la Florii la Paști. Întâi Mântuitorul intră în Ierusalim ca un împărat mult așteptat iar apoi este dat morții. Cei care l-au socotit un mare binefăcător, un „trimis al cerului”, se leapădă de El. Cum este posibilă această contrazicere, această inconsecvență? Venerat și apoi ignorat, iubit și apoi respins, aclamat și apoi hulit, aceasta este condiția lui Dumnezeu între oameni. Din praznicul de azi trebuie să învățăm că oamenii sunt schimbători și pe lauda lor nu trebuie să punem preț pentru că ea se poate ușor schimba în hulă și dispreț.

BIBLIOGRAFIE

1. - Andru V(2006) - *Psihoterapia isihastă* - Ed. Paralela 45, Pitești
2. - Avdeev D(2007) - *Probleme actuale ale psihoterapiei ortodoxe* - Ed. Sophia - Cartea Ortodoxa București
3. - Bernea E(2005) - *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*, Ed. Humanitas, București
4. - Burns G. W(2011) . *101 povești vindecătoare pentru copii și adolescenți* - Ed. Trei, București
5. - *Carte de rugăciuni* (2009), Ed. Alutus, Slatina
6. - *Ceaslov* (1992) - Ed. Institutului Biblic și Misiune al Bisericii Ortodoxe Române
7. - Chirilă P. (2009) - *Vindecare* - Ed. Christiana - București
8. - Chirilă P; Valică M(1992) - *Meditație la medicina biblică, Asociația filantropică medicală creștină* - Ed. Christiana - București
9. - Chirilă P; Valică M(2009) - *Spitalul creștin /Introducere în medicina pastorală* - Ed. Christiana - București
10. - DEX(2009) - Ed. Academiei, București
11. - Dicționarul de psihiatrie - *Larousse* - (1993) - Ed. Univers Enciclopedic
12. - Dicționarul de psihologie - *Larousse* - (1995) - Ed. Univers Enciclopedic, București
13. - Dragoman Muller J(2008) - *Vindecarea în antropologia creștină și în practicile holistice*, Sibiu

14. - Duta V (2006), Editura Ștefan, București;
15. - Elkain M(2007) - *Ce psihoterapie să alegem?*
- Ed. Trei, București
16. - Faros F(2010) - *Dialogul în psihoterapia ortodoxă*, Ed. Sophia București
17. - Guilmartin N. (2010) - *Cuvinte care vindecă: ce poți spune când nu știi ce să spui*, Ed. Trei, București
18. - Hierotheos Vlachos(1998) - *Psihoterapia ortodoxă*, Ed. Juvierea, Timișoara
19. - Hierotheos Vlachos(2001) - *Psihoterapia ortodoxă*, Ed. Sophia, București
20. - Hierotheos Vlachos(2007) - *Boala și tămăduirea sufletului în tradiția ortodoxă*, Ed. Sophia, București
21. - Hierotheos Vlachos(2007) - *Psihologia existențialistă și psihoterapia ortodoxă(2007)*, Ed. Bizantină, București
22. - Holdevici I. (1996) - *Elemente de psihoterapie*, Ed. All, București
23. - Holdevici I. (1999) - *Gândirea pozitivă*, Ed. Știință și Tehnică, București
24. - Jurca E(2007) - *Spovedanie și psihoterapie, interferențe și diferențe*, Ed. Despina, București
25. - Larchet J. C. (2001) - *Terapeutica bolilor spirituale* - Ed. Sophia, București
26. - Lemeni G, Miclea M(2004) - *Consiliere și orientare*, Ed. ASCR, Cluj Napoca
27. - Levy D(2014) - *Materie cenușie, un neurochirurg descoperă puterea rugăciunii*, Ed. Scriptum, Oradea
28. - Lohisse, J(2002) - *Comunicarea de la transmiterea mecanică la interacțiune*, Ed. Polirom, Iași
29. - Mânzat I(1997) - *Psihologia credinței religioase*, Ed. Știință și Tehnică, București

30. - Mitrofan I, Buzducea D(2002) - *Psihologia pierderii și terapia durerii*, Ed. Sper, București
31. - Morean A(2007) - *Autocunoaștere și auto-terapie asistată*, Ed. Trei, București
32. - Pașca MD, Tia T(2007) - *Psihologie și Consiliere pastorală*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia
33. - Pașca MD, Tia T(2009) - *Psihologie pastorală*, vol. II. Ed. Reîntregirea, Alba Iulia
34. - Peseschkian N(2005) - *Povești orientale ca instrumente de psihoterapie*, Ed. Trei, București
35. - Peseschkian N(2007) - *Psihoterapie potrivită*, Ed. Trei, București
36. - Peseschkian N(2009) - *Psihoterapia vieții cotidiene*, Ed. Trei, București
37. - Prutian Șt. (2000) - *Manual de comunicare și negocieri în afaceri - comunicarea*, Ed. Polirom, Iași
38. - Sanders L(2011) - *Fiecare pacient spune o poveste /enigme medicale și arta de a formula diagnosticul*, Ed. Trei, București
39. - Santagostino P (2008) - *Cum să te vindeci cu o poveste*, Ed. Humanitas, București
40. - Seligman MEP(2004) - *Optimismul se învață*, Ed. Humanitas, București
41. - Servan - Schreiber D (2007) - *Vindecă stresul, anxietatea și depresia fără medicamente și fără psihanaliză*, Ed. Elena Francisc Publishing București
42. - Siegel B (2004) - *Iubire, medicină și miracole*, Ed. Humanitas, București
43. - Stăniloae D. (1938) - *Viața și învățătura Sf. Grigore Palama*, Sibiu
44. - Stăniloae, D(1992) - *Spiritualitatea ortodoxă. Ascetică și mistică*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București
45. - Stiemerling D(2006) - *10 abordări psihoterapeutice ale depresiei*, Ed. Trei, București

